

Sexuální práce v ČR:
vývoj, trendy a výzvy

Sexuální práce v ČR: *vývoj, trendy a výzvy*

Křivánková Lucie, Špášová Linda, Ducháčová Aneta

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Poděkování

Publikace byla vydána s podporou projektu Ústavu sociálních studií Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové (Výzva na podporu inovací předmětů studijních programů na PdF UHK, rozhodnutí děkana č. 15/2021 a č. 23/2021). Děkuje vedení fakulty a řediteli Ústavu sociálních studií doc. PhDr. Václavu Bělíkovi, Ph.D.

ISBN 978-80-7435-843-2 (on-line; pdf)

ISBN 978-80-7435-842-5 (brožováno)

Obsah

Abstrakt	7
Úvodem	9
1 Sexuální práce: sexbyznys a prostituce	11
1.1 Kde se vzaly prostitutky: stručný pohled do dějin placeného sexu	15
2 Přístupy k řešení prostituce a její regulace	27
2.1 Prostituce v ČR v právním pojetí	30
2.2 Protiprávní činy spojené s prostitucí	32
3 Formy prostituce a sexuální práce	37
3.1 Prostituce mimo ulici – indoor sexuální práce	41
3.2 Specifika pouliční prostituce	43
3.3 Specifika prostituce v rámci sexuálního turismu	44
4 Nové formy sexuální práce nejen v online prostoru	47
5 Charakteristiky osob pracujících v oblasti prostituce	51
5.1 Příčiny prostituce	53
5.2 Motivace k prostitučnímu chování	56
6 Rizika a následky práce v sexbyznysu	59
6.1 Prostitutka jako osoba v ohrožení	63
7 Sexuální práce v popředí zájmu státu a neziskového sektoru	67
7.1 Preventivní opatření v otázkách prostituce	67
7.2 Typy sociální práce	71
7.3 Organizace působící v oblasti prostituce na české scéně	73
8 České vysokoškoláčky a placený sex	79
8.1 Formy vysokoškolské prostituce	79
8.2 Výskyt prostituce mezi českými studentkami	84

8.3 Výsledky šetření postojů k prostituci a zkušeností se sexuální prací	87
8.4 Shrnutí zjištění o českých vysokoškolačkách v kontextu sexuální práce	103
9 Vliv výkonu sexuální práce na psychiku a sexualitu českých žen ze sexbyznysu	107
9.1 Metodologická východiska šetření vlivu prostituce na život ženy	107
9.2 Prostituuující ženy jako informantky	111
9.3 Výsledky šetření vlivu prostituce na život ženy	112
9.4 Shrnutí zjištění v otázkách vlivu prostituce na život ženy	117
Závěr	118
Seznam literatury	121
Webové zdroje	126
Seznam tabulek	130
Seznam grafů	131

Abstrakt

Publikace představuje problematiku prostituce na území České republiky jako komplexní sociální jev. Stručně se zabývá úvodem do historie prostituce a jejím vývojem až po současnost datovanou k roku 2021. Řeší též platnou legislativu týkající se prostituce a doprovodných jevů s ní spojených včetně dopadů tohoto jevu na jedince i společnost. V kontextu prostituce představuje kniha i preventivní přístupy neziskového sektoru k tomuto jevu a jejich zapojení do řešení problematiky nejen pohlavně přenosných nemocí. Publikace čtenáři poskytuje aktuální data týkající se psychických a sociálních dopadů prostituce na osoby ji praktikující a na jejich nejbližší okolí. Data z výzkumu autorek knihy nabízí jak kvantitativní náhled na problematiku v kontextu prostituce u českých vysokoškolských studentek, tak pohled kvalitativního charakteru cílený na narativní formu vyprávění samotných žen v sexbyznysu na českém území pracujících.

Opomenuty nejsou ani vybrané formy online sexbyznysu v širším kontextu virtuální erotiky a sexuální práce poskytované přes internet. V rámci online trhu sexuálních služeb tak publikace překonává hranice České republiky a reflektuje téma sexuální práce na nadnárodní úrovni.

Úvodem

Co si vybavíte, když se řekne prostituce? Mnoha z vás se asi vyjeví v myslí obraz spoře oděné ženy postávající u silnice a točící kabelkou. S prostitutkami se pojí mnoho předsudků a archetypních představ, které se čtenářům pokusíme v této knize lépe objasnit a zasadit do širšího kontextu. K tomu využíváme vhléd do historického vývoje prostituce, do aktuální podoby trhu se sexem a sexualitou a také legislativní rámce řešení prostituce a sexuální práce. Právně nastavené normy a hranice se přitom jeví jako zásadní výchozí bod pro posuzování prostituce a dalších podobných „profesí“. Bohužel můžeme již úvodem prozradit, že legislativa většiny vyspělých zemí nedisponuje v současnosti jasně definovanými právními normami v oblasti prostituce, jedná se spíše o jednotky zemí. Naopak zůstává obchod se sexem, nebo chcete-li s lidskou sexualitou, stále povětšinou v šedé zóně ekonomiky i práva.

Problematické je v dnešní době vůbec vymezení pojmu prostituce. Jak název knihy napovídá, představíme zde i jiné druhy sexuální práce, nicméně pro účely této publikace vymezujeme prostituci jako heterosexuální či homosexuální poskytování jakékoliv sexuální služby druhé osobě či osobám, která je založena na kupním principu. Poskytovatel jako protislužbu obdrží za své služby odměnu materiálního nebo nemateriálního charakteru, která jej nějakým způsobem obohatí.

V prvních kapitolách knihy nabízíme čtenáři též část věnovanou různým formám prostituce, kde podrobněji rozebíráme její dobrovolnou a nedobrovolnou formu. Seznamujeme zde kromě nežádoucích forem sexuální práce také s plejádou aktivit řazených do sexuální práce a vedeme polemiku nad hraničními profesemi, které sice mají lidskou sexualitu jako předmět výděлку, ovšem jejich poslání je diametrálně

odlišné od prostituce a sexuální práce obecně. Čtenář se tak seznámí s pro něj novými nebo neobvyklými profesemi z této kategorie.

Autorky publikace poskytují v knize čtenářům z řad široké veřejnosti a vysokoškolských studentů zajímavou a poměrně podrobnou sondu do předestřené problematiky, ovšem se zaměřením na poskytování sexu za úplatu. Reflektují danou problematiku v širším pojetí tak, aby měl čtenář možnost se dobře orientovat. K tomu slouží mnoho odborných zdrojů, kterými publikace disponuje, i autorská výzkumná šetření. Kombinací kvantitativního a kvalitativního přístupu zkoumání s oporou v zahraničních zdrojích cílí publikace na objasnění aktuální podoby prostituce v České republice.

Výsledná kniha vznikla jako kompletace výzkumné činnosti a dlouhodobé spolupráce dvou úspěšných absolventek¹ Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové a jejich mentorky, socioložky, Lucie Křivánkové, Ph.D. Jelikož se jedná o téma, řekněme, nelehce dosažitelné pro výzkumníky, výkon autorek, kterým se podařilo získat důvěru zainteresovaných osob, lze považovat za hodný odpublikování. Nechtěje kniha inspirací nejen lidem se zájmem o problematiku sexuální práce, ale také studentům, jejichž studijní a vědecké úsilí nemusí zůstat nepovšimnuto, ale naopak může dobře posloužit pro vzdělávací i praktické účely.

1 Pozn.: Některé části publikace jsou v menší či větší míře přepracovanými kapitoly závěrečných prací dvou autorek knihy. Jedná se o práce: Ducháčková, A. *Prostituce studentek vysokých škol jako sociální problém a společenské riziko*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2018. a Špášová, L. *Vliv prostituce na psychiku a sexualitu ženy*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2021.

1 Sexuální práce: sexbyznys a prostituce

Zatímco pod slovním spojením „sexuální práce“ si třeba čtenář z řad veřejnosti nepředstaví hned nic přesně definovatelného, pojem „prostituce“ evokuje v lidech poměrně konkrétní představu o výdělečné aktivitě sexuálního rázu. Abychom se v problematice sexuálních aktivit za úplatu lépe orientovali, objasníme základní pojmosloví s ní spojené. Prostituce, jakožto pojem nejskloňovanější, je totiž jen jeden střípek poměrně rozsáhlé skládačky sexbyznysu.

Sexuální práce je ve světě i vědeckých publikacích pojmem zažitým v anglické podobě – **sex work**. Jedná se o zastřešující název veškeré práce, jejíž náplní je poskytování nějaké formy sexuální či erotické aktivity, služby, s vidinou **výdělku**. Výdělek, ať už finanční nebo jiný, jak si dále ukážeme, je podstatou² této práce. Mezi práce sexuální se neřadí automaticky vše spojené s lidskou sexualitou. Kdyby ano, museli bychom do stejné kategorie zařadit logicky i lékaře, psychology, vztahové poradce či kouče, kteří se svými klienty a pacienty sex a sexuální problémy řeší. Zásadní rozdíl je v tom, že neposkytují sexuální službu a jejich cílem není příjemce jejich vykonané práce sexuálně vzrušit.

Sexbyznys je pojem o něco jasnější. V případě byznysu se jedná o organizovanou ziskovou činnost, výkon profese, v tomto případě sexuálně laděné. Pojem „byznys“ známe z popularizovaného spojení

2 Pozn: Pozor si musíme dát na obsah pojmu „sexuální práce“. Sex v rámci vztahu nebo jiné formy nevýdělečné erotiky samozřejmě nespadá pod pojem „sex work“. Někteří ze čtenářů by mohli vést polemiku nad tím, jestli je vždy sex v partnerském vztahu nezištný a nejedná se o získávání nějaké formy výhod. Určitě by každého z nás nějaký případ napadl, ale to pro účely této knihy ponechme raději stranou.

„dělat byznys“, tedy jinak obchodovat, v našem případě obchodovat se sexem. Zatímco sexuální práce je pojem obecný a zahrnuje různorodé formy výkonu této práce, sexbyznys je věcí více promyšlenou, cílenou. Je nutné pojem sexuální práce a sexbyznys rozlišovat? V zásadě není a mnohdy se pojmy slučují či doplňují. V sexbyznysu bychom mohli jasněji spatřovat motivaci hlavně finanční, u sexuální práce může být ovšem obecněji motivů mnoho. I přes tyto dva nadřazenější návy je stále ve společnosti jasnější užití pojmu „prostituce“.

Pod pojem „prodejce“ na trhu sexuální práce se dají podle Weitzera (2000) zahrnout všechny pracovnice a pracovníci od erotických tanečnic, dívek pracujících po telefonu, na internetu, přes webové kamery, účastníky a tvůrce pornografických filmů až po prostitutky a prostitutky. Navíc můžeme v tomto kontextu uvažovat celkově o sexuálním průmyslu a zahrnout sem prodejce sexuálního vybavení, management a zaměstnance organizací, ať už se jedná o personál v nějakém erotickém podniku nebo obsluhu prodejny se sexuálními hračkami (Tibbals, 2016). To vše je součástí obchodu se sexem, nejedná se ovšem o přímou sexuální práci. Do sexuální práce ovšem můžeme zahrnout jistě i specifický obchod týkající se sexuálního fetišismu³. O poměrně nových a méně popsaných formách sexuální práce a sexbyznysu pojednáváme v kapitole čtvrté.

Slovo **prostituce** pochází z latinského výrazu *prostituere*, tedy veřejně vystavovat. Pojem označuje poskytování služeb souvisejících s uspokojováním sexuálních potřeb zákazníka, a to za úplatu nebo jinou protislužbu (Matoušek, 2003, s. 167), jak již bylo naznačeno v předchozím textu. Toto označení se používalo již ve středověku, kde

3 Pozn.: Definice fetišismu z Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10), F65 – Poruchy sexuální preference, F65.0 – Fetišismus: Spoléhání na některé neživé předměty jako stimulus pro sexuální vzrušení a sexuální uspokojení. Mnohé fetiše jsou ve vztahu k lidskému tělu jako oděvní součásti a obuv. Jiné běžné příklady jsou charakterizovány určitou strukturou jako guma, plastické hmoty a kůže. (WHO, 2019)

sloužilo k pojmenování osob, které si vydělávaly právě poskytováním sexuálních služeb. Samotné slovo *prostituere* pak popisovalo člověka, který se dává na odiv nebo vystavuje své pohlavní orgány (Vaníčková, 2005, s. 9). Psychologický výklad slova doplňuje, že se jedná o heterosexuální nebo homosexuální styk, který je vykonáván za účelem finančního či materiálního zisku (Hartl, Hartlová, 2000, s. 458). V úvodu jsme nastínily klasický výjev, který se většině lidí při slově prostitutka vybaví – tedy žena, spoře oděná, postávající někde u silnice či na ulici, dávající se do řeči s okolo jdoucími/jedoucími muži. Pokud se čtenářům právě takový obraz zjevil, mají vlastně stále představu reálnou – jedná se opravdu o někoho, kdo se vystavuje veřejně k prodeji. V dalších kapitolách ovšem vysvětlíme, proč už takový výjev není typickou podobou dnešní prostituce.

Vraťme se ale krátce ještě ke zmíněné motivaci pro prostituci – co může být jiným než finančním ziskem? Představme si příklady z života zcela běžného. Stejně jako někteří lidé prodávají své nápady, know-how, pracovní dovednosti a zkušenosti, tak prostitutky prodávají sebe, své tělo, popř. sexuální um. Za práci asi většina z nás dostává plat, finanční odměnu. Poskytuje vám ale zaměstnavatel ještě jiné benefity? Stravenky, různé slevy, výhodné ubytování k zaměstnání, nebo vás dokonce pošle jednou za rok na dovolenou? I to je onen jiný nežli materiální zisk, který se může dotýkat i prostituce. Pokud žena nemá kde bydlet a poskytuje pravidelně sex pronajímateli bytu za možnost v něm přebývat, pak se pro dotyčnou jedná o formu zisku. Pokud prostitut, či prostitutka dostanou místo peněz např. drogy, je to opět forma zisku – tedy něco, za co by v jiném případě beztak chtěli vydělané peníze utratit. Zisk zde může nabývat i významu **protislužby**, **protekce**, či výhod (více viz např. Chmelík, 2003, s. 165). Kraus a Hroncová (2010, s. 228) sice také vyzdvihují ekonomické důvody pro výkon prostituce, ale potvrzují, že primární příčinou nemusí být výlučně sociální nouze, chudoba či nedostatek. Toto jednání může mít charakter

prostředku k dosažení i třeba společenského úspěchu, anebo profesní kariéry, k čemuž se dále ještě vrátíme.

Nejčastěji poptávanou službou je bezesporu sex neboli konkrétněji pohlavní styk. Nenechte se ale mýlit, poptávány jsou i další formy sexu a sexuálního uspokojování, popř. jiné eroticky a sexuálně zaměřené služby. Chmelík (2003, s. 165) a další (Dubský, Urban, 2008, s. 131) např. uvádí, že prostituce je specifickým druhem **podnikání (obchodu)**, jehož prostředkem je poskytování sexuálních služeb druhým osobám za úplatu. Nejedná se pouze o klasickou soulož, ale i o dotýkání se jakékoliv části těla jiné osoby a sebeukájení se. Pokud toto jednání připomíná čtenáři princip směnného obchodu z dávných dob, opět se jedná o správnou úvahu. Můžeme dnes totiž hovořit o celém erotickém a sexuálním trhu, v případě této knihy hlavně o trhu sexuální práce, kde fungují stejné tržní principy jako kdekoli jinde. Nabízené služby se proto v čase i prostoru mění s ohledem na aktuální poptávku zákazníků a platících klientů. Obecně ale můžeme tvrdit, že se tento trh rozrůstá co do rozmanitosti služeb (viz např. Shapiro, Hughes, 2017), tak i forem jejich poskytování a realizace.

Co se ovšem nemění takovou rychlostí, je pojetí samotné prostituce ze sociálního hlediska. Prostituce je označována jako jeden z tzv. **sociálně patologických jevů** nebo také jako jedna z forem rizikového sexuálního chování. Dle Krause je prostituce dokonce jedním z nejstarších sociálně patologických jevů (Kraus, Hroncová, 2010, s. 228). S problematikou sexuální práce se setkáte v oborech sociální patologie, sociologie a dalších příbuzných. Jedná se o jevy, které jsou pro společnost nežádoucí, škodlivé, tedy patologické. **Rizikové sexuální chování** lze chápat jako sexuální chování a aktivity, které vykazují zdravotní, sociální, psychické a další rizika v různých oblastech života. Jedná se o častý jev ve společnosti, který se vyznačuje například nechráněným pohlavním stykem, promiskuitním chováním, kombinováním návykových látek a zveřejňováním intimních fotografií či videí na internetu.

Někteří autoři (např. Kraus, Hroncová, 2010 aj.) prostituci definují jako promiskuitu za úplatu, která bývá provázána s dalšími sociálními deviacemi. Obdobně takto popisuje prostituci i Sochůrek (2011, s. 11), který uvádí, že se jedná o propůjčování se k sexuálnímu styku za úplatu. Avšak poukazuje na to, že prostituci nelze zaměňovat s promiskuitou.

Dopady prostituce na jedince⁴, jeho okolí i společnost je nutně uvažovat i v případě prostituce dobrovolné. Prostituuující osoby s těmito riziky do profese vstupují a měly by pečlivě zvážit případné následky. Jestli tomu tak v reálném životě je, si ovšem netroufneme ani odhadnout.

1.1 Kde se vzaly prostitutky: stručný pohled do dějin placeného sexu

Velmi těžko bychom se dopátraly ryzích kořenů prostituce, o jejichž „hloubce“ hovoří i přízvisko prostituce, „nejstarší řemeslo“. Předkové dnešních vyspělých národů položili nejen základy pro dnešní vědění (na svou dobu vyspělé civilizace jako Řecko, Řím, Egypt a další), ale také společenské uspořádání natolik volné, že prostituci v mnoha končinách přálo, nebo ji dokonce do určité míry legitimizovalo. Chádima (2009) kupříkladu popisuje společnosti s legitimizací polygamních vztahů a vztahů za určitých okolností i určitým způsobem volných. Zatímco na jednom území bylo celkově cizoložství tvrdě stíháno, jinde bylo trestuhodné jen v případě žen, v dalších zemích bylo naopak popsáno, za jakých okolností lze mít sex mimo manželství. Na dějiny prostituce proto nemůžeme pohlížet jako na charakteristiky dané časem, ale též ovlivněné místem a kulturou. Často v dějinách nalezneme napojení prostituce přímo na náboženství jako součást náboženských rituálů a obřadů. Již toto tvrzení nám napovídá, že sexualita je odpradáвна nejen věcí jedince, ale také záležitostí společenskou – společností formovanou a regulovanou.

4 Pozn.: Blíže viz kapitola Rizika a následky práce v sexbyznysu.

Posvátná a pohostinná prostituce v původních pospolitostech

Nastínily jsme zde situaci z období starověkých států jako je Řecko nebo Sparta. Když se ovšem podíváme na jiný kontinent a do doby ještě vzdálenější, uvidíme, že volná láska nebyla v některých společnostech pouze tolerována či dovolována, ale dokonce vyzdvižována. Chmelík (2003, s. 56) uvádí, že v mnoha původních pospolitostech byla volná láska posvátná a přirozená. V Indii panoval zvyk, že dívka v určitém věku musela učinit rozhodnutí, zda vstoupí do manželství nebo si zvolí volnou lásku, a tak bude zasvěcená bohům. Žena, která holdovala volné lásce, nebyla proto společností opovrhována. Jiné texty (Vaníčková, 2005, s. 12–14) uvádí příklad Babylonské říše, 1800 let před naším letopočtem, kde je zaznamenán vznik nejstaršího mezopotamského příběhu o prostituci. Jednalo se o Gilgamešův epos, který pravil, že první prostitutkou byla kněžna. Jedním z babylonských zvyků bylo, že každá tamní žena musí alespoň jednou za život usednout v chrámu a souložit s cizím mužem. Taková žena nesměla odejít z chrámu dříve, dokud některý z cizinců, který chrámem procházel a vybíral si z tamních žen, nehodil do jejího klína peníz a nespojil se s ní v posvátný bod. Žena šla za prvním mužem, který peníz hodil, byť mohl být nepatrné hodnoty. Poté odešla domů a napříště už nebyla získána ani za velké peníze (Janiš, 2007, s. 21–26).

Babylonský zvyk se rozšířil i do dalších částí světa, kdy se uctívání prostřednictvím pohlavního styku dělo výhradně v noci (Janiš, 2007, s. 21–26). Asie, Afrika a Persie pod kultem Venuše a kultem Adonise oslavovala **posvátnou prostituci**. Féniciáné tyto dva kulty sloučili a vznikl kult zvaný Astarte, která měla chrám v každém fénickém městě. Astarte byla znázorňována jako socha obojího pohlaví, při různých slavnostech byla nositelem všech prostopášností. Vedle posvátné prostituce existovala **prostituce pohostinná**, která je datována od starověku až do 4. století n. l. Spočívala v tom, že pán domu krom jídla a lože přenechal svému hostu i svou ženu (Vaníčková, 2005, s. 13). Současně

tento styl pohostinství zahrnoval i další členy domácnosti dle libosti hosta, což způsobovalo v některých případech i incestní styk. V rámci pohostinnosti totiž nebyla nabídnuta pouze manželka ale i dcery, a to případně včetně jejich panenství.

Peršané propůjčovali své dcery k orgiím spoře oděné pouze do květů, které za přítomnosti své rodiny tonuly v prostopášnostech. Práví se, že faraon Cheops nechal vystavět Velkou pyramidu, kdy vyčerpání výdaji nabytí prostředků ke stavbě prodával svou dceru v nevěstinci. Z poslušnosti k otci od každého muže, který ji navštívil převzala kámen. Díky nasbíraným kamenům byla pyramida dokončena. (Vaničková, 2005, s. 13) Dívkám v těchto společnostech tedy vyvstávaly často povinnosti vůči rodině doprovázené výměnou vlastního těla za potřebné zboží a odměnu.

Kolem roku 1000 př. n. l., se ve Starém Zákoně objevuje zmínka o prodeji sexu. Athénský státník Solon založil první veřejný dům a vybudoval chrám bohyně prostituce. Tím se posvátná prostituce stává roku 530 př. n. l. legální. V Řecku vznikaly první školy, které vyučovaly umění prostituce. Starší prostitutky vyučovaly řemeslu mladé dívky. Uvádí se, že v této době byla každá desátá žena prostitutkou. (Vaničková, 2005, s. 12–14). S legitimizací ze strany státu se tedy nemůžeme divit, že počty prostituujících žen značně narostly.

Období antiky

Athény v antickém období jsou dodnes pověstné uvolněnými sexuálními mravy, a to hlavně v nejvyšších vrstvách společnosti. Tehdejší kultura byla nakloněna nejen stykům heterosexuálním, ale v raných spisech z rukou např. Platóna se objevují zmínky o hojném výskytu homosexuálních a samozřejmě mimomanželských styků (Calimach, 2002; Dover, 1978). I v Římě byla více než ženská prostituce oblíbená i mužská. Připisováno to bylo většímu prožitku z análního sexu, což vedlo muže k vyhledávání mužských prostitutů. V císařském Římě

existovala vysoká poptávka po gigolech, kteří sloužili převážně ženám z těch nejvyšších společenských vrstev. (Vaníčková, 2005, s. 16–17) Zajímavé je si povšimnout, že o starověkém Řecku a Římě hovoříme jako o kolébkách evropského vědění, a to hlavně s odkazem na filozofické kořeny. Přesto byla stejná kultura a stejná společenská vrstva myslitelů a vysoce postavených politiků nakloněna uvolněné sexuální morálce někdy sklouzávající až k veřejným a hromadným sexuálním orgiím.

V šestém století př. n. l. dokonce nevěstince jakožto působiště pro prostitutky nechal budovat sám Solon, významný řecký zákonodárce a myslitel. Důvodem byla tehdejší snaha bojovat proti homosexualitě a nevěstince měly působit jako „lék“ proti homosexuálnímu chování. V tomto období vznikly tzv. tři skupiny **Venušiných služebnic**, které se lišily ve standardu služeb. Nejvyšší společenské postavení měly **hetéry**. Společnice, které často bývaly věrné jednomu muži několik měsíců až let. Kromě erotického umění, se jednalo o vzdělané, talentované a společensky zblhlé ženy. Hetéry by v dnešní době byly srovnatelné s luxusní kategorií prostitutek a japonských gejš. **Auletridy** ovládaly umění tance a hraní na flétnu. Hrály a tančily na veřejných oslavách nebo byly zvány do uzavřené společnosti (Chmelík, 2003, s. 56–57). Tento typ společnic lze přirovnat k dnešním ženám, které pracují v erotických klubech (Vaníčková, 2005, s. 16–17). Třetí nejméně lukrativní skupinou byly **diektridy**. Typické pro ně bylo vystavování se v oknech a otevřených dveřích veřejných domů. Diektridy byly povinné nosit oblečení určené barvy, aby se odlišily od počestných žen, a nevěstince musely být označeny nezaměnitelným reliéfem nad vchodem.

Historie si tedy významně pohrávala i se sociálním postavením prostitutek, které mohlo lavírovat mezi vysokým společenským uznáním, jakému se těšily ty nejlepší japonské gejši i starověké hetéry, až po marginalizované postavení spojené spíše se statusem prostitutky jako ženy padlé a méněcenné, jak tomu bylo hlavně (ale nejen) ve středověku.

Středověk a prostituce

Pro středověk typické křesťanství vyzývalo k cudnosti a pohlavní zdrženlivosti. Ženy, které se vzpíraly církevní kontrole, čelily obvinění z čarodějnictví a přísným trestům. Zatímco před příchodem křesťanství byla sexualita zahrnuta do některých společenských situací dokonce až veřejných jako zdroj zábavy, poctění hosta či vzdání holdu božstvu, ve středověké Evropě nastává rapidní obrat. Panenství je vyžadovanou nutností neodmyslitelně spojenou se sňatkem. Co zůstalo ale v mnoha kulturách veřejné, byla přísná kontrola ztráty panenství a naplnění manželství při první noci po sňatku. Z tohoto titulu se prostitutky staly společensky zavržovanou spodinou, nečistými kacírskými ženami, jelikož jejich brzká ztráta panenství a prostopášný život šly zcela mimo vyžadovanou normu.

Přesto se postupem času musela církev smířit s prostitucí, neboť měla nezanedbatelný příjem z nevěstinců. Ve vrcholném středověku byly zřízeny pro vojáky a zámožné měšťany tzv. **zábavní domy**. V té době byly prostitutky vyhledávány hlavně duchovními a vojáky. Odpůrcem prostituce byl zbožný francouzský král Ludvík IX., který nechal zakládat domy pro nevěstky ochotné svého řemesla zanechat. Nabízena jim byla ochrana, živobytí, dokonce i renta. O sto let později došlo k vytlačení prostituce do čtvrtí a ulic. Vznikla tzv. ulička lásky, kde bylo požadováno zřetelné označování prostitutek na veřejnosti a ženy takového řemesla byly prohlédnuty lékařem. Jestliže žena byla nemocná, musela z uličky lásky odejít (Chmelík, 2003, s. 57–58). Tyto zásahy státu můžeme vidět jako první snahy o preventivní působení v oblasti prostituce. Vysoké vrstvy obyvatelstva zemí jako je Anglie, Francie a další se zaměřovaly mimo jiné na charitativní práci a finančně přispívaly na sociální pomoc chudým, ať už v podobě ubytování nebo základní zdravotní péče. Tyto snahy samozřejmě překračují hranice starověku a pokračují i dále.

Novověk

V 15. století zažila prostituce v Evropě jeden ze svých největších úpadků. Na vině byla epidemie onemocnění syfilis, která zvedla vlnu odporu vůči prostitutkám ve společnosti. Většina veřejných sexuálních institucí byla uzavřena. Prostitutky podléhaly vysoké sociální kontrole, platily daň, musely být označované černou stužkou na rameni. Současně jim ovšem města poskytovala základní lékařskou péči, opět jako jedno z preventivních opatření proti šíření pohlavně přenosných nemocí.

Období renesance přineslo do společnosti jakýsi svěží nádech. Nemůžeme tvrdit, že strach z výše jmenovaných nemocí ve společnosti úplně vymizel, nicméně se alespoň částečně v evropských zemích objevily opět nevěstince a domy určené pro zábavu, a to hlavně movitých mužů. Panovala snaha o proškolení prostitutek a v duchu renesance se mohli zákazníci potkat s dívkami vzdělanými obecně, ale také v rovině cizích jazyků a umění. Takové kurtizány byly ovšem finančně znatelně náročnější než běžné prostitutky (Vaníčková, 2005, s. 16–17). V renesanci se objevovaly tendence některých zákazníků vydržovat si konkrétní dívku a mít tak zaručenou její pozornost a čas pro sebe kdykoli měli potřebu.

Z výše popsaného se může jevit, že obchod se sexem byl zábavou pouze pro vysoké vrstvy. V kruzích vzdělaných a schopných kurtizán vládnoucích nejen sexappealem, ale i slovem a důvtipem jistě ano, ale tento byznys měl i své odpůrce.

Velkou odpůrkyní prostituce byla kupříkladu na našem území panovnice Marie Terezie. Vydávala opakovaně nařízení a mravnostní zákony mířené proti tomuto řemeslu a vytvořila dokonce aparát strážců mravnosti. Ženy, které chtěly nadále prostituovat, se začaly uchylovat k nejrůznějším trikům. Nejznámějším příkladem byly **vídeňské pokojské**. Ty se maskovaly uniformami pokojských a pracovaly v početných domech, kam na ně mravnostní policie nemohla. Roku 1836 byly z Paříže kurtizány vyhnány a všechny prostitutky byly evidovány

v seznamech pod vedením inspektora. V 19. století reprezentanti kapitalistické vrstvy vyhledávali podniky, kde byla možnost si vybrat z mnoha nahých dívek, které měly stanovenou pevnou cenu (Chmelík 2003, s. 58–59). Historie se tak napříč různými obdobími a kulturami pere s pojetím prostituce od její legitimizace společností a povznesení na službu bohům až po kruté stíhání prostitutek.

Období světových válek

Období zahrnující první a druhou světovou válku bývá označováno za etapu zániku nevěstinců. Doménou byla tajná prostituce a hodinové hotely, z prostituce se stává velmi latentní společenský jev.

Pro vojáky byl zřízen tzv. pojízdny polní puff. Jednalo se o jakousi formu tehdejšího karavanu, kde ženy vykonávaly své řemeslo. Prostituce zaměřená na vojáky v sobě nesla několik zásadních rizik. Podle Chmelíka (2003, s. 58–59) se nebezpečí skrývalo v možnosti prozrazení vojenského tajemství, protože v této době bylo využíváno prostitutek jako tajných informátorek. Současně se mezi vojáky a prostitutkami zvyšovalo riziko přenosu pohlavně přenosných nemocí. V tomto období můžeme ovšem najít první snahy o abolicionistické pojetí prostituce. To znázorňovalo přístup k prostituujícím osobám jako k lidem žijícím v hmotné a mravní bídě.

Významnou osobností uvažovanou v souvislosti se změnou přístupu k prostituci byl Tomáš Garrigue Masaryk. Jeho humanistický společenský přístup se zasloužil o to, že českému abolicionistickému hnutí položil teoretický základ. Prostituci označil jako zlo, kterému se společnost musí bránit. Za prostředek obrany ale považoval mravní výchovu, což se vzhledem k jiným historicky využívaným opatřením na potírání prostituce jevílo velmi mírné. Dne 11. 7. 1922 byl schválen první aboliční zákon ve střední Evropě pod názvem „O potírání pohlavních nemocí“. Tímto zákonem došlo ke zrušení reglementace prostituce, tedy její legitimizování státem. Zákon zakázal zřizování

nevěstinců a zavrhl zvyk přiznávající mužům právo otrockým způsobem využívat ženy. Nedostatky aboličního zákona vzaly za své, funkci nevěstinců převzaly bary, kabarety a hodinové hotely různých standardů. Ve Velké Praze bývalo 21 veřejných domů se 104 prostitutkami. Po přijetí zákona počet vzrostl na 140 lokálů. Výsledkem byl nárůst pohlavních chorob. Ve 20. letech 20. století ročně umíralo 40 000 prostitutek na pohlavní choroby (Vaníčková, 2005). Na tomto vývoji je vidět, že pod státní kontrolou se dařilo prostituci ve velkých městech víceméně centralizovat a alespoň částečně udržovat pod společenským dohledem. Tím, že došlo k rušení oficiálních domů pro prostitutky, se poskytovatelé nekontrolovatelně rozšířili.

Technický pokrok společnosti způsobil dostupnost některých nových komunikačních forem. Využívání telefonu k erotickým účelům se stalo fenoménem období po druhé světové válce. Podle Vaníčkové (2005) se v 80. letech sexu na telefonu s tzv. callgirls (dívkami na zavolání/na telefonu) v USA oddávalo každou noc okolo 250 000 mužů. Stejně jako vlnu rozmachu zažil sex po telefonu, další podobná vlna nastala s příchodem internetu (viz dále). Tyto skutečnosti dokazují jediné – různé podoby sexuální práce si najdou cestu ke své realizaci napříč časem, místem a situací nehlédě na války, pandemie či společenské klima.

Pokud by čtenář ocenil hlubší porozumění historickým kontextům nejen prostituce, ale obecně erotiky a sexu, nemůžeme opomenout doporučit publikace významných českých i zahraničních autorů. Takovými propracovanými publikacemi u nás jsou bezesporu „Toulky historií sexu a erotiky“ (Janiš, 2007) nebo „Dějiny erotiky a sexuality v náboženství“ (Chadima, 2009). Z cizojazyčných historických můžeme jmenovat např. publikaci „From Shame to Sin: The Christian Transformation of Sexual Morality in Late Antiquity“ (Harper, 2016). O historii prostituce pojednává velmi systematicky kupříkladu kniha „A History of Prostitution: From Antiquity to the Present Day“ (Scott, 2014), či „The

Economy of Prostitution in The Roman World: A Study of Social History and The Brothel“ (McGinn, 2004). My se ovšem posuneme do současných podob sexuální práce, a to hlavně na našem území.

Současnost

Současná společnost je konzumně založená, což kritizuje řada odborníků na soudobé společnosti (viz např. Keller, 2005; Lipovetsky, 2007). Proto se čím dál více obchoduje se sexem a erotikou. Souběžně s přetrvávajícím materialistickým založením společnosti pocítujeme napříč moderními společnostmi určitý trend alternativních sexualit a sexuálních zájmů. Jako určitý předěl můžeme zaznamenat období kolem roku 1989, který konkrétně pro naše území znamenal určité společenské rozvolnění a nadšení, které zasáhlo samozřejmě i sféru sexuality.

Jako další zásadní vliv vnímáme proces emancipace, který nahrál pozitivní změně v rámci diskursu ženské sexuality. Jeden z českých sexuologů (Pastor, 2007, s. 65–66) k tomu dodává: „Přístup k sexu se v dnešní postmoderní době mění. Ženy nedělají sex jenom kvůli mužům, nejsou pouze senzitivní křehké bytosti (možná, že tomu tak někdy bylo) plnící přání svých protějšků. Přibývá žen, které si chtějí užít, sex vychutnat, prožít orgasmus“. Společnost pomalu připouští možnost existence zcela dobrovolné prostituce, tedy jako profese, která je vědomě ženou vybrána, nikoli jako jediná možnost výdělku, ale jako možnost výhodná, popř. i zábavná.

Rozmach moderní podoby prostituce můžeme vysvětlit na základě tvrzení Baumana (2004, s. 263), podle kterého je další charakteristikou společnosti v rámci konzumu i snaha o maximalizaci prožitku. Zkrátka lidé chtějí vytěžít z každé situace co nejvíce (zisku, prožitku apod.), ideálně s co nejmenším vynaloženým úsilím, hlavně za co nejmenší časovou investici. Účelem se tak může pro mnohé stát „zakoupení orgasmu“ od profesionálky, prožití sexu dle domluvené „zakázky“ bez většího úsilí.

Vztahy, jejich počátky a budování se mohou jevit jako velmi náročné z hlediska času i financí. Kde poznat protějšek, na kolik schůzek jít, kolik večerí a kin zaplatit, než se jedinec dočká sexu, a to s negarantovaným výsledkem? To jsou úvahy tzv. hrající do karet prostituci. Podle Chmelíka (2003, s. 62–63) jsou dalšími typickými znaky dnešní společnosti **sexuální promiskuita**, jež zasahuje dnešní společnost, a **liberální přístup ve výchově dětí** spolu s měnícím se **přístupem k mezilidským vztahům** včetně **celospolečenského klimatu** obecně. To vše přispívá k tomu, že se prostituci daří. Lze ji spatřit ve všech společenských vrstvách, vykonávanou na různých místech. Objevuje se na silničních tazích, v zábavních podnicích, hotelích, masážních salonech, a hlavně v podobě privátů.

Současná doba přeje také specializovaným cestovním agenturám, které organizují sexuální víkendy a zájezdy pro zahraniční klienty. Rozvoj turistického ruchu otevřel dveře tzv. **sexturismu**, který je patrný především v pohraničí s Německem (viz dále). V České republice lze nalézt menší kluby lemující hranice ale i tzv. „sexmarkety“. Ty sčítají až 150 sexuálních pracovníků (Šídová, 2013, s. 48). Vaníčková (2005, s. 23) zmiňuje problém spojený s organizovaným zločinem a rozrůstajícím se obchodem s ženami pro sexuální průmysl, jehož doménou je hlavně jihovýchodní Asie. Dle Havlíčkové (2006, s. 14–15) nelze opomenout ani vábení mladých dívek na práci v pozici hostesek, tanečnic a barmanek v zahraničí, kdy je inzerát velmi často maskovaným zdrojem prostituce. K tomu ovšem dochází i na našem území, což dokazují zmínky sexuálních pracovníků, se kterými jsme vedly pro účely publikace rozhovory (viz kapitola 9). V knize „Bordel jako byznys“ (Gerhardinger, 2012) autor popisuje vznik a fungování nevěstince v Rakousku, kam si „na sebe“ jezdí vydělávat sexuální práci mnoho dívek ze zahraničí včetně České republiky, Polska, Ukrajiny, Rumunska, Bulharska a dalších. Podle provozovatele nevěstince a autora knihy si až 30 % zákazníků chodí pro jinou službu, než je samotný sex. Někdy

se nejedná ani o službu sexuální, ale stačí jim se pouze vypovídat, či se dívky dotknout, nebo se nechat masírovat (Gerhardinger, 2012, s. 93–96). Samozřejmě se ale na druhou stranu objevují i zákazníci s mírně či více extravagantními či nestandardními zálibami v sexu. Z toho důvodu volí podnik s dobrou pověstí z hlediska profesionality poskytovaných služeb. Ať už se jedná o „lázně“, masážní salón, erotický bar nebo privátní byt, pověst je velmi zásadní komoditou v oblasti prostituce. Stejně jako Gerhardinger (2012) ve své knize uvádí, že si pečlivě vybírá dívky do svého podniku z hlediska schopností, vizuálních i národnostních atributů, aby pokryl co nejširší poptávku zákazníků, tak se i ostatní poskytovatelé sexuálních služeb musí v dnešní době internetu pěkně „otáčet“, aby nedostali na některých známějších diskusních portálech (viz dále) špatnou recenzi.

Konkurence je totiž velká. Český statistický úřad (2017, online) v roce 2003 celkem sečetl 9 741 prostitutek. Z toho bylo 6 234 pracujících žen v klubech, včetně eskort servisu, 2 807 žen pracujících na privátech a 700 žen poskytujících sexuální služby na ulici. Odhadovaný výdělek z prostituce za rok 2003 činil 8,7 miliard korun. Jenomže toto je jen střípek celého trhu sexuální práce. Nezapomínejme na zásadní latentní část poskytovatelů. Co se týče zahraničí, podle statistiky webu Statistic Brain (2017, online) na celém světě prostituuje celkem 42 000 000 osob. Ze statistiky lze vyčíst, že průměrný věk, kdy se žena např. ve Spojených státech stává prostitutkou, je 15 let. Největší počet zakázek získávají prostitutky v pátek, klienti nejčastěji vyžadují orální sex. Průměrná cena za úkon americké prostitutky činí 60 dolarů a nejrozsáhlejší skupinou využívající sexuální služby jsou muži ve věkové kategorii 25–40 let.

Krátce se zastavme na průměrné ceně 60 amerických dolarů, což by podle aktuálního⁵ kurzu znamenalo částku kolem 1 320 Kč za po-

5 Pozn.: Aktuální kurz amerického dolaru (USD) vůči české koruně (CZK) ke dni 5. 10. 2021: 1 USD = 21,01 USD.

skytnutou službu. Pro Českou republiku nemáme k dispozici oficiální údaje platné pro celé území, ale podle některých neoficiálních zdrojů stále platí dlouhodobý trend, že sexuální pracovnice na ulici si vydělají znatelně méně než ty na privátech, nejvíce zákazník zaplatí za sex s ženou v některé zastřešující instituci, kde žena buď část peněz odvádí, platí si pronájem prostor, nebo se platí přímo provozovateli a dívka dostane část výdělku. Cena se tak pohybuje mezi částkou 500–3 000 Kč, a to v časovém horizontu od 15 minut až po hodinu až dvě (viz např. dostupné statistiky organizace Rozkoš bez rizika, více v kapitole 7). Na velmi „tenký led“ se dostáváme právě v případě některých doprovodných jevů s prostitucí a sexuální prací spojených. Pokud je sexuální práce cíleně organizována a sexuální pracovnice a pracovníci cíleně najímáni, dochází nejen v České republice k porušování zákona. Přitom je zrovna naše země jednou z těch s velmi mírným přístupem k provozování sexuální práce, jak osvětluje následující kapitola.

2 Přístupy k řešení prostituce a její regulace

Každý stát si na svém území snaží poradit s právní regulací poskytování sexuálních služeb za úplatu jinak. Z pohledu právní regulace je přístup v různých zemích k tomuto problému výrazně odlišný. Obecně můžeme říct, že existují tři přístupy, které jsou v tomto řešení využívány:

- aboliční;
- represivní;
- reglementační.

Represivní přístup si zakládá na striktním zákazu a trestním postihu prostituce. Prostituci chápe jako nežádoucí nemorální jev ve společnosti, který je nutno vymýtit. Trestány jsou jak osoby, které prostituci provozují, tak organizují. V některých státech jsou postihovány i osoby, které jsou v roli klientů. Tento přístup je však kritizován, neboť pohrůžka z postihu nutí prostituující osoby včetně klientů prostituci skrývat, tím dochází ke značnému ztížení při odkrývání trestné činnosti, která je s prostitucí spjata (Kokešová, 2016, s. 23). Už tak se napříč státy potýkáme se značnou latencí prostituce, což ztěžuje nejen jakékoli snahy o její regulaci, ale též snahy o opatření preventivní či čistě pomocná, sociální.

Represivní pojetí lze rozdělit na dvě skupiny, které tento přístup chápou odlišným způsobem a zaujímají tedy odlišný postoj ve své legislativě. První skupinou jsou státy jako USA a Bělorusko, kde je prostituce nezákonná a jak bylo již popsáno výše, trestáni jsou všichni, kteří se na sexbyznysu podílí (s výjimkou státu Nevada). Druhou skupinou

jsou severské země a zejména Švédsko. Tyto státy se rozhodly pro cestu **dekriminalizace** sexbyznysu a trestního stíhání klientů. Prostituuující osoby jsou v tomto případě ušetřeny sankcí, zato poptávka je trestána. Tato idea se odrazila následně i v obsahu vzdělávání s důrazem na výchovu chlapců v této oblasti (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, s. 16). Důraz je kladen na jejich informovanost v dané problematice a o sankční politice s touto oblastí spojenou, současně ruku v ruce s tím na nutnost odmítání sexuálních služeb. Tomuto pojetí se také často říká švédský model (viz níže).

Reglementační přístup vychází ze skutečnosti, že prostituci nelze ze společnosti úplně odstranit. Spočívá v tom, že je prostituce legalizována, podléhá státnímu doзору, preventivním, zdravotním a sociálním opatřením. Jak vyplývá z názvu, osoby, které se pohybují v sexbyznysu, podléhají regulaci státu. Je tedy státem přesně určeno, na jakých místech a za jakých podmínek se smí poskytovat sexuální služby.

Významnými atributy v zemích s reglementačním přístupem je cílená sexuální výchova, spolupráce s poradenskými službami a pravidelné lékařské prohlídky (Havlíčková, 2006, s. 23). Tento přístup zastává například Rakousko. Směr na podobném principu se dále objevuje v Německu nebo Nizozemsku, ale je více upraven státem podle potřeb (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, s. 16–20). Právě zmíněné Nizozemí a jeho hlavní město Amsterdam je proslaveno tzv. **Red Light District**, tedy oblastí „červených světel“, několika na sebe navazujícími ulicemi protkanými poskytovateli sexuálních služeb. Večer září stovky výloh červenými světly a v oknech se ukazují tito podnikatelé a podnikatelky v oblasti sexuálních služeb.

Obr. 1 Red Light District – Amsterdam

Zdroj: Marcus, 2019, online

Švédský model a nizozemský model jsou tedy značně odlišné. Zatímco švédský model si klade za cíl vymýtit prostituci ze společnosti pomocí názorů, že prostituce je nepřijatelná a dochází k obchodování s lidmi (i za situace, že se jedná o dobrovolnou prostituci), holandský model vidí prostituci jako zaměstnání a jeho cílem je zlepšovat postavení sexuálních pracovníků a osob pohybujících se v sexbyznysu (Kutálková et al., 2016, s. 23). Třetí model/přístup postrádá výhody, ale též nevýhody obou zmíněných.

Aboliční přístup prostituci právně nereguluje ani nepostihuje, je založen na beztrestnosti práce v sexbyznysu. Právně postižitelnými jsou **pouze jevy doprovodné**, kterým se věnujeme níže v této kapitole. Jedná se o přístup charakteristický pro Českou republiku. Primárním záměrem aboličního přístupu je zmírňovat negativní společenské jevy, které souvisí s prostitucí. Zejména se snaží eliminovat trestnou činnost, šíření pohlavních nemocí a ohrožování morálních hodnot společnosti. Klade důraz na prevenci a správná účinná opatření

v oblasti bezpečnosti a zdraví. Snahou je šířit osvětu v oblasti chráněného pohlavního styku a šíření pohlavně přenosných infekcí. V současné době jsou řešeny otázky právní úpravy prostituce. Jelikož prostituce není zákonem ustanovená, přináší řadu nejasností a problémů především v ekonomické otázce nezdaněných příjmů a zisků z výkonu prostituce (Kokešová, 2016, s. 22). U nás například nemůže nikdo oficiálně podnikat v profesi prostitutky nebo prostituta. I když si tedy někteří poskytovatelé sexuálních služeb poctivě založí živnost, oficiálně si musí volit jiné pojmenování profese, než je ta jimi vykonávaná. Aboliční přístup kromě České republiky zastává například i Polsko, Španělsko nebo Itálie.

Každý přístup má určitá pro a proti. Snaha států o dohled nad sexbyznysem vyplývá krom preventivních opatření zdravotního rázu také z daňové politiky dané země. Aboličním přístupem přichází Česká republika ročně o daně v řádu miliard korun. „V tomto průmyslu se točí zhruba 8 až 10 miliard ročně. Největší skupina lidí, která se sexbyznysem živí, jsou maminky samoživitelky a například koronavirový stav ukázal, že by mohly mít ošetřovné, pokud by to měly jako živnost“, řekla pro Novinky pražská zastupitelka Eva Horáková, která primárně tlačí na zrušení historické úmluvy OSN, bez jejíhož vypovězení nemůže Česko legalizaci vůbec řešit (Bohuslavová, 2020, online). V zemích s možností realizace prostituce jako oficiální profese se totiž dlouhodobě ukazuje, že negativní sociální nálepka v podobě stigmatu prostitutky není již tak odrazujícím prvkem, a naopak postihy za nelegálně vykonávanou práci jsou pro prostituuující osoby v mnoha ohledech větší hrozbou. Tím samozřejmě nelze upřít prostituci stále vysokou míru latence napříč všemi třemi přístupy.

2.1 Prostituce v ČR v právním pojetí

Po vzniku Československa byla prostituce spravována rakouským tulačským zákonem z roku 1885. V roce 1922 začal platit zákon o potírání

pohlavních chorob, který zrušil zřizování nevěstinců. Za socialismu se problematika prostituce nalézala pouze ve skutkové podstatě trestného činu příživnictví. Od roku 1969 byla prostituce hodnocena jako přečin. O pár let později roku 1990 byla tato klasifikace trestné činnosti zrušena (Kraus, Hroncová, 2010, s. 37).

Chceme-li v právním prostředí pojmenovat prostituci, je třeba určit, co se rozumí pod pojmem „prostituce“. Pokud prostituci považujeme za „nejstarší řemeslo“, pak je nutné prostituci považovat za výdělečnou činnost, respektive za službu, která je doprovázena finanční či jinou odměnou. Podstata tedy tkví v tom, že prostituce je poskytnutí služby za úplatu, popřípadě za jinou odměnu či zdarma. Na první pohled lze říct, že prostituce je právní činností (poskytování služeb), které by mohlo přímo podléhat některé z činností vyjmenované v živnostenském zákoně (zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání – dále jen „živnostenský zákon“). Není to však možné, neboť citovaný zákon ve svém ustanovení § 3 odst. 3 písm. p), když živností není: „*nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb*“ (Havelková, Bellak-Hančilová, 2014, s. 94). Na základě uvedeného lze konstatovat, že prostituce jako služba není v právní úpravě ČR **pozitivně upravena**. V nejširším pojetí lze konstatovat, že prostituce je negativně vymezena v samotném živnostenském zákoně, když uvedený zákon nepovažuje tuto činnost za službu v pravém slova smyslu, když ve své části týkající se správních deliktů se tomuto problému nijak dál nevěnuje. Negativní vymezení tohoto druhu služby není nijak vymezeno ani v represivních předpisech jako jsou trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) či zákon o některých přestupcích (zákon č. 251/2016 Sb.), popřípadě v jiných předpisech. Půjdeme-li do samotného jádra věci, tak prostituce se řídí základním kritériem uvedeným v ústavním předpisech čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod: „*co není zákonem zakázáno, je dovoleno*“ (Klíma a kol., 2005). Na základě uvedeného můžeme tvrdit,

že poskytování služeb v podobě prostituce není v českém právním prostředí nijak upraveno, a tudíž za splnění jiných povinných zákoných znaků je tato činnost legální, přesněji řečeno nacházející se v **právním vakuu**, kde není pozitivně ani negativně vymezena. Prostituce v České republice není brána jako služba nebo protiprávní čin, ale spíše jako sociálně patologický jev, který sám o sobě není právně regulován.

Z našeho pohledu byl velkým posunem v řešení tohoto problému návrh zákona z roku 2005, kterým ministerstvo vnitra vypracovalo návrh na regulaci prostituce. Tento návrh byl přijat usnesením č. 387 a dne 28. dubna 2004 byl tento věcný záměr schválen. Poslanecká sněmovna však tento záměr zamítla (MVČR, 2021, online). Podstata tohoto návrhu tkví v tom, že prostituce by byla uznána jako živnost, a tudíž by byla podrobena dani jako každá jiná podobná legální služba. Tento přístup by se uchyloval k regulaci prostituce coby legální ekonomické aktivity. Dle návrhu má zákon upravovat podmínky legálního provozování prostituce, včetně zavedení centrálního registru sexbyznysu spravovaného Ministerstvem průmyslu a obchodu (Havlíčková, 2006, s. 23). Na tuto skutečnost může mít každý z nás rozdílný názor.

2.2 Protiprávní činy spojené s prostitucí⁶

Jako jiné obdobné lidské chování je i prostituce jev, který je silně kontrolován společností, a vybrané negativní chování spojené s tímto jevem je postihováno trestními předpisy. Jak bylo uvedeno v předchozím textu, prostituce jako taková, tedy poskytování sexuálních služeb, až na výjimky, není postižitelná podle platných právních předpisů ČR. Lze však dohledat právní jednání spojená s prostitucí, která jsou negativně vymezena a postihována, zejména v trestním zákoníku.

6 Pozn.: Za poradenství v rámci této podkapitoly děkují autorky kpt. Mgr. Vítu Křivánkovi.

Trestně-právní definice tohoto pojmu u nás neexistuje, což znamená, že ani samotné provozování prostituce není trestným činem, tudíž za ní osoba nemůže být trestně stíhána. S prostitucí se ale pojí některé jiné trestné činy, za které už osoba, která vykonává prostituci, nebo je jiným způsobem na ní zúčastněna, stíhána být může. Tyto trestné činy můžeme rozdělit do třech kategorií:

- trestné činy páchané na osobách, které provozují prostituci;
- trestné činy, kterých se dopouštějí osoby, které provozují prostituci;
- ostatní trestné činy, které souvisejí s prostitucí.

Do trestných činů **páchaných na osobách**, které provozují prostituci, můžeme řadit kuplířství dle § 189, znásilnění dle § 185, pohlavní zneužití dle § 187, obchodování s lidmi dle § 168, zbavení a omezování osobní svobody dle § 170 a § 171, zavlčení dle § 172 a vydírání dle § 175 TZ. Můžeme sem také řadit trestný čin ohrožování výchovy dítěte nebo svádění k pohlavnímu styku.

Ke skupině trestných činů, **které páchají osoby**, které provozují prostituci, můžeme uvést například loupež dle § 173, krádež dle § 205, prostituci ohrožující mravní vývoj dětí dle § 190 nebo ohrožení pohlavní nemocí dle § 155 TZ.

Mezi **ostatní trestné činy související s prostitucí** řadíme šíření toxikomanie dle § 287, výtržnictví dle § 358, opuštění dítěte dle § 195 či nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 TZ (Válková, 2015, s. 21–22).

Z našeho pohledu by však bylo vhodnější tyto trestné činy rozdělit na primární a sekundární, přičemž primárními je nutné rozumět trestné činy spojené přímo s prostitucí jako takovou, sekundárními pak trestné činy spíše navazující či bez samotného podtextu prostituce jako takové:

primární:

- obchodování s lidmi dle § 168 TZ;
- kuplířství dle § 189 TZ;

- prostituce ohrožující mravní vývoj dětí dle § 190 TZ;

sekundární:

- znásilnění dle § 185 TZ;
- sexuální nátlak dle § 186 TZ;
- ohrožování výchovy dítěte dle § 201 TZ;
- svádění k pohlavnímu styku dle § 202 TZ;
- šíření nakažlivé lidské nemoci dle § 152 TZ;
- šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti dle § 153 TZ;
- ohrožení pohlavní nemocí dle § 155 TZ;
- zavlčení dle § 172 TZ;
- a další dle konkrétní situace.

Zatímco výše uvedené primární trestné činy úzce souvisejí se samotnou prostitucí jako jevem, sekundární trestné činy jsou spíše samostatné bez přímé účasti tohoto jevu, respektive bez přímé návaznosti na prostituci jako právní jednání. Ze skutkové podstaty uvedených trestných činů vyplývá, že jenom primární trestné činy souvisejí s prostitucí jako jevem, sekundární jsou trestnými činy doprovodnými, které vůbec nemusí mít nic společného s poskytováním sexuálních služeb.

Do trestných činů spojených s prostitucí trestní zákoník řadí i činy spojené s drogovou problematikou. Samotná prostituce může být postižitelná jako trestný čin výtržnictví (Gřivna, Scheinost, Zoubková et al., 2014, s. 102). Především s pouličním typem prostituce bývá velmi často spojená drogová scéna. Prostitutky často poskytují sexuální služby, aby získaly peníze na drogy. **Drogová závislost** u těchto žen zvyšuje zranitelnost spolu s pravděpodobností napojení se do kriminálních aktivit včetně rizika, že se stanou obětí úmyslného násilného trestného činu (Vaníčková, 2005, s. 88–89). Zejména pouliční prostitutky bývají ohroženy devianty (Sochůrek, 2001, s. 18).

Osoby vykonávající prostituci bývají **zneužívány pro kriminální aktivity**. Obzvláště jde o problematiku spjatou s organizovaným zločinem a tzv. obchodem s bílým masem. To naráží na **mravnostní kri-**

minalitu. Gřivna, Scheinost, Zoubková et al. (2014) poukazují na výzkum z roku 2013, kdy bylo za mravnostní trestné činy stíháno celkem 1 335 osob. Trestného činu znásilnění se dopustilo 28% stíhaných osob. V 37% došlo k pohlavní zneužití, 2 % šíření pornografie, 2% kuplířství, 1% obchodování s lidmi, 1 % soulož mezi příbuznými a 27% ostatní trestné činy mravnostní kriminality.

Prostituce jako taková bývá velmi často, možná i v drtivé většině, součástí, respektive výsledkem, organizovaného zločinu. Definice pro organizovaný zločin existuje mnoho a nelze určit jen jednu správnou, která bude aplikovatelná na všechny typy trestných činů, které spadají pod organizovaný zločin. Jednou z možných definic ale může být ta, která popisuje organizovaný zločin jako *„skupinové aktivity tří a více osob, mající hierarchické vazby nebo osobní vztahy, které jejich vůdcům umožňují produkovat zisk nebo kontrolovat teritoria či trhy (vnitřní a vnější) pomocí prostředků násilí, zastrašování nebo korupce, obojí v souvislosti s pokračováním v trestné činnosti a infiltrací legitimní ekonomiky.“* (Smolík a kol., 2007, s. 12). Kovář (2008, s. 124) uvádí hlavní rozdíl mezi **kuplířstvím** dle § 189 a **obchodováním s lidmi** dle §168 TZ, což jsou dva nejčastěji se vyskytující organizované trestné činy v souvislosti s prostitucí. Oba trestné činy mají velmi podobnou definici ve smyslu zlákaní, přinucení, svedení k prostituci. Rozdíl je u obchodování s lidmi, kde obchodovaná osoba splňuje podmínku věku, tedy není starší osmnácti let. Je také potřeba si uvědomit, že samotné provozování prostituce a nabízení sexuálních služeb, ani jejich využívání, není protiprávním činem. U trestného činu kuplířství jsou trestány osoby nebo osoba, která jinou osobu zláká nebo přiměje k provozování prostituce a někdy k tomu použije převahu a vliv na oběť (např. odebráním cestovního pasu a dokladů u cizinek). Tento nátlak může mít jak psychický charakter (vyhrožování, ponižování a jiné), tak i přímý fyzický útok na oběť. K tomuto zneužívání moci a nucení oběti do poskytování sexuálních služeb dochází za

účelem obohacování se (zejména finančně) na prostituci druhého člověka (Chmelík, 2003, s. 100).

Jedním z důležitých znaků organizovaného zločinu je také rozdělení rolí všech účastníků tak, že každý člen ví, jaká je jeho úloha, kterou musí plnit. U trestného činu kuplířství se setkáváme s rolemi, které popisuje Chmelík (2003, s. 65):

1. **kuplíř** – jinak přezdívaný také „*pasák*“, člověk, který nutí ženu k prostituci, ať už psychickým nebo fyzickým nátlakem, organizuje práci, vymezuje pole působnosti a kasíruje zisky, v lepším případě může vystupovat také jako ochránce sexuální pracovnice;

2. **tipař** – „vytipovává“ ženy, které by se eventuálně mohly stát sexuálními pracovnicemi nebo už v sexbyznysu působí;

3. **náborář** – kontaktuje již vybrané dívky a snaží se je zlákat k prostituci, často pod záminkou jiné dobře placené práce (focení apod.);

4. **dopravce** – dopravuje sexuální pracovnice na místo určené k setkání s klientem nebo do příslušného hotelu, náborář a dopravce přitom často bývá jedna osoba;

5. **hlídač aut** – hlídá auto klienta, kde jsou mu poskytovány sexuální služby, tato osoba se nevyskytuje v každé organizované skupině, záleží na druhu prostituce;

6. **poskytovatel klíčů** – propůjčuje za úplatu svůj byt nebo prostory pro provozování prostituce;

7. **dohazovač** – dohazuje potenciální klienty, za to následně dostane provizi od sexuální pracovnice, kuplíře nebo od klienta;

8. **padělatel** – padělá doklady pro dívky, které jsou určeny pro poskytování sexuálních služeb v cizině.

Barry (1995, s. 198) ve své knize dodává, že 80 % až 95 % žen pracujících v sexbyznysu je kontrolováno kuplířem, načež 53 % dotazovaných žen bylo k prostituci přivedeno právě kuplířem. Opomíjeným faktem je, že roli kuplíře nezastává vždy cizí osoba, ale může jím být i otec, přítel nebo bratr ženy.

3 Formy prostituce a sexuální práce

Už z prvních kapitol knihy vyplývá, že prostituce nemá jen jednu jedinou uniformní podobu, ba právě naopak. Prostituci můžeme dělit podle různých kritérií, jako je např. subjekt, tedy kdo prostituuje. Z tohoto pohledu se jedná o prostituci **mužskou, ženskou a dětskou** (viz např. Chmelík, 2003, s. 63). Nejčastějším typem je ženská prostituce, proto také hovoříme často automaticky o ženách prostitutkách, méně pak o mužích prostitutech.

Nejvíce patologickým typem prostituce je prostituce a obecně sexuální práce zahrnující děti. Dítě je ze všech tří subjektů také nejvíce chráněno zákonem. Problémem je v tomto případě vysoká latence, což v reálném životě znamená, že očím běžného občana zůstává zcela skryta. Sexuální práce zahrnující děti se v současnosti objevuje v drtivé většině v prostředí internetu v podobě pornografického materiálu, popř. online chatů a videí. Setkat se zde můžeme s pojmem „komerční zneužívání dětí” – tedy s tím, že jsou děti nuceny ať fyzicky nebo psychicky k výkonu sexuální práce ne pro svůj vlastní zisk (i když i to je samozřejmě možné), ale pro zisk zneužívajícího, tedy nějaké dospělé osoby. Naštěstí méně častá je v moderních a ekonomicky stabilních společnostech přímá prostituce dětí, která je tvrdě potírána ze strany státu i společnosti. V rámci nejnižších vrstev společnosti může být dětská prostituce spojena se snahou o zlepšení finanční situace rodiny. Dítě je prodáváno buď rodičem, nebo se samozřejmě ve věku, kdy se samo rozhoduje, zaplete do koloběhu sexuální práce samo. To nás svádí říct, že takové dítě prostituje dobrovolně – nikdo ho fyzicky ani psychicky nedonutil, rodina si o to přímo neřekla, nicméně ono samo cítí tlak neúnosné ekonomické situace na sebe a ve snaze se

zapojit do pomoci, uchýlí se k nějaké nežádoucí činnosti. Podle momentální poptávky a potřeby to mohou být krádeže, prodej drog, různé činnosti gangů, a právě i nějaký druh sexuální práce, v případě oné „situační dobrovolnosti“ právě pouliční prostituce.

Vaníčková (2005) hovoří o dětské prostituci **organizované, rituální a institucionální**. Pod **organizovanou prostitucí** si můžeme představit opravdu skupinu dospělých, kteří si cíleně děti vybírají, oslovují a nabízí jim výdělek za různé formy sexuální práce. Jedná se právě o typ prostituce, do které nezletilá osoba vstupuje nenásilně, bez přímého donucení. Takové organizace zabývající se dětskou prostitucí a pornografií jen těžko najdete na internetu, jsou spíše doménou tzv. dark webu. Rituální prostituce je už dle názvu spjata s rituály typickými pro specifické sociální skupiny. V dnešní době to bývají často sekty. K prostituci dětí zde dochází např. tak, že rodiče jako členové sekty poskytují vůdci osobě sekty své děti za sexuálním účelem. Z toho pak nemusí čerpat přímé výhody, ale zkrátka jen upevní své sociální postavení v rámci skupiny, splní tak určité pravidlo, podmínku pro členství apod. Nemusí se ale jednat jen o novodobé sekty, v historii se s dětmi za účelem sexu a jiných forem zneužití obchodovalo poměrně hojně, ostatně obdobně jako se ženami a v jiných zemích zase s otroky a otrokyněmi. Prodeje panenství dívek i nabízení mladých chlapců, ale i sňatková politika, kdy mnohdy dívky i chlapci ve věku dnešních prepubescentů byli nuceni k novomanželskému sexu, to vše historie pamatuje.

Posledním typem je **prostituce institucionální**, kde je asi nejjasnějším a velmi kontroverzním problémem sexuální práce dětí v rámci církve. Od dávných dob až dosud stále vyplývají na povrch informace o zneužívání dětí kněžími. Dochází zde k uplatnění psychické převahy a autoritativní moci kněží vůči dětem. Děti tak často neodporují a dané konání snáší i celé roky mlčky. Jedná se o sexuální zneužívání, ale také sexuální práci, jelikož dítě může získávat protekci nebo přízeň. Může se jednat ale i o nepřímý zisk – tedy dítě zneužívání trpí z obavy

prozrazení, ze strachu ze zneužívající osoby apod. Kooperací se nesnaží získat výhodu, ale minimalizovat škody a zamezit zhoršení.

Pro druhou skupinu je rozhodující **místo výkonu** sexuálních služeb. Rozdělujeme zde prostituci (Chmelík, 2003, s. 63–64):

- privátní;
- hotelovou;
- bytovou;
- barovou;
- silniční a pouliční.

S ohledem na dnešní dobu, kdy nastává velký rozvoj informačních a komunikačních technologií a online prostoru, je potřeba zmínit kromě offline formy, kterou jsme v předchozím textu rozdělili podle místa výkonu, také online formu poskytování sexuálních služeb (více v kapitole 4).

Svébytnou skupinu prostitute tvoří prostitute **homosexuální**, jako opak pro sexuální práci heterosexuálně zaměřenou (vyskytující se zejména u ženského pohlaví), která má největší zastoupení z řad mladých mužů (chlapců). Velké procento chlapců, kteří vykonávají prostituci homosexuální se hlásí k heterosexuální orientaci. Je tomu tak proto, že v tomto případě má prostitute spíše komerční charakter (Chmelík, 2003, s. 64). Homosexuální prostitute je zároveň nejrizikovější skupinou pro šíření pohlavně přenosných nemocí jako je AIDS.

Novějším typem, a ve společnosti stále více se rozšiřujícím, jsou **eskortní služby**. Eskortní služby jako nejnovější forma prostitute vznikly v 60. letech 20. století v USA. Původně pouze jako agentury zajišťující mužům doprovod na společenské akce.

Dnes spočívají v tom, že si klient dívku objedná prostřednictvím inzerce v erotických magazínech, katalogích, novinách nebo na internetu. Tento druh prostitute je oblíbený zejména díky maximální diskrétnosti a vysokým výdělkům. Prostitutka má vytvořený svůj profil na některé z erotických stránek, kde si klient může vybírat z desítek žen. Tyto prostitutky často dělají svému klientovi doprovod

na dovolené. V takovém případě existují i cestovní kanceláře, které se přímo specializují na „dodání“ vhodného doprovodu svému klientovi (Malinová, Šídová, 2008, s. 108). I zde se může v menším procentu případů stát, že k sexuální službě v rámci eskortu nedochází a dívka či mladý muž jsou jen doprovodem či společníkem klienta. Ostatně to uvádějí i některé prostitutky ve specializovaných podnicích, jak jsme popsali v první kapitole.

Ženy pracující v eskortních službách jsou někdy označovány také jako call girls – dívky přes telefon, i když tento název odkazuje v jejich případě pouze na zprostředkování kontaktu. Fenomén call girls se týká především krásných inteligentních žen, které si za noc vydělají až stovky dolarů. Sochůrek (2001, s. 15) uvádí, že mimo jiného tyto disponují luxusními byty. Jsou vedené na seznamech taxikářů, recepčních hotelů, přičemž na zavolání zákazníka buď dorazí do hotelu, nebo je zákazník odvezen k nim.

Četnost tohoto typu sexuálních služeb zobrazuje i tabulka, která zaznamenává odhad počtu prostitutek v České republice a výdělků z prostituce v roce 2003, kdy se eskortní služby řadí do jedné kategorie spolu s poskytováním sexuálních služeb v sex klubech. Tato statistika byla sestavena z dat ministerstva vnitra a organizace Rozkoš bez rizika z. s. Tato statistika je ovšem jednou z mála existujících, proto ji uvádíme, i s přihlédnutím ke stáří, pro zběžnou orientaci čtenáře.

Tab. 1 *Odhad počtu prostitutek v ČR a výdělků z prostituce v roce 2003*

Místo výkonu prostituce	počet prostitutek	výdělky z prostituce (mil. Kč)
V klubech (včetně eskort služeb)	6 234	6 737
Na privátech	2 807	1 725
Na ulici	700	256
Celkem	9 741	8 718

Zdroj: Český statistický úřad, 2005, online

3.1 Prostituce mimo ulici – indoor sexuální práce

Sexuální práce provozovaná mimo veřejně přístupný prostor poskytuje vyšší míru anonymity na obou stranách, poskytovatelům i zákazníkům. Existuje ovšem několik typů prostorů, které jsou tradičně k sexuálním službám využívány. Přehled společnosti o množství takových podniků, salónů privátních bytových či nebytových prostorách je velmi orientační právě pro poměrně značnou nenápadnost služeb.

Privátní prostituce je charakteristická tím, že prostitutka vykonává sexuální službu v soukromých bytech. Pokud se jedná o prostory, které můžeme označit za luxusní, obvykle platí, že klientela bývá menší a vyznačuje se svou stálostí (Chmelík, 2003, s. 63). Klienty bývají dobře situovaní, pracovně vytížení muži z vyšších vrstev mnohdy bez stálé partnerky. Prostitutky plní úlohu společnic. Hlavním úkolem bývá doprovod na kulturní společenské akce jako jsou různá představení, obchodní jednání nebo trávení volného času s klientem. Společnicemi jsou velice kultivované atraktivní dívky, ovládající světové jazyky. Svými dovednostmi se řadí k luxusním prostitutkám nazývaným „Glamour girls“, jinými slovy okouzující dívky (Jandásková, 2014, s. 12–13). Dalším typickým znakem privátní prostituce je, že si klient sám dívku vyhledá ať už na webu nebo sociálních sítích a předem se s dívkou nejčastěji telefonicky spojí a domluví si s ní podrobnosti smlouvy.

Samozřejmě existují i skromnější verze privátních sexuálních služeb. Několik dívek si může společně pronajmout jedny prostory, v užívání se střídát a na nájem se skládat. Tento typ je proto levnější a dostupnější pro, řekněme, střední příjmovou vrstvu klientely. Odlišujeme navíc od privátních sexuálních služeb prostituci bytovou. **Bytovou prostituci** provozuje značné množství prostituujících osob. Část klientely tvoří stálí zákazníci. Samotná služba se v tomto případě odehrává ve vlastních bytech sexuálních pracovníků a je spojena s větším množstvím rizik.

Je tomu tak z důvodu časté provázanosti s některou drobnější trestnou činností, jako je majetková trestná činnost (okradení klienta), až v krajních případech se závažnými činy, jako je dětská prostituce. Velmi rizikové z hlediska výchovy je také provozování sexuálních aktivit za přítomnosti dětí, což je u tohoto typu prostituce také časté (Kraus, 2010, s. 231). Není výjimkou, že je klient nalákán do bytu a teprve po sexuálním styku informován o faktu, že se jednalo o placenou službu.

U **hotelové prostituce** sexuální pracovnice umí většinou aspoň jeden světový jazyk, chovají se kultivovaně a mají vysoké vzdělání. Světový jazyk je pro ně důležitý kvůli jejich klientele, kterou tvoří cizinci. Tato klientela se na rozdíl od privátní prostituce mění a není stálá. Jak už vyplývá z názvu, místem výkonu sexuálních služeb jsou hotely (Sochůrek, 2001, s. 16). V našem prostředí není zcela běžné, že by dívky vysedávaly přímo v hotelovém lobby a vyhlížely si potenciální zákazníky. Patrně by byly při opakovaném nebo dlouhodobém pobytu nápadné personálu hotelu. V současnosti ovšem mohou dívky nabídnout své služby online a smluvit se předem s konkrétním klientem. Elegantně tak předejdou případným komplikacím.

Posledním typem, který pro účely knihy zmíníme, je prostituce barová. **Barová prostituce** je provozována v tzv. „masážních“ salonech, sex barech a dalších erotických podnicích. Podle Chmelíka (2003, s. 64) jsou prostituující osoby většinou cizinky, které prostituci provádějí částečně nebo zcela nedobrovolně. Provozní doba těchto podniků je v odpoledních a nočních hodinách. Prostitutky, které pod podnikem pracují, se o výtěžky musí dělit s provozovateli do výše 40–60 % zisku (Havlíčková, 2006, s. 17). Nejčastěji se jedná o dívky ve věku od 20 do 30 let. Může se jednat i o cizinky, které byly do zahraničí nalákány pod falešnou záminkou, jak jsme již zmiňovaly. Pod vidinou lákavého výtěžků mladé naivní dívky vycestují, následně jsou bez dokladů a pořádného zázemí přinuceny k prostituci.

V současné době **noční kluby** nalezneme ve všech větších městech. Bývají neonově osvětlené, vydávají se za diskotéky, noční bary, erotické kluby, masážní salóny či strip bary. V Praze je prostitutí nechalvalně vyhlášená ulice Ve Smečkách ústící přímo z Václavského náměstí. Jandásková (2014, s. 15) uvádí, že luxusní klub se na rozdíl od barové prostituce, která je popsána výše liší především exkluzivitou dívek a žen, které v něm pracují. V těchto podnicích je dbáno na ověření zdravotního stavu a věku žen. Majitelé hledí na hygienický servis, ženy podstupují pravidelné zdravotní prohlídky, dokonce je u cizinek kontrolována platnost povolení k pobytu na území České republiky. Totožnost majitele podniku nebývá veřejně známá. O chod podniku se starají pověřené osoby, které zajišťují styk se státní správou, případně řeší problémy s policií. Sexuální pracovnice s majitelem uzavírají smlouvy o ubytování nebo o pronájmu pokoje. Veškeré transakce probíhají skrytě. Tím je činnost podniků právně ošetřena a majitelé nejsou postižitelní za trestný čin kuplířství.

Stejně jako bytová prostituce bývá spojována s řadou trestné činnosti závažnější povahy, jako např. obchod s ženami, násilí, znásilnění, vydírání apod. Existují ovšem i podniky fungující na bázi dobrovolné, na které jsme narazily v kapitole 1 (viz kniha „Bordel jako byznys“, Gerhardinger, 2012). Trend „indoor“ sexuálních služeb je zcela zřejmý, to ovšem neznamená, že by snad pouliční prostituce vymizela.

3.2 Specifika pouliční prostituce

Silniční a pouliční prostituce je nejvíce problémová skupina ze všech forem prostituce (vyjma zcela protiprávní formy). Prostitutky se vyznačují zejména nízkým intelektem a nízkým stupněm vzdělání. Obvyklý je výskyt několika sociálních problémů najednou, jmenovat můžeme sociální bídu, drogovou závislost či alkoholismus, ale také sociální nevyspělost, případně až mentální zaostalost či psychické

problémy (Kraus, 2010, s. 232). Sexuální služby jsou prováděny rychle a levně, obvykle v autě klienta či přímo na veřejném místě, v lepším případě stranou od zraku případných kolemjdoucích a projíždějících. Vzhledem k charakteru služby je zde vysoké riziko přenosu pohlavních chorob. Zatímco na výběrových privátech je naprostou samozřejmostí použití kondomu⁷ jako prevence přenosu těchto nemocí, pouliční prostitute často nedbá základních bezpečnostních a hygienických pravidel.

V dnešní době se ale s tímto typem setkáváme čím dál tím méně, velká většina prostitutek se totiž přesouvá do nočních klubů nebo privátních bytů. Děje se tak z důvodu časté kontroly ze strany policie a městských vyhlášek, které znemožňují práci prostituujících žen na ulici. Přesto se pouliční prostitute stále některých lokalit drží, a to zejména kvůli zahraniční klientele (viz dále). Omezení pouliční prostitute by se mohlo zdát jako pozitivní z pohledu obyvatel daných lokalit, ale má i negativní důsledky pro policii. Lokalizování privátních bytů a podniků je totiž náročné a policie nemá oprávnění do bytu vniknout, pokud nemá podezření, že za dveřmi bytu probíhá trestná činnost (Týden.cz, 2007, online). Právě z tohoto důvodu je prostitute velmi těžko regulovatelná státem nebo dalšími příslušnými orgány.

3.3 Specifika prostitute v rámci sexuálního turismu

Rozvoj cestovního ruchu samozřejmě ovlivnil i podobu sexuální práce, protože nahrává významně tzv. sexuální turistice. Ta může mít podobu cestování jednotlivců či menších neorganizovaných skupin (primárně mužů) do lokalit známých pro dostupnost prostitute. Ale tržní principy se dají uplatnit i v organizovaném podnikání tohoto druhu, nebo v integraci nabídky sexuálních služeb mezi další volnočasové vyžití pro náročné cestující klienty. Špaňúrová (2016, s. 16–17) zmiňuje, že účelem soukromých společností na poli sexuální turistiky je

⁷ Pozn.: V některých privátech či v rámci poskytování eskortních služeb nečiní poskytovatelům problém předložit dokonce negativní výsledky testů na pohlavně přenosné nemoci.

poskytnout turistům při příjezdu do letoviska možnost zapojit se do sexuálního vztahu obchodní povahy. Primárně je taková služba (neoficiálně) nabízena cestovními agenturami nebo subjekty, které působí mimo cestovní ruch. Ty se starají o to, aby bylo zajištěno sportovní, kulturní a sociální vyžití pro klienty, kterými jsou nejčastěji mladí muži. Společně s dobrovolnými aktivitami se nabízející subjekty snaží vytvořit pracovní místa pro dívky, které by se prostitucí chtěly živit.

Velmi populární jsou z hlediska sexuálního turismu rozvojové země. Server Sex Tourism.org (2017, online) uvádí, že nejoblíbenějšími destinacemi jsou zejména Latinská Amerika a východní Asie. Vedle Thajska, Filipín, Kuby, Brazílie, Ruska řadí mezi 20 nejpopulárnějších cílů sexuální turistiky Českou republiku. Dokonce zde hovoří o tom, že Česká republika je označována jako „jeden z nejlepších bordelů ve východní Evropě“. Chválena je čistota podniků, nízké ceny začínající na 20 dolarech, též krásné dívky, které hovoří anglicky.

Sexuální turisté cestující bez pomoci agentury jen sami za sebe ovšem využívají i příhraniční destinace a tím pádem jsou klienty pouličních prostitutek. Tento typ levných služeb se udržuje stále v některých pohraničních lokalitách, na hlavních tazích, po kterých projíždějí cizinci, profesionální řidiči kamionů apod., a v ulicích velkých metropolí, kde cílí prostitutky také spíše na zahraniční klientelu. Podle jednoho německého deníku (viz ČTK, 2018, online) jezdí němečtí klienti za naše hranice nejen za levnější službou, ale také pro nestandardní praktiky, někdy na hraně zákona. Opět to může být snahou o vyšší míru anonymity – přeci jen se jedná o území jiné země. Současně to ale může být kombinací specifických sexuálních požadavků a nedostatku financí zaplatit si profesionálku na dané aktivity. Příkladem může být již zmíněný sadomasochismus nebo fetišismus, kde se případně některé jednodušší aktivity dají vyžadovat i po prostitutce.

Nelze opomenout, že nabízené placené sexuální služby nejsou vždy dobrovolné. Dle Špaňurové (2016, s. 23) do exotických zemí za účelem

sexuální zkušenosti vycestuje každý rok 3 miliony turistů. Z toho 1/6 vyhledává sex s dětmi. Na sexuální turistiku jednoznačně navazuje problematika dětské prostituce a obchodu s bílým masem. Reportáž BBC News (2010, online) hovoří o tom, že Česká republika je právě jedním ze světových středisek obchodu s ženami. Současně může k násilí docházet právě u nejnižších vrstev prostitutek, které jsou snadněji vmanipulovatelné do násilné situace i s ohledem na jejich případný špatný stav (např. vliv návykové látky způsobující omámení).

4 Nové formy sexuální práce nejen v online prostoru

V první kapitole, kde jsme se seznamovaly s definicí sexuální práce, jsme narazily mimo jiné na velmi široké pojetí sexuální práce, jakožto jakéhokoli obchodování se sexuálními aktivitami i předměty. Jednat se v tomto případě může o pomůcky a doplňky v tradiční nabídce každého sexshopu či jiného erotického obchodu, ale také o speciální předměty **zaměřené na fetiš**. V tom případě můžeme hovořit o zboží z materiálů jako je kůže, latex, PVC, guma a další, popř. typ oblečení jako vysoké podpatky, kozačky, obličejové masky a další. Některý fetiš ale neuspokojí dotyčná osoba koupí zboží v obchodě. Děje se tak v případě potřeby objektu/materiálu použitého, nošeného. Prostřednictvím takové poptávky doslova kvete další odvětví šedé zóny sexuální práce v podobě prodeje nošeného spodního prádla, bot, kostýmů apod.

Tento specifický obchod je k nalezení v drtivé většině na internetu, a to s ohledem na anonymitu prodávajících i kupujících. Opouští ovšem poslední roky weby mířené na online sexuální underground a přesouvá se i na běžné prodejní portály. Stačí jedno chybné kliknutí a na online bazaru se uživateli místo výsledků k heslu „nošené kalhoty” objeví „nošené kalhotky”.

Výhodou takovéto anonymní online aktivity je bezesporu navíc to, že za minimum úsilí prodávající obdrží finanční částku, která mnohdy několiknásobně převyší kupní cenu prodáváného předmětu. Navíc takový prodejce sedí v klidu, teple a bezpečí domova, v některých případech musí maximálně dodat pár reálných fotek používání předmětu. Oproti přímé a neanonymní sexuální práci je to jistě výhoda.

I z toho důvodu inzerátů s použitým eroticizovaným zbožím přibývá a vznikají i zcela nové specializované portály⁸.

Na jiné specifické potřeby cílí sféra **profesionální sexuální dominance**, ve které hledají za finanční odměnu uspokojení lidé se sexuální preferencí sexuálního sadomasochismu, masochismu i některých fetišismů, jako je např. foot fetišismus, tedy sexuální zájem mířený na chodidla, nohy. Profesionálky v podobě sexuálních domin a profesionálové v podobě sexuálních masterů poskytují sexuální službu platícímu klientovi, často s masochistickými potřebami. Průměrná hodinová sazba takové sexuální služby je přitom často vyšší než u průměrných sexuálních pracovníků. Klient ovšem v rámci této služby nemůže v drtivé většině případů očekávat přímo pohlavní styk (Špráchalová, Křivánek, 2018), dokonce ani přímý či libovolný fyzický kontakt s profesionálem či profesionálkou není samozřejmou součástí placeného setkání. Proč tedy klienti platí více za zdánlivě méně?

V tomto případě je to kvůli náročnosti poskytnuté služby. Zatímco běžné prostitutce např. z privátu stačí k výkonu běžný pokoj s postelí v nějakém obyčejném bytě, profesionální domina či master si často musí zřídit vlastní specializované studio nebo alespoň specificky vybavenou místnost. Postel není to, co tam klienti hledají. Přichází za pestrnou nabídkou kozelců, svěřacích kazajek a různých dalších potřeb pro omezení pohybu, taky za paletou vybavení na fyzické tresty a výprasky, za specifickými oblečky a kostýmy profesionála a dalším více či méně specifickým vybavením. Čím unikátnější je poptávka, tím dražší může být kvůli specifickým nárokům i její uspokojení. Bavíme se tak o finanční částce kolem 2 000 Kč za hodinu s příplatkem za vše, co je mimo standardní nabídku salónu (více viz Špráchalová, Křivánek, 2018; Špráchalová, 2021). Profesionálové v této oblasti se musí mimo jiné i vzdělávat a pracovat na profesním seberozvoji (Alize,

8 Pozn.: Příkladem takového portálu je webová stránka Kalhotkomat.cz založená v roce 2015 (Kalhotkomat, 2015–2021, online).

2013). Jedině tak udrží krok s konkurencí. I když se jedná o celkem nově se vyvíjející sexbyznys (hlavně na území České republiky), k rozmachu dochází poměrně dynamicky. Pro klasický „výprask“ si přijde do salónu spíše méně klientů, ostatní mají vyšší a specifické požadavky.

Digitální éra a informační společnost vychází vstříc zcela novým typům sexuální práce, ale poskytují i široké pole působnosti pro tradiční formy této práce, jako je právě prostituce. Kdo nemůže nebo nechce poskytovat službu přímo online, využívá prostředí internetu alespoň pro reklamní či prodejní účely. To koneckonců potvrzuje i řada soudobých autorů věnujícím se tématům lidské sexuality (viz např. Jones, 2015; Hughes, 2003; Boels, 2015).

V knize *Sexual Deviance and Society* (Worthen, 2016) nalezneme v části věnující se sexuální práci (Tibbals, 2016, s. 316) další fenomén založený na kombinaci sexu a financí či výhod, tzv. **sugar dating**. V českém jazyce nemáme momentálně vhodný ekvivalent, nicméně toto „cukrové randění“ vyjadřuje specifický typ vztahu založený na finančním podporování či celkovém vydržování jedné osoby druhou, zpravidla je mladší osoba vydržována partnerem výrazněji starším. Takový vztah nebývá samozřejmě platonický. Reálně si můžeme představit vztah třeba dvacetileté dívky a muže třeba o 45 let staršího. Zatímco on si užívá krásu a sex s mladou dívkou, ona má neomezený přístup k jeho financím. V takové případě je slečna tzv. „sugar baby“, její partner a donátor „sugar daddy“, tedy hovorově řečeno „taťka na peníze“. V případě postarší dámy a výrazně mladšího muže je pak dáma nazývána „sugar mom/mommy“. Výše zmínění autoři zaznamenali, že se z tohoto typu vztahů už nějakou dobu stává trend současné doby. To můžeme reflektovat i na sociálních sítích.

Na takto relativně nové a dynamické jevy jako je sugar dating v míře, ve které se dnes objevuje, je velmi složité hledat relevantní výsledky výzkumu i pevnou teoretickou základnu (Řezáčová, 2020, online). Tým vědců z Finska podnikl ovšem v roce 2017 výzkum jiných aktivit

online sexuální práce, a to finanční dominance online⁹ (Špráchalová, 2021). V tomto výzkumu, který čerpal ryze online data ze sociální sítě Twitter, se ukázalo, že s klíčovými slovy spojenými s online finanční dominancí se v nezanedbatelné míře vyskytují hesla (na Twitteru v podobě Hashtagů označených #) typická pro sugar dating. Jednalo se zejména o #sugarbaby, #sugardaddy a jejich obměny jako #sugardaddywanted apod. Těmito klíčovými slovy, velmi zjednodušeně řešeno, přiřazují autoři příspěvků určité nálepky, tematická označení, zařazení, sloužící pro snadnější vyhledávání témat podle těchto slov.

Tab. 2 *Typologie profilů z Twitteru v tématu finanční dominance online (FinDom)*

Název kategorie	Počet	%
Profily finančních domin online	1 399	64,4
Profily finančních otroků online	169	7,8
Reklamní profily finanční dominance online	262	12,1
Ostatní: sugar dating, profily zaměřené na pornografii	343	15,8
Celkem	2 173	100,0

Zdroj: Přejato a upraveno z autorského výzkumu (Špráchalová, 2021, s. 93).

⁹ Finanční dominance online je soubor chování a vztahů, kdy dominující osoba, zpravidla atraktivní mladá žena, „vlastní“ otroky, muže, ale jen virtuálně. Veškerá komunikace nebo její drtivá část probíhá online. Daná žena muže ovládá hlavně po finanční stránce – její otrok jí platí rent, nebo veškeré výdaje, dokonce může odevzdávat celou výplatu. Žena pak jeho peníze utrácí za zbytečné a drahé věci. Svou bezohledností způsobuje otrokovi sexuální vzrušení ponižováním takto „na dálku“. Proto se jedná o vztah na finanční a sexuální bázi (více viz Špráchalová, 2021, práce dostupná u autorky).

5 Charakteristiky osob pracujících v oblasti prostituce

V prostituci se můžeme setkat s dívkami ze všech vrstev společnosti. Na jedné straně jsou to prostitutky bez domova s nejnižším stupněm vzdělání, které vykonávají sexuální služby na ulici. Na druhé straně tu máme sexuální pracovnice z vyšších vrstev, inteligentní a vzdělané, které dokážou klienta reprezentovat i na veřejnosti a prostitucí si pouze vydělávají na vyšší standard, nikoli na přežití (Malinová, 2005, s. 251). Někde mezi těmito protipóly pak nalezneme jakousi střední vrstvu prostitutek.

Příčiny vstupu do prostituce mohou být různé. Na jedné straně jsou to osobní příčiny, jako negativní pocity ve vztahu k prožitému domácímu násilí, sexuálnímu zneužívání opuštění, odmítnutí, ale i drogová závislost. Na druhé straně mohou být rozhodujícím faktorem globální příčiny, tedy například prostředí, ve kterém osoba žije a kterým je dále ovlivňována (Kraus, Hroncová, 2010, s. 233).

Stejně jako potkáváme prostitutky ze všech možných vrstev společnosti, i jejich věk je rozmanitý. Věkový průměr se podle shromážděných dat o klientkách sdružení Rozkoše bez rizika pohybuje mezi 23–24 roky. Najdeme ale samozřejmě prostitutky mladší (pod 18 let) i starší (nad 40 let), ale tyto věkové skupiny bývají často zastoupeny hlavně pokud se jedná o prostituci silniční a pouliční. V erotických klubech zase potkáme prostitutky okolo 22 let, a pokud je žena v takovém podniku starší, je to většinou cizinka (25 let a více). Právě mladší sexuální pracovnice se jeví jako rizikovější skupina hned z několika důvodů. Po fyzické stránce je mladý organismus mnohem více poškozován

velkým počtem různých sexuálních partnerů než organismus dospělé ženy. U mladých dívek (21 let a méně) se také podle statistik objevují ve větší míře pohlavně přenosné nemoci, a to kvůli častému nechráněnému pohlavnímu styku, ke kterému se snadně zmanipulovatelné dívky nechávají od klientů přemluvit. Mezi další problémy postihující mladé dívky v sexbyznysu patří labilita a nezdrženlivost, které se projevují v jejich vztahu k drogám. Orální užívání drog často přechází do užívání nitrožilního. Zároveň se u těchto dívek závislost utváří rychleji než u dospělých jedinců a je silnější. Starší dívky (23 let a více) jsou v tomto ohledu opatrnější a mají více zkušeností, proto méně podléhají klientům a jejich přáním. Početná část z nich se při své profesi dokonce setkala se sociálním pracovníkem z nějaké organizace nebo zdravotnického zařízení, která se soustředí na rizikovou skupinu prostitutek (Malinová, 2005, s. 252). Důvody pro vstup do sexbyznysu jsou tedy klíčové z hlediska budoucího chování dané ženy. Pokud za touto profesí nestojí svobodná volba ale sociální nutnost nebo donucení, budou dopady pravděpodobně fatálnější než u prostituce dobrovolně zvolené. Nepřítomnost dalších patologických jevů jako jsou zmíněné závislosti může též působit jako preventivní opatření samo o sobě.

Podle Zikmundové (2009, s. 122) můžeme prostitutky rozdělit do tří skupin podle přístupu k práci, a to na profesionálky, poloprofesionálky a amatérky. **Profesionálky** berou prostituci jako svou plnohodnotnou práci na plný úvazek. Vydělané peníze neutrací, naopak si dokáží ušetřit, ale zároveň si peníze i užít. Mají své hranice, které se nebojí sdělit klientovi, a dodržují pravidla. Prostituci berou jako způsob emancipace. Citově se neváží, objevuje se i emoční zploštělost.

Poloprofesionálky je v prostituci většina. Tyto ženy neberou prostituci jako plnohodnotnou práci, je to pro ně spíš přechodné období, nouzové řešení. Nedokážou si ani část výdělku ušetřit, většinu peněz totiž odevzdávají nebo je utrácí za návykové látky, na kterých jsou závislé. Tyto prostitutky nemají jasně stanovené hranice, často

si vytvoří citové pouto k zákazníkovi, kterému později dovolí např. rizikovější sexuální techniky nebo nechráněný pohlavní styk. Tento jev se z hlediska HIV a pohlavně přenosných infekcí (PPI) nazývá „láska v práci“, kdy klient nosí sexuální pracovníci dárky a vede s ní osobnější rozhovory o svém a o jejím životě. Žena se na klienta upne a v tu chvíli přestává být ostražitá a může ustoupit od svých pravidel, což je cílem klientova přátelského jednání.

Skupina **amatérek** si sexuálními službami přivydělává jen příležitostně. Na jedné straně jsou to mladé dívky, které utekly z domova, dětského domova nebo z jiného ústavu a za své služby dostanou peníze, drogu nebo „vstupenku“ do party. Na druhé straně jsou naopak starší ženy, pro které je poskytování sexuálních služeb za úplatu zábavou a zpestřením jejich života. Z hlediska HIV a PPI je tato skupina velmi riziková.

5.1 Příčiny prostituce

Pokud se zabýváme sociálně patologickými jevy, je nutné probádat faktory, které mohou být prediktorem rizikového chování. Příčiny můžeme dělit z několika hledisek, a to např. na osobní a globální (Janiková, Bezdíček, 2011, s. 31). V případě negativních **osobních příčin** se jedná především o citové nedostatky v rodině (násilí v rodině, nedostatečná citová angažovanost rodičů, potřeba pomsty), sexuální zneužívání, závislost na drogách, střetnutí s osobou, která se v prostituci již pohybuje.

Mezi negativní **globální příčiny** se řadí např. mentalita a kulturní prostředí, nerovnost mezi severem a jihem (turistika bohatých do jižních krajín), zaostalost (urbanizace, anonymita, nerovnoměrné šance, rozpad rodin, zvyšování bídy nezaměstnanosti), ekonomické a politické krize (především ve východních zemích) (Janiková, Bezdíček, 2011, s. 31).

Jak jsme ale již mnohokrát zmínily, nemusíme hledat jen a pouze negativní příčiny prostituce. Vanwesenbeeck (2013) hovoří o dvou typech faktorů ovlivňujících prostituční chování. Prvním typem jsou tzv. **push faktory**, tedy takové, které si ještě blíže popíšeme a mají právě onen negativní a donucovací charakter. Druhým typem jsou tzv. **pull faktory**, které způsobují „přitažlivost“ této profese a její dobrovolnou volbu kvůli jistým benefitům, které s sebou může nést. Problematiku svobodné volby si více rozebereme v kapitole věnující se výzkumu prostituce mezi českými vysokoškolačkami.

Emmerová stejně tak i Vaníčková (2005, s. 53) pokládají za nejčastější příčinu vedoucí k prostitučnímu chování **chudobu**. Často se hovoří o ekonomické chudobě vyskytující se především v zemích třetího světa. U nás je takovýto typ chudoby patrný hlavně v příhraničních oblastech se značným výskytem migrace a nezaměstnanosti. Český statistický úřad (2017, online) k 30. 9. 2017 zjistil, že největší nezaměstnanost hlásá Ústecký kraj. To z hlediska ekonomické chudoby vysvětluje, proč je prostituce lokalizována hlavně do příhraničí s Německem. Hrušková (s. 85–89) zmiňuje spjatost matek samoživitelek s chudobou, kdy se na základě strukturálního tlaku uchylují k sociálně patologickým jevům.

Bylo by však naivní domnívat se, že za zvýšení jevu prostituce mohou pouze faktory týkající se nouze. Havlíčková (2006, s. 12) zdůrazňuje, že hospodářská vyspělost a blahobyt některých států, mohou vést k rozšíření prostitučního chování v důsledku nadprůměrně vysokých výdělků z činnosti. Život je plný hédonismu, individualismu, egoismu a konzumu. Mladí lidé spatřují v prostituci snadný zdroj zbohatnutí. Vaníčková (2005, s. 53–54) uvádí, že díky tomuto celospolečenskému nastavení především materiálních priorit se lidé ptají: Proč by placení za sex mělo být označováno za prostituci, a co je na takovém chování špatného? Více, než o chudobě a sociální nouzi by se za příčiny prostituce daly považovat faktory jako je osobní, ekonomický prospěch a prestiž, které zlepšují sociální a ekonomické postavení jedince ve společnosti.

Vaníčková, taktéž i Weiss (2005, s. 53–54) poukazují na to, že dívky, které byly **sexuálně zneužity v období puberty a adolescence** vykazují sklony k promiskuitě. Mají více sexuálních partnerů, část z nich své zkušenosti zhodnotí v prostitučním chování. Zahraniční studie udávají, že 65 % komerčně zneužitých žen mělo zkušenost se sexuálním zneužitím do dovršení 25 let. Pro mladé dívky, které se rozhodnou sexuální zneužívání vyřešit útekem z domova, se stává dráha prostituce mnohdy jediným řešením k přežití (Weiss, 2010, s. 646). Na skutečnost, že se mnoho zneužívaných dívek stává prostitutkami, poukazuje i Mühlpachr (2008, s. 162), který tvrdí, že se sexualita stává zdrojem komunikace, přičemž za projev přízně zneužívané ženy považují sexuální zájem. Jiní autoři (např. Matoušek, 2010, s. 253) zase upozorňují na negativní vliv nedostatečného naplnění základních potřeb, při kterém dochází u dětí k rozvoji **psychické deprivace**. Příčinou nejčastěji bývá rozpad rodiny, domácí násilí, emocionální nezájem o dítě, závislost rodiče na návykové látce, absence otce atd. Empirické výzkumy ukazují, že u všech osob, které provozují prostituci v dospívání, byla identifikována deprivace spolu s emocionální traumatizací.

Domácí násilí a dysfunkční rodinné prostředí jsou dalšími doprovodnými jevy, které jmenují osoby prostituující ve své anamnéze. Vaníčková (2005, s. 55–56) se zaměřuje na prostituční chování dětí se syndromem CAN (syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte) v osobní anamnéze. Též zmiňuje násilí v mileneckých dvojicích, kdy muž jako dominantnější partner, zmanipuluje submisivní dívku a nabízí ji za úplatu kamarádům. Na problematiku partnerů coby kuplířů poukazuje i May, Harocopos, Hough (2002, s. 23–30), ti mluví o tzv. **teorii kulturního přenosu**, kdy se deviantnímu chování jedinec učí a v různých subkulturách je pokládáno za zcela normální.

K prostituci se ovšem mohou laicky řečeno nachomýtnout i dívky ze zcela běžného rodinného a sociálního zázemí. **Nucená prostituce** totiž může zpočátku vypadat velmi nevinně. Typickým příkladem

jsou klamné inzeráty na zahraniční brigády. Ženy se mnohdy z nedostatku znalostí upíšíou k plnění nesrozumitelné pracovní smlouvy. Po příjezdu do zahraničí jim bývají odebrány doklady a následně jsou nuceny k prostituci coby novodobému otroctví. Dalším příkladem nucené prostituce je nabízení mladých dívek k placenému sexuálnímu styku z řad rodičů a příbuzných. Jedná se hlavně o romskou komunitu. Nelze však výhradně tvrdit, že k tomuto jevu dochází pouze u romské populace (Matoušek, 2010, s. 253).

5.2 Motivace k prostitučnímu chování

Příčiny, které by mohly předurčit ženy k prostitučnímu chování, samy o sobě tento sociálně patologický jev nevyvolávají. Musíme se tedy ptát, co motivuje osoby k výkonu prostituce? Jaký motiv může být hnacím motorem, že se někteří jedinci k takovému chování uchylují?

Vymežit si můžeme tři druhy motivace, které vedou k prostitučnímu chování. Matoušek (2005): **Motivace vnějším tlakem**, kdy vstup do světa prostituce přináší úlevu od chudoby, násilí v rodině, ponižování, nezaměstnanosti. Typickým příkladem jsou útky chovank z dětských domovů, které se následně prostitucí živí. Další okolností může být rozvod. Žena se ocitá v roli samoživitelky, nemá dostatek financí k zabezpečení živobytí a zajištění potřeb dětí. Proto se uchyluje k převýdělku skrze prostituční chování. **Motivace vlastní potřebou** se týká zejména oněch pull faktorů. Jedná se hlavně o ženy, které tíhnou k promiskuitnímu chování, přičemž se takovýto způsob výdělku zároveň stává koníčkem.

Posledním druhem motivace je **motivace racionální volbou**. Pro některé ženy, dívky či muže je nelehké si najít dobře placenou práci či brigádu. Atraktivní mladé dívky či matky s malými dětmi se mohou ocitnout v obtížné životní situaci, kdy se rozhodnou dočasně pracovat v odvětví sexbyznysu. Pro tyto ženy je prostituce prací, kde si za

krátký čas přijdou k velkým penězům, kterých by v běžné práci nedocílily. Samy si mohou určit kdy a jak často chtějí pracovat a mohou tak volně disponovat se svým časem (Matoušek, 2010, s. 20). Mezi další často zmiňované motivy k prostituci patří: touha po moci, majetku a slávě, prožít pocit dobrodružství, zábava, potřeba dosažení kariéry včetně společenského úspěchu, pomsta zklamaného partnera nevěrou, tzv. heroinová motivace.

Faktory přitažlivosti (pull faktory) práce v sexbyznysu spolu s motivací vlastní potřebou jsou pro nás prozatím nejkomplexnějším vysvětlením dobrovolné sexuální práce. Přičemž reflektujeme, že dnes to není přímá prostituce, do které by se mladé ženy pouštěly. Velmi pěkně peníze si vydělají i pomocí webkamery, chatu (Jones, 2015), placených fotek a dalších forem sexuální práce. Ženy poskytující kupříkladu služby sexuální dominance jsou navíc často svými klienty a otroky blahořečeny, obdivovány, zaplavovány náklonností. Klient tak poskytne kromě výdělků dané ženě i pocit atraktivnosti a důležitosti. Sexuální dominance je navíc specifická v tom, že platící klient není ten, který si setkání řídí a není v pozici toho, kdo může něco požadovat.

Z povahy masochisticky zaměřených klientů můžeme odvozovat i velmi nízké riziko, že by byla poskytovatelka služby fyzicky napadena, donucena k něčemu, co sama nechce (Williams, Thomas, Prior, Christensen, 2014). A samozřejmě největším benefitem kromě výše jmenovaného je i často minimální fyzický kontakt s klientem. Velmi sexuální a erotická služba pro klienta a k tomu minimalizace rizik spojených s prostitucí, to jsou důvody mladých žen, které se tento nový „obor“ pokouší ovládnout. Ne všechny ovšem uspějí, protože kromě potřebných znalostí a dovedností postrádají často něco velmi důležitého – osobní zainteresovanost do sadomasochistických praktik alespoň v malé míře. Klienti jsou totiž schopni odhalit neautentické a nepřirozené chování, vycítí, že z žen nevychází autorita sexuální

dominy, že je to jen fraška, za kterou rozhodně už nikdy více nezaplatí tak nemalé peníze.

Stojí za nehynoucím úspěchem a vysokou mírou adaptability sexbyznysu i něco jiného než sexuální pud? Podle některých autorů můžeme interpretovat, že ano. Lyng (2005) popisuje koncept tzv. **thrill-seeking**, tedy vyhledávání vzrušení, vzrušujících aktivit. Takové jednání je dnes též trendem. Lidé vystupují ze svých „komfortních zón“, z bezpečí, hledají nové vzrušující i trochu nebezpečné zážitky, někdy s přízviskem určité nestoudnosti, zakázanosti. Překračují tak určité společenské hranice, ať jsou jakkoli reálné nebo naopak jen předpokládané. Pro někoho samotná návštěva erotického baru znamená takový neobyčejný zážitek, pro jiného je to právě vyhledání speciální sexuální služby.

6 Rizika a následky práce v sexbyznysu

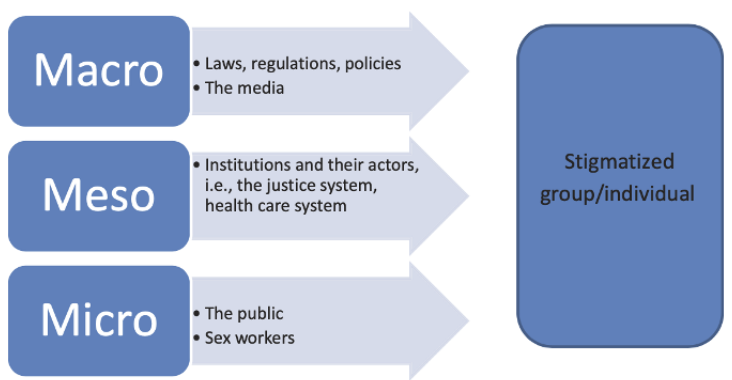
Výkon přímé prostituce přináší nesporně mnoho rizik a negativních následků, které osoby poskytující placené sexuální služby pociťují během prostitučního chování, mnohdy i potom, co s prostitutí skončí. To, že si mnoho z nich nese následky až do konce svého života, je nesporným faktem. Jeden z negativních důsledků prostituce je určité prostituce ve vztahu k promiskuitnímu chování.

Dalším, často opomíjeným rizikem, je **společenské stigma**. Jedná se o **důsledky sociálního rázu**, kdy dochází k přetrhání vazeb s okolím. V případě odhalení hrozí ženě, která poskytuje placené sexuální služby, negativní nálepka, která ji odsouvá na okraj společnosti. V důsledku stigmatizace může dojít až k rozvratu rodiny nebo má žena problém s nalezením partnera (Mlíková, 2010, s. 25). Ohrožena je zejména pověst. Mohou nastat problémy s hledáním nebo udržením si zaměstnání. Samotné ženy živící se prostitucí se bojí jít do pracovní agentury žádat o práci, jelikož mají strach, že je na nich jejich profese poznat. Bojují s velmi nízkým sebevědomím a mají obavy, co napsat do životopisu. Často mají strach, že je klient v běžném životě pozná (Šídová, Poláková, Malinová, 2013, s. 92–93). Marginalizace provázená deficitem respektu práv a svobod, pomoci se stává ve známém prostředí zdrojem sekundární viktimizace. Řešením je odchod a přesídlení do nového prostředí, kde žena nebude negativně odsuzována (Vaníčková, 2005, s. 92–93). Vykořenění ze společnosti může vést až k samotné devastaci psychiky. Hovoří se o tzv. **sociálním traumatu** projevujícím se zranitelností žen především v odmítání sociálních kontaktů a uzavřeností (Vaníčková, 2005, s. 92).

Pheterson (1993, s. 46) se věnuje pojmu „**whore stigma**“ neboli „*stigma děvky*“. Tento přívlastek dává ženám, které:

- mají pohlavní styk s cizími lidmi;
- mají pohlavní styk s více partnery;
- jako ženy přebírají sexuální iniciativu a kontrolu a jsou expertem v sexuální oblasti;
- prosí o peníze výměnou za sex;
- investují veškerou energii a schopnosti k uspokojení muže a jeho fantazií;
- postávají samy v noci v tmavých ulicích, vyzývavě oblečené;
- se jako ženy ocitnou ve společnosti drzých, vulgárních a jinak urážlivých mužů. Tyto ženy buď situaci zvládnou, a poté jsou označovány za povýšené a vulgární, nebo nezvládnou a v takové situaci jsou brány za oběti.

Velmi zajímavě je vysvětleno sociální stigma přímo v případě sexuálních pracovnic v článku „*Prostitution Stigma and Its Effect on the Working Conditions, Personal Lives, and Health of Sex Workers*“ z roku 2017. V něm autoři rozdělují zdroje, ze kterých sociální stigma pochází, na tři různé úrovně společnosti, a to makro úroveň, mezo úroveň a mikro úroveň (viz obrázek níže).

Obr. 2 Zdroje stigmatu prostituujících žen na makro, mezo a mikro úrovni,

Zdroj: Benoit et al., 2017, online

Do **makro úrovně** patří v první řadě zákony, předpisy a opatření. Stigma prostituujících osob je silně zakořeněno právě ve struktuře a projevuje se skrz tyto zákony a další právní opatření a regulace. Mnoho jurisdikcí častokrát kriminalizuje využívání sexuálních služeb a argumentuje tím, že to narušuje řád dané komunity a vykořisťuje ženy a dívky, které vyžadují sankce trestního zákoníku, které mají sloužit k jejich ochraně. Z tohoto úhlu pohledu se na sexuální pracovnice pohlíží jako na homogenní skupinu, která je utlačovaná a zotročovaná pasáky a klienty, tudíž potřebují zachránit. Do makro úrovně ale zařazujeme také média, která hrají také velkou roli ve stigmatizaci sexuálních pracovníků na rozdíl od jiných stigmatizovaných skupin, jako jsou například lidé s duševními chorobami. Mediální příběhy, týkající se sexbyznysu, jsou založené více na morálce než na empirických znalostech. Často se v médiích objevují výrazy jako „šlapka“ a „*prostitutka*“ místo označení „*sexuální pracovnice*“. Sexuální pracovnice jsou také obviněny za škody a negativní dopady na nich samotných, protože ony si zvolily „*vysoce rizikový životní styl*“.

V **mezo úrovni** se nachází soudnictví a zdravotnictví. V případě **soudnictví** byl v několika zemích zkoumán jejich vztah se sexuálními pracovníci a vyšlo najevo, že soudní systém diskriminuje sexuální pracovnice a popisuje je jako osoby, které si nezaslouží jejich ochranu. Například v Srbsku se srbské sexuální pracovnice, které poskytují sexuální služby na ulici, zobrazují jako osoby, které se vzdaly občanských práv a respektu od většinové společnosti. Tento přístup je pro místní sexuální pracovnice velmi nebezpečný, protože je to vystavuje zvýšené míře násilí. V mnoha zemích jsou práva žen, pracujících v sexbyznysu, porušována policií prostřednictvím verbálního obtěžování, veřejného ponižování, nadměrné síly, invazivních prohlídek a neoprávněného zatýkání. Policie v mnoha případech využila mocenského rozdílu mezi sebou a sexuálními pracovníci a požadovala peníze nebo úplatky.

Další studie zjistily, že jakmile jsou konkrétní osoby identifikovány jako prostituujiící, jsou ve svých komunitách vystaveny nadměrným zásahům policie, obtěžování, ponižování, a to i když zrovna nepracují. Není se tedy čemu divit, že sexuální pracovnice ve většině studií projevují váhavost nebo absolutní odmítnutí ochranných služeb, protože nedoufají, že by jejich využití vedlo k jejich vítězství. Toto platí zejména u obětí sexuálního napadení, neboť policisté často nabývají dojmu, že sexuální pracovnice nemůže být znásilněna. Výše uváděné odcizení se od ochranných služeb má za následek zvýšenou viktimizaci.

Druhá složka mezo úrovně je **zdravotnictví**. Studie systému zdravotní péče uvádí, že strach z úsudku a názoru poskytovatelů zdravotní péče je hlavním faktorem odpovědným za zanedbání a nesplnění zdravotní péče.

Dotazované sexuální pracovnice uvedly obavy, že pokud by prozradily své povolání, poskytovatelé zdravotní péče by byli fixováni pouze na pracovní rizika na úkor zdravotním problémům, které nesouvisí se sexuální pracovní činností. Některé ženy, které se živí poskytováním sexuálních služeb a tuto skutečnost nahlásily zdravotnímu personálu, se často setkávaly s diskriminací vyjádřenou různými způsoby, včetně používání necitlivého a urážlivého jazyka vůči jejich osobě, zacházení s neúctou nebo ponižování ve veřejných zdravotnických prostorách. Dále se v těchto situacích vyskytovalo odmítnutí poskytnutí péče nebo porušení důvěrnosti. Popsané chování má za následek nejistotu sexuálních pracovnic v případě nutné zdravotní péče a nedůvěru v profesionální setkání se zdravotním personálem.

Poslední, **mikro úroveň**, zahrnuje veřejnost a samotné sexuální pracovnice. S negativními názory se ženské sexuální pracovnice (FSWS – Female Sex Workers) setkávají i ze strany veřejnosti, která přejímá názory, které jsou jim prezentovány státními aktéry, sdělovacími prostředky nebo sociálními institucemi. V případě samotných sexuálních pracovnic existuje studie, která prokazuje, že tyto ženy si

vědomě či nevědomě udržují stigmatizující znaky, které souvisí s jejich prací a byly jim přiděleny. To znamená, že si samotné sexuální pracovnice vytváří stigmata přímo mezi sebou. Je tomu tak u skupin, jako pouliční sexuální pracovnice, vykořisťované nebo obchodované sexuální pracovnice, uživatelky návykových látek a etnické menšiny. Tuto hru hrají i eskortní sexuální pracovnice tím, že se mračí na pouliční sexuální pracovnice apod. Stigmatizace probíhá i u skupiny sexuálních pracovnic, které dobrovolně poskytují nechráněný pohlavní styk. Tato skupina je poté popisována ostatními FSWS jako nezodpovědná a ohrožená přenosem pohlavně přenosné infekce (PPI). Z tohoto důvodu je vnímána jako nižší a podřadná u těch sexuálních pracovnic, které používají ochranu při pohlavním styku. Tento typ sociálního distancování vytváří začarovaný kruh, protože si FSWS udržují stereotypy, které je opět vracejí do společenského stigmatu (Benoit et al., 2017, s. 4–7).

6.1 Prostitutka jako osoba v ohrožení

Viktimizací jsou ženy ohroženy jak ze strany klientů, tak ze strany kuplířů (Čermák, 2014, s. 247–248). Hlavně se jedná o sexuální násilí, vynucený sexuální styk bez ochrany, znásilnění, přinucení k sexuálním aktivitám s více osobami apod (Vaníčková, 2005, s. 84). Čermák (1998, s. 67) zmiňuje tzv. dehumanizaci. Člověk k tomu, aby použil násilí proti druhému člověku, musí nejdříve obět zbavit lidských atributů tak, že ji označí např. za „divocha“, „zvíře“, „cizince“. Po odlišení bytosti odpadá bariéra autocenzury. Následná dehumanizace člověka a rozptýlení odpovědnosti zvyšuje agresí. Za utrpení si dle agresora oběti mohou samy a takové jednání si zaslouží. V oblasti násilných jevů lze předpokládat i nevědomý podíl žen. Horneyová (2004, s. 207–213) pojednává o tzv. ženském masochismu, kdy uspokojení nachází ženy v utrpení. Především jde o skryté tužby po znásilnění, hrubosti a ponižování.

Dalšími negativními následky prostituce jsou **problémy psychické** povahy, na které ruku v ruce dosedají problémy **psychosomatického rázu**. V odborné literatuře autoři uvádí zejména **stres a posttraumatickou stresovou poruchu**. Příznaky stresu se projevují na fyziologické, emocionální a behaviorální úrovni. Dlouhodobé působení stresu ovlivňuje řadu nemocí. Sexuální násilí, především obchodování s dětmi, bývá spouštěčem posttraumatické stresové poruchy. Její důsledky chronicky provází celý život člověka a mohou vést až ke změně osobnosti. Samotná nevladatelnost stresových situací je úzce spojena s depresivními stavy, které mohou vyústit až v **suicidální chování** (Čermák, 1998, s. 86).

Hojným následkem především rizikového sexuálního chování je **poškození somatického zdraví**. Počínaje **ohrožením sexuálně přenosnými chorobami** jako jsou infekce HIV, syfilis, kapavka, herpes, chlamydie, žloutenka typu B a další (Mlíková, 2010, s. 26–27). U dětí, které prostituci provozují, stoupá riziko **předčasného těhotenství**. U prostitutek do 18 let je v období těhotenství a porodu dvakrát vyšší mortalita než u starších žen. Většina mladých prostitutek prodělá umělé přerušování těhotenství (Vaníčková, 2005, s. 91). Weiss (2010, s. 646) říká, že interrupci se podrobí 27 % prostitutek. Oproti ženám z obecné populace, kdy tento zákrok podstupuje okolo 8 % žen ve věku 18–29 let. Ženy věnující se prostituci mají co do činění s vyšším množstvím nechtěných těhotenství a potratů než ženy, které placené sexuální služby neposkytují.

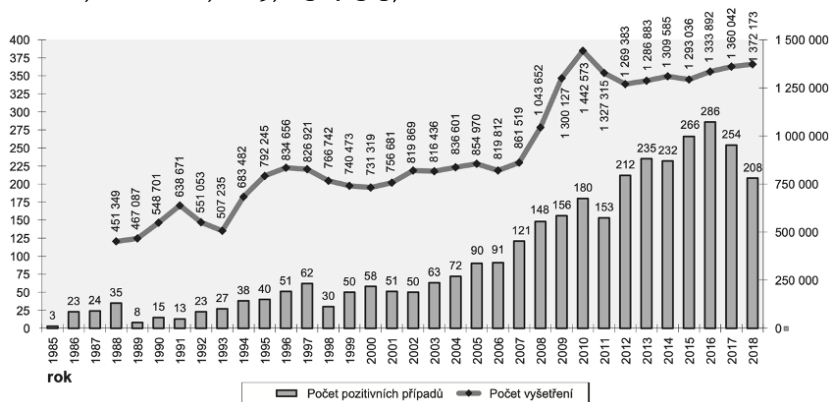
Je zřejmé, že skupina prostituujících osob je ohrožena pohlavně přenosnými infekcemi (PPI) o něco více než většinová společnost. Často si ale lidé myslí, že většina osob s diagnózou PPI se pohybuje právě v prostředí prostituce a nabízení sexuálních služeb, ale faktem je, že tyto osoby tvoří podle statistik pouze 10 % všech případů. Nejdůležitější je klást důraz na prevenci PPI tak, aby se omezil počet nakažených osob, a tedy i další šíření. Prevence PPI má dva směry, prvním je

provozování bezpečného chráněného pohlavního styku tak, aby se infekce nemohla dostat do těla sexuální pracovnice a dalších aktérů.

Toho lze docílit pomocí terénních programů, které se starají o co největší povědomí chráněného sexu mezi sexuálními pracovníci pomocí brožurek, letáčků nebo rozdáváním kondomů. Druhým směrem je zvyšování odolnosti imunitního systému, aby v případě nákazy byl schopen se s infekcí vypořádat. Zvyšovat obranyschopnost můžeme například zdravým životním stylem, zdravou stravou, dostatečným pohybem nebo přísunem potřebných vitamínů (Malinová, 2005, s. 256–257).

Prostituující osoby se mohou setkávat s celou řadou onemocnění, jako je například syfilis, kapavka nebo HIV/AIDS. V případě **syfilis** jde o infekční chorobu, která se nejčastěji přenáší právě pohlavním stykem. V takovém případě se jedná o „*získaný syfilis*“. V malém procentu se ale může stát, že se onemocnění přenese z matky na dítě již v prenatálním období, potom se jedná o „*vrozený syfilis*“. Také může dojít k přenosu skrz krev (hlavně v rozvojových zemích) nebo přes injekční stříkačky uživatelů návykových látek. Právě uživatelé návykových látek, kteří drogy užívají intravenózně, patří společně s prostitutkami do nejvíce ohrožené skupiny. Syfilis se projevuje nejprve vytvořením léze, zejména na genitáliích nebo na rtu, která přechází ve vřed a zároveň se mohou vyskytovat i vysoké horečky (Běhalová, 2007, s. 18–19). Další onemocnění, které se může vyskytovat u sexuálních pracovníků, je **kapavka**. Kapavka je onemocnění, které postihuje zejména močovou trubici a vylučovací ústrojí. Rozlišujeme ženskou a mužskou kapavku, z důvodu odlišného průběhu nemoci. U žen má kapavka často asymptomatický průběh, což znamená, že nemoc nedoprovázejí žádné potíže, které by naznačovaly, že je něco v nepořádku. Proto je velmi důležité v případě kapavky myslet na prevenci a chráněný pohlavní styk kondomem, jinak žena může dál nevědomě šířit nemoc mezi své klienty (Zímová, Zíma, 2013, s. 72).

Nejvíce závažné onemocnění, které může ženy v sexbyznysu postihnout, je **HIV/AIDS**. HIV je vir, který napadá imunitní systém a v tomto důsledku se jedinci může projevit syndrom získané imunitní nedostatečnosti neboli AIDS. Toto onemocnění se projevuje nejrůznějšími infekcemi, nádory, což značí porušení imunitního systému. HIV má také snadnější proniknutí do organismu v případě dalších doprovázejících pohlavních chorob, které samy o sobě snižují obranyschopnost. Místo vzniku AIDS je Afrika, čemuž nasvědčuje i fakt, že 30–85 % prostitutek zde může být infikováno (Běhalová, 2007, s. 28). Situaci s počty HIV pozitivních osob v České republice a zároveň vykonaných vyšetření popisuje graf č. 1, který zahrnuje občany České republiky a cizince s dlouhodobým pobytem na našem území. Z grafu můžeme zjistit, že se České republice daří patřit mezi státy Evropy s nízkým počtem infikovaných osob HIV/AIDS. V roce 2018 bylo zjištěno 208 HIV pozitivních případů, což bylo méně než v předešlých šesti letech. Tento pokles se týkal zejména mužů, kteří měli pohlavní styk s muži, což je nejrizikovější skupina. Z těchto 208 případů bylo pouze 22 žen (10,6 %). Ve stejném roce bylo také zjištěno 38 nových případů AIDS u HIV pozitivních osob (Malý, Němeček, Zákoucká, 2019, s. 314–315).

Graf 1 Počet vyšetření a počet HIV pozitivních v České republice v jednotlivých letech. Zdroj: Malý, Němeček, Zákoucká, 2019, s. 315

7 Sexuální práce v popředí zájmu státu a neziskového sektoru

7.1 Preventivní opatření v otázkách prostituce

Preventivní působení různých subjektů ve společnosti si klade za cíl předejít, předstihnout či předcházet negativním jevům ve společnosti (Bělík, 2017, s. 129). Matoušek (2003, s. 164) ve vztahu k sociální práci označuje prevenci jako soubor opatření, kterými se předchází sociálnímu selhání, zejména tomu, které ohrožuje základní hodnoty společnosti. Nyní je prevence zejména v odvětví kriminality pojmána ve smyslu působení na již existující negativní jevy. Lze konstatovat, že prevence v oblasti prostituce reaguje na jevy už probíhající (Havlíčková, 2006, s. 56), jedná se tedy o typ tzv. terciární preventivní působení cílící na zmírňování dopadů na jedince i společnost. Emmerová (2010, s. 234) poukazuje na fakt, že v oblasti prevence prostituce máme několik teorií, které jsou většinou nereálné a naivní.

Významnou úlohu ovšem nemůžeme upřít výchově dětí v rodinách a ve školách (Kraus, Hroncová, 2010, s. 234–235) a rodinnému prostředí obecně. Jak jsme již v předchozích kapitolách představily, špatné rodinné a sociální podmínky mohou prostituci „jít naproti“.

Preventivními opatřeními v problematice prostituce můžeme jmenovat následovně:

- **Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.**
- **Boj proti kulturní a duchovní chudobě** – zahrnující povinnou školní docházku, otevřenou možnost celoživotního vzdělávání, podporu všech forem umění a kultury, podporu rodin a rodičovství.

- **Zvyšování citlivosti společnosti vůči komerčnímu sexuálnímu zneužívání.**
- **Zvyšování profesní připravenosti odborníků.**
- **Důrazná kriminalizace všech forem komerčního sexuálního zneužívání dětí.**
- **Klima společnosti, komunit, škol a rodin** – apel na školní a rodinné hodnoty, soudy a úsudky. Nastavení limitů a hranic akceptovatelného chování.
- **Role médií, celospolečenské kampaně informující o problému sexuální turistiky a rizicích komerčního sexuálního zneužívání** (Vaníčková, s. 99–102).
- **Streetwork** – spočívající v navázání kontaktu s prostitutkou na ulici, získání důvěry a následná pomoc osobám vykonávajícím prostituci.
- **Besedy na školách, které jsou zaměřené na zvýšení obezřetnosti** – především informování dívek o existenci klamavých inzerátů pracovních nabídek v zahraničí.
- **Sexuální výchova na školách** (Kraus, Hroncová, 2010, s. 235).

Malinová (2005, s. 259–262) v souvislosti se strategií a cíli sociální práce s prostitutkami vymezuje dva základní přístupy. Prvním z nich je právě **zmírňování škod**. Jedná se o takové postupy, které zmírňují negativní jevy prostitučního chování, např. prevence pohlavně přenosných nemocí, prevence sociálního propadu, prevence kriminality, prevence a zprostředkování léčby závislostí a všestranná pomoc klientkám při vytváření rodinného zázemí. Druhým přístupem je **resocializace a prevence návratu**. Tento přístup zahrnuje pomáhající organizace, které poskytují odborné poradenství a pomáhají klientkám, které se rozhodnou s prostitucí skončit a zařadit se zpět do běžného života. Zejména řeší otázky zaměstnání, finančního zabezpečení spolu se změnou doposud běžného životního stylu.

Základními metodami sociální práce s prostitutkami v závislosti na prostředí jsou streetwork, práce v podnicích, které jsou poskyto-

vateli placených sexuálních služeb, a institucionální pomoc (Malinová, 2005, s. 262–266). **Hlavními cíli** v sociální práci nejen s prostituujícími osobami, ale obecně s rizikovými skupinami, jsou zmírňování škod neboli harm reduction a resocializace a prevence návratu v našem případě k prostituci. **Zmírňování škod** neboli „*harm reduction*“ původně vzniklo ze spojení „*public health*“, což se dá přeložit jako ochrana veřejného zdraví. Tento pojem se používal v druhé polovině 20. století v souvislosti se šířením viru HIV v USA a v Anglii. Ochranou veřejného zdraví byla myšlena ochrana populace před šířením infekčních chorob, jako je hepatitida typu B, C a tuberkulóza (Kalina, 2008, s. 99). Z tohoto pojmu se později oddělil právě pojem „*harm reduction*“, který se věnuje individuálně konkrétním skupinám a jejich potřebám. Neklade si přitom nereálný cíl vymýcení daného jevu.

Malinová (2005, s. 260) uvádí několik základních bodů, které jsou důležité pro sociální práci a harm reduction v oblasti prostituujících žen:

- prevence pohlavně přenosných nemocí;
- prevence sociálního propadu – sociální propad nastane, pokud osoba neplní základní požadavky státu, jako je mít v pořádku doklady, platit sociální a zdravotní pojištění, mít kde bydlet a jiné;
- prevence kriminality – z pohledu, že žena bude obětí trestného činu nebo že sama bude pachatelkou trestného činu;
- prevence a léčba závislostí – podpora klientky v její snaze ukončit nejvíce se vyskytující užívání drog nebo hraní automatů;
- pomoc při vytváření rodiny a rodinného zázemí.

Snahou sociálních služeb je též **resocializace**¹⁰ prostituujících osob a **prevence návratu** k této profesi. Pro prostituující ženy to tedy znamená

¹⁰ Resocializace = „opětovná socializace u jedince, který podobným procesem již jednou prošel. Může být z jeho strany záměrná, vyvolaná a podporovaná snahou sžít se s novým soc. prostředím (ať už se do něj dostal náhodně nebo programově), nebo spontánní, neuvědomovaná, bez snahy o regulaci a urychlení celého procesu“ (Markusová, 2017, online).

odchod z poskytování sexuálních služeb a znovu začlenění se do společnosti. Pro ženu, která poskytuje sexuální služby, může být velice těžké odejít z jejího „zaměstnání“ a uplatnit se v životě a na trhu práce. Jedním z důvodů je, že tyto ženy jsou zvyklé na svůj standard, na určitý luxus. Ať už to je drahé oblečení, cigarety, luxusní kosmetika apod. Z těchto důvodů je velké riziko návratu žen k prostituci.

V prostituci jsou ženy zvyklé pracovat často v noci a nárazově, proto je důležité osvojit si nové návyky, které pro ně před prostitucí možná byly normální, ale v sexbyznysu si zvykly na úplně jiný režim práce. Je to hlavně dochvilnost, smysl pro povinnost a disciplína. Dalším důležitým faktorem, který může překazit cestu z prostituce, je zvyk velkého výdělku za krátkou dobu. Mnoho prostitutek má dluhy a finanční problémy, proto je pro ně složité udržet si legální práci a nevrátit se do sexbyznysu, ve kterém můžou své finanční problémy řešit v kratším čase (Malinová, 2005, s. 260). Dovolujeme si tvrdit, že nejdůležitější pro ženu, která chce vystoupit ze začarovaného kruhu prostituce, je odvaha a přesvědčení, že pro ni bude lepší žít se prací, která jí bude zajišťovat bezpečí a určitou ochranu ze strany zaměstnavatele.

Na druhou stranu existuje i mnoho faktorů, kterými bychom dokázaly ženu přesvědčit o odchodu z prostituce. Výše jsme zmiňovaly mzdu, která je sice za legální práci nižší, na druhou stranu je stálá a žena se nemusí bát, že by jeden měsíc svou finanční odměnu neobdržela. S tím souvisí i fakt, že se žena nemusí bát sdělit svoje zaměstnání a může o své práci otevřeně komunikovat. Také už jsme se zmínily o změně režimu, která může být sice náročná, ale žena bude mít více času na přátele a svou rodinu. V neposlední řadě také odpadá strach z menstruace, která má dopad na výdělek při práci v sexbyznysu (Spolek pro ochranu žen, 2019, online).

7.2 Typy sociální práce

Sociální práci můžeme dělit podle toho, v jakém prostředí je vykonávána. Z hlediska prostituce máme streetwork, kde se sociální pracovník setkává s klientkou na ulicích, silnicích a dálnicích. Tomuto typu se také říká terénní práce, protože je vykonávána v terénu (sociální pracovník je v pohybu a vyhledává své klientky v jejich přirozeném prostředí) a sociální pracovník tedy může být nazýván také jako terénní sociální pracovník. Dále sociální pracovníci působí přímo v podniku, kde jsou poskytovány sexuální služby, tedy v masážních salonech a nejrůznějších sex barech. Jako poslední se do sociální práce řadí institucionální pomoc, kterou vykonávají organizace specializující se na prostituující ženy nebo jiné rizikové skupiny. Následující informace zmíněné u sociální práce na ulici platí i při práci v podnicích, kde se poskytují sexuální služby.

Cílem terénní sociální práce, tedy **streetworku**, je navázat kontakt s klientkou v jejím přirozeném prostředí, pokud možno opakovaně. Sociální pracovník se zde soustředí hlavně na:

- depistáž a monitoring situace v místě působení sexuálních pracovníků – sběr dat a informací o prostitutkách, o aktuálních nabídkách sexuálních služeb v daných lokalitách (inzerce v novinách, na internetu atp.);
- poskytování prostředků prevence – distribuce informací o bezpečném pohlavním styku, pohlavně přenosných nemocech, závislostech, důležitých kontaktů na organizace v případě nouze a další. Také sem patří distribuce prevence pohlavně přenosných nemocí, tedy kondomy nebo lubrikační gely;
- venerologické a gynekologické vyšetření – toto vyšetření se provádí v ordinacích organizací, které se soustředí na prostituující ženy nebo v klasických nemocnicích, sociální pracovník zde pouze předává kontakt nebo informaci o nutnosti podstoupit

toto vyšetření. Je také možnost navštívit pojízdnou ambulanci, kterou disponuje například organizace Rozkoš bez rizika z. s.;

- poradenství ohledně právních záležitostí, jako je vyřizování dokladů, státního občanství, papírů pro rozvod apod. Dále to může být i poradenství psychosociální a zdravotnické. V neposlední řadě radí a podporuje sociální pracovnice klientku v případě resocializace (Malinová, Šídová, 2008, s. 115–116).

Streetwork může zdát docela jednoduchý, protože k výkonu tohoto typu práce sociální pracovník mnoho nepotřebuje. Hlavní je kuráž a odhodlání, potřebné materiály a vědomosti o dané problematice. Je ale mnoho pravidel, kterými se musí sociální pracovník řídit, aby úspěšně navázal kontakt s klientkou a dokázal si ho udržet i do budoucna. Velmi rozhodujícím faktorem je oblečení. Sociální pracovník by se neměl snažit volit vyzývavé oblečení, naopak by se měl oblékat slušně a nesnažit se vzbudit příliš mnoho pozornosti. Na místě je také pohodlná obuv (terénní pracovník se pěšky v terénu pohybuje i několik hodin). Důležité jsou i vnitřní hodnoty a postoje sociálního pracovníka. Ten by měl respektovat klientčino povolání a její rozhodnutí v něm setrávat, neměl by do diskuse vnášet příliš vlastních názorů a snažit se moralizovat a vyčítat. Hlavním klíčem k navázání dobrého vztahu je ukázat klientce, že může pracovníkovi plně důvěřovat a s čímkoliv se mu svěřit (Malinová, Šídová, 2008, s. 112–113).

Dalším typem je **sociální práce přímo v podnicích**, kde jsou poskytovány sexuální služby. Mohou to být tedy sex kluby, ale i priváty nebo byty eskortních pracovníků. Tato sociální práce přímo v místech působení sexuálních pracovníků je velmi náročná hlavně z důvodu dostat se dovnitř daného podniku. Největším problémem bývá samotný majitel klubu nebo ochranka, která hlídá vstup do podniku. Majitel klubu může mít mnoho důvodů, proč nechce dovolit sociálnímu pracovníkovi poskytnout pomoc a své služby sexuálním pracovnícím.

Jedním z důvodů může být strach, že sociální pracovník objeví nemoc nebo špatný zdravotní stav některé z žen a tím ohrozí jeho výdělky. Jiní majitelé ale naopak mají zájem o služby a chtějí být přesvědčeni o zdraví žen, které u něj pracují a tím působit seriózně na své zákazníky. Výhodou pro sociální pracovníky může být například to, pokud některá z žen sociální pracovníci zná a už s ní byla v kontaktu. Pokud se sociálnímu pracovníkovi nepodaří dostat se do podniku, může být alternativou navázat kontakt s ženami ještě před vchodem do podniku. Sociální pracovnice by ale neměla pokus dostat se do podniku vzdávat, protože se často může změnit majitel a další návštěva sex klubu může probíhat bez komplikací (Malinová, 2005, s. 264).

Do **institucionální pomoci** patří všechny organizace a instituce, které poskytují ženám sociální, zdravotní, ale i psychickou podporu. Je důležité, aby sociální pracovníci dané instituce byla vždy žena, aby bylo vytvořeno bezpečné prostředí pro klientku a mohla se tak svěřit s tím, co jí trápí nebo s čím potřebuje pomoci. Pomáhající instituce má také za úkol pomáhat klientce v komunikaci s úřady a byrokracií. Tím může být například sjednání pojištění nebo vyplnění žádosti o nový cestovní pas apod. Hlavním cílem je poskytnout podporu v nelehkých situacích a pokud se klientka rozhodne pro odchod z prostituce, podpořit ji a pomoci se začleněním do běžného života (Malinová, 2005, s. 264). Tyto organizace dále uvedeme a popíšeme v následující podkapitole.

7.3 Organizace působící v oblasti prostituce na české scéně

V České republice je zřízena řada nevládních organizací poskytujících odbornou pomoc osobám, které prostituci provozují nebo osobám blízkým. V pestré škále nabízí řadu preventivních aktivit zaměřených na problematiku prostituce a jevy doprovodné.

Rozkoš bez rizika (2017, online) je nestátní neziskovou organizací, která byla založena v roce 1992. Posláním organizace je zmenšit

výskyt sociálních a zdravotních rizik u žen, které pracují v sexbyznysu. Cílovou skupinou jsou ženy pracující v sexbyznysu a osoby ohrožené rizikovým způsobem života. Snaží se hlavně o zmírnění rizik, která postihují zvláště ohrožené skupiny lidí. Jejich úkolem je zplnomocnit a podporovat klientky k vytváření vlastních hranic jak při práci v sexbyznysu, tak v osobním životě a prosazovat práva žen, které poskytují placené sexuální služby.

Organizace zajišťuje registrované sociální služby, zdravotní služby, právní poradenství a poskytuje informace v souvislosti s tématem sexbyznysu/prostitutí. Též ovlivňuje legislativu, přičemž usiluje o prosazení zákonných opatření, která by respektovala práva sexuálních pracovníků. Rovněž provádí výzkumnou a publikační činnost. Samozřejmě se Rozkoš bez rizika v oblasti prevence věnuje přednáškové a osvětové činnosti, akcím a poradenství pro veřejnost, včetně testování na HIV. V neposlední řadě provozuje tzv. sociální divadlo, ve kterém vystupují klientky organizace (Rozkoš bez rizika, 2017, online). Mimo Karlovarského a Plzeňského kraje působí organizace po celé České republice zejména formou terénní práce. Obsahem terénních programů je vyhledávat a kontaktovat ženy, které poskytují placené sexuální služby v jejich pracovním prostředí (kluby, priváty, venkovní stanoviště aj.) a poskytovat jim dostupné služby. Jedná se obzvláště o poradenství v oblasti bezpečného sexu, dělají se rychlotesty na HIV a syfilis. Součástí jsou poradny, které fyzicky sídlí v Praze, Brně, Českých Budějovicích nebo umožňují dostupné online poradny nejen pro sexuální pracovnice ale i pro veřejnost (Rozkoš bez rizika, 2017, online). K dispozici je i online poradna pro případy, že žena nemá na blízku poradenské centrum nebo se z jakýchkoliv důvodů zdráhá osobně se na cokoli zeptat.

Cílovou skupinou jsou tedy sexuální pracovnice/pracovníci, kteří aktuálně působí v sexuálních službách, ale také ti, kteří tam působili a tato skutečnost je v současném životě stále ovlivňuje. Do cílové

skupiny ale můžeme také řadit ty osoby, které v sexbyznysu nepracovaly a nepracují, ale vstup teprve zvažují. Sociální pracovnice, které v organizaci pracují, se řídí etickým kodexem R-R, kde najdeme například pravidla, jak se mají chovat ve vztahu ke klientkám, ke společnosti nebo ke svým kolegům. Není to ale pouze etický kodex, kterým se sociální pracovnice ve své práci řídí, ale je to dalších celkem 11 principů:

- princip respektu a nehodnocení;
- princip empowermentu;
- princip bezplatnosti;
- princip anonymity a nízkoprahovosti;
- princip důvěrnosti sdělení;
- princip dobrovolnosti a samostatnosti;
- princip individuálního přístupu;
- princip práva na stížnost a vyjadřování se k poskytovaným službám;
- princip práce v pracovním prostředí cílové skupiny;
- princip poskytnutí služby v bezpečném prostředí centra R-R;
- princip dostupnosti poradenských služeb.

V návaznosti na organizaci Rozkoš bez rizika je potřeba zmínit další významnou organizaci **Freya**. Tuto organizaci založila bývalá ředitelka organizace Rozkoš bez rizika Lucie Šídová za pomoci Petry Hamerníkové, která je důležitou osobou v oblasti sexuální asistence. Freya se soustředí na vzdělávání a poradenskou činnost pro lidi se zdravotním postižením ve vztahu k sexualitě (Freya, 2021, online).

La Strada (2015, online) je jedinou nevládní neziskovou organizací v České republice působící v oblasti řešení problematiky obchodu s lidmi. Řídí se heslem „*Obchod s lidmi a vykořisťování jsou nepřijatelné*“. Cílem organizace je podílet se na boji v odstraňování obchodování s lidmi a vykořisťování. Úzce spolupracuje s mezinárodními organizacemi La Strada International, Platform for international cooperation on undocumented migrants a Global Alliance Against Trafficking in Woman.

Organizace poskytuje oporu především určenou osobám, které byly vykořisťované, podvedené nebo nucené vykonávat/poskytovat služby, z jejichž práce jiní kořistili. Taktéž je pomoc poskytnuta osobám blízkým. Nebo je pomoc poskytnuta lidem hledajícím práci či cestujícím do zahraničí, kteří potřebují získat informace, aby předešli riziku obchodu s bílým masem. Služby jsou poskytované osobám starším 18 let české i cizí státní příslušnosti (La Strada, 2015, online). V rámci služeb krizové pomoci, azylových domů, odborného sociálního poradenství organizace nabízí: možnost ubytování, finanční a materiální pomoc včetně finančních prostředků na stravu, sociální poradenství, zprostředkování pracovního a právního poradenství nebo zastupování, zprostředkování zdravotní a psychologické/psychiatrické péče, zajištění cesty do domovské země a zprostředkování následné péče v zemi původu. Služby jsou poskytovány zdarma.

Tuto organizaci ale nenajdeme pouze u nás v České republice ale v dalších státech jako je Nizozemsko, Polsko, Bulharsko, Bělorusko, Moldávie, Makedonie, Bosna a Hercegovina a Ukrajina. La Strada nabízí celkem 3 možnosti poskytnutí pomoci, a to krizovou pomoc, azylové domy a odborné sociální poradenství. Využít služeb organizace mohou všichni, kteří byli například nuceni dělat práci, pro kterou se sami nerozhodli a nechtěli ji vykonávat, kterým sebrali doklady jako je např. cestovní pas, kterým bylo vyhrožováno a ubližováno nebo kteří byli neprávem a bez udání důvodů propuštěni zaměstnavatelem (La Strada, 2009, online).

Organizace La Strada o.p.s. a Rozkoš bez rizika z. s. vykazují činnost ve vietnamské komunitě. Tyto organizace společným zapojením daly vzniknout ojedinělé formě prevence mezi vietnamsky mluvícími sexuálními pracovníci. Vytvořily zapalovače, na kterých jsou vietnamsko-české nápisy, které mají upozorňovat na možnost pomoci společně s kontakty na pomáhající organizace. Tyto zapalovače budou

distribučovány přímo do míst působení sexuálních pracovníků (Pechová, 2007, s. 48).

Mezi ty méně známé patří organizace **KOTEC o.p.s.**, která poskytuje sociální služby všem, kteří se ocitli v těžké životní situaci a mají pocit, že tuto situaci sami nezvládnou. Klientem tedy může být nejen člověk pracující v sexbyznysu, ale taky uživatelé návykových látek, osoby bez přístřeší nebo sociálně vyloučené rodiny apod. Stejně jako organizace Rozkoš bez rizika z. s., tak i organizace KOTEC o.p.s. se řídí určitými pravidly, která uplatňují při své práci. Jedno z nejdůležitějších pravidel je individuální přístup ke klientovi, bez znaků diskriminace, bez urážení a předsudků, které se mohou objevovat. Dalším pravidlem je poskytovat pouze nezbytnou dávku podpory ze strany organizace (organizace se snaží zapojovat a podporovat běžně dostupné služby, které mohou při řešení situace být nápomocné). KOTEC o.p.s. se zaměřuje hned na několik možností, jak poskytovat své sociální služby, jako nízkoprahová zařízení, kontaktní centra a následná péče, terénní programy, centra podpory rodiny, nízkoprahová denní centra (Kotec, 2021, online).

Jako další bychom jmenovaly **Projekt Magdala**, který, stejně jako organizace La Strada o.p.s., pomáhá obětem obchodu s lidmi. Projekt zřizuje Arcidiecézní Charita Praha, která se soustředí na více cílových skupin, jako jsou třeba senioři nebo lidé s postižením. Při projektu Magdala funguje Poradna Magdala, skrz kterou jsou poskytovány sociální služby klientům. Sociální pracovníci se zde soustředí na sociální práci, psychologii, psychoterapii a právní poradenství. Hlavními cíli projektu jsou pomoc lidem v těžké životní situaci, stabilizace a ulehčení návratu klienta do běžného života (Arcidiecézní charita Praha, 2021, online). V neposlední řadě na našem území působí **Projekt Jana**, který funguje od roku 1997 podél česko-bavorských hranic.

Tento projekt se soustředí na šíření povědomí o pohlavně přenosných nemocech, zejména AIDS. Sociální pracovníci tohoto projektu

vykonávají terénní práci a v rámci toho poskytují zdravotnické služby ve své mobilní ambulanci. Dále se projekt Jana soustředí na odborné sociální poradenství a od roku 2007 je v provozu dermatovenerologická ambulance ve městě Domažlice (Centrum Jana, 2021, online).

Jako poslední uvádíme evropskou organizaci **TAMPEP**, která podporuje zdraví a lidská práva migrujících sexuálních pracovníků a pracovníků po celé Evropě. TAMPEP se řídí několika principy, které musí uznávat každý člen této organizace a také se podle nich řídit. Mezi tyto principy patří:

- uznávat poskytování sexuálních služeb jako práci;
- žádat stejnou ochranu, práva a spravedlnost pro všechny sexuální pracovníce;
- bojovat proti stigmatizaci, diskriminaci a násilí;
- prosazovat práva migrujících sexuálních pracovníků a pracovníků při tvorbě politiky a při rozhodování;
- vystupovat proti kriminalizaci migrace a sexuální práce a uznávat škodlivý dopad represivních opatření, zákonů a politiky na lidská práva sexuálních pracovníků a pracovníků;
- uznávat různorodost práce v sexbyznysu a přijímat všechny pohlaví, sexuální orientace a národnosti. (Tampep, 2021, online)

Výše uváděné organizace jsou v České republice, co se týče prostituce, klíčovými. Dále do problematiky prostituce a jevů doprovodných, jako je pomoc obětem trestných činů, zasahuje pestrá škála institucí. Například se jedná o Projekt šance, Bílý kruh bezpečí, a již zmiňovaná Arcidiecézní charita Praha.

8 České vysokoškoláčky a placený sex

Nepříznivá životní situace ale i společenský tlak vyvolaný primárně sociálními sítěmi na určitý životní standard zasahuje především mladé, inteligentní dívky. Zejména krásné ženy, které ještě navíc studují vysokou školu, přijdou brzy na to, že prostituce může být rychlým, flexibilním zdrojem výdělku. Částky, které si prostitutí vydělají za noc, si nemusí vydělat ani za měsíc na běžných brigádách. Popek (2017, online) předkládá výsledky výzkumů, které ukazují, že 30 % studentek vysokých škol si přivydělává prostitucí nebo natáčením porna. Dle webu Euro.cz (2015, online) Český statistický úřad v roce 2012 pro Prahu uvedl 13 000 prostitutek, přičemž polovinu z nich tvořily vysokoškoláčky. Prostituce se tak nestává pouze reakcí na nepříznivé životní situace, ale může být i zcela dobrovolným a snadným přivýdělkem ke studiu, který dívkám zajistí kontakty ve vyšších společenských vrstvách a může se i pro některé stát doslova kořením všedního života.

Francouzský student sociologie Phelipe Grae-Ross po dobu pobytu v České republice prozkoumával prostituci jako společenský jev. Jeho zkoumání přineslo zajímavé výsledky. Uvádí, že mezi vysokoškolskými studentkami provozujícími prostituci suverénně vedou studentky pedagogických fakult a za nimi následují právnické obory. Mimo jiné hovoří o studentech vysokých škol, kteří přebírají role pasáků (Popek, 2017, online).

8.1 Formy vysokoškolské prostituce

Prostituci lze dělit podle různých kritérií. Pro potřeby publikace bylo zvoleno členění prostituce **dle prostředí a služeb, v němž vysokoškolské**

studentky prostituci vykonávají. Vysokoškolská prostituce z hlediska místa realizace kopíruje obecné trendy prostituce, tedy vysokoškolské studenty nalezneme v privátech, bytech, barech, hotelích, v eskortních službách, dále pak na internetu i telefonu. Typická vysokoškolačka není pouliční prostitutka. Z hlediska sociální manifestace a míry poskytování sexuálních služeb je dle Sochůrka (2001, s. 15) u studentek vysokých škol typická prostituce poloprofesionální, epizodická. Příjem z prostituce je příjmem vedlejším. K prostitučnímu chování dochází mimo bydliště nejčastěji v barech či nočních podnicích.

Eskortní služby jsou typickou formu prostituce, kterou poskytují vysokoškolské studentky. Například na populárním webu Sex.cz, který nyní čítá 33 agentur, si potenciální klient v oddílu Escort může vyhledat dívku dle nejbližší polohy. Inzerce jsou doplněny fotkami dívek a krátkým popisem. Jako příklad je zde uveden inzerát Sex Escort Prague, který inzeruje eskortní služby poskytované výhradně vysokoškolskými studentkami: *„Dobrý den, nová eskortní agentura na nejvyšší úrovni nabízí nejlepší společnosti, hostesky a erotické masáže, které si jen umíš představit. Jezdíme pouze escort, hlavně do hotelů a milujeme solventní a seriózní muže, pro které budeme tou nejlepší vizitkou. Naše slečny jsou studentky, vysokoškolačky a tedy je zde záruka vybraného chování a v sexu jsou skvělé. Ne nadarmo se říká, že nejlepší společnosti jsou učitelky atd. Budeme se těšit na Tvé zavolání“* (Sex.cz, 2017, online). Eskortní služby mají velice často podobu privátní prostituce.

Privátní prostituce je vykonávána ženami na úrovni. Mimo plnění sexuálních tužeb jsou schopné reprezentovat klienta při jeho společenských aktivitách. Proto mezi nimi tak najdeme spoustu studentek vysokých škol. Studentky jako společnosti bývají pod záštitou agentur. Klienty těchto agentur, potažmo samotných dívek, bývají nejčastěji cizinci, kteří si objednájí dívku například na pracovní cestu. Klient agentuře proplatí všechny náklady nemalého rázu. Zaplatí dívce letenku, dopravu na hotel společně s ubytováním, veškeré výdaje, plus

hodinovou taxu za služby společnosti. Průměrná hodinová sazba se pohybuje mezi 80 až 100 eury. Polovinu peněz agentura dívky proplatí. Studentky, které si takto nenápadně odskočí, si mohou vydělat 50 000 až 100 000 Kč.

Bytová prostituce je u vysokoškolaček velmi rozšířenou formou. Zde je typické, že mimo širokou škálu sexuálních praktik, je po prostitutkách vyžadován velmi často již zmíněný sadomasochismus a jiné. BDSM praktiky. V některých případech služby bytové prostituce slouží k hromadnému sexu. Věková skladba žen se pohybuje mezi 18 až 40 lety. Mezi nimi je spousta studentek, které si tak obstarávají peníze na úhradu pronájmu bytů (Jandásková, 2014, s. 15). Velkou webovou stránkou, kam ženy vkládají své nabídky, je NaPrivat.cz (2017, online). Stránka obsahuje obrovskou škálu privátů, kde ženy uvádějí pracovní hodiny, sexuální služby, které poskytují a taxu. Najdou se zde ale i praktické informace o tom, kde mají klienti parkovat, nebo jak se k nim mohou dopravit. Nechybí ani informace typu, že klienti nemají rušit a zvonit na sousedy, upozornění na akční ceny, či že privát hledá další slečnu ke spolupráci. Spousta těchto privátů se pokládá za masážní salóny. Především ženy okolo 20 let se prezentují jako parta kamarádek, které si pro zpestření založily privát. Jako příklad je zde uvedena inzerce privátu U berušek: „*V úterý se těší krásná studentka Sofie, 20 let!!! U nás si užiješ naplno!!! Jsme mladé a hravé kočky a sexiček je náš koníček!!! Nabízíme příjemný relax v našem diskrétním soukromí!!! U nás se budeš cítit jako v ráji!!! Těšíme se. Skrytá čísla nebereme!!! Ceny: 20 minut 600 korun, 30 minut 800 korun, 45 minut 1 000 korun, 1 hodina 1 300 korun. V ceně: Oral s ochranou, 69, klasika, masáž...*“ (Napriat.cz, 2017, online).

Barová a hotelová prostituce je vysokoškolačkami využívána především v letních měsících často formou sezónní brigády, která probíhá především v zahraničí. Studentky poskytující sexuální služby bývají označovány za masérky, barmanky a servírky, aby vše na první pohled

vypadalo legálně. Často jsou vidět takové inzeráty na webu, kde se jedná například o pozici nápojové hostesky v Itálii. Baierová (2013, s. 42–43), která provedla výzkum v luxusním nočním podniku nacházejícím se v Jižních Čechách poblíž hranic s Rakouskem popisuje, že dívky si pronajímají pokoje, kde jsou ubytované a k sexuálním službám slouží jiné speciálně vybavené pokoje. Vchod a prostory jsou pod kamerovým dozorem a na každém pokoji je zbudován alarm pro bezpečí žen. Podniky tohoto typu mají hlavní profit z konzumace alkoholu. Specifickým rysem je, že si dívka sama vybere zákazníka, po chvíli si k němu přisedne, společně spolu popijí, poté se přesunou na pokoj. Spousta žen má své stálé zákazníky, kteří jim nosí různé dárky a tráví s nimi hodiny pouhým povídáním. Prostitutky v těchto podnicích vydělávají pouze na sebe a majiteli nic neplatí. Ti mají zisk z pronájmu pokojů cca 500 Kč za den a z konzumace alkoholu. Je pak na každé ženě, kolik si za noc vydělá. Průměrná suma za půl hodiny činí okolo 1 500 korun.

V podniku, kde výše zmíněná autorka prováděla svůj výzkum, si při studiu vydělávala vysokoškolská studentka. Studentka uváděla, že si prostituci ve zmiňovaném podniku vydělává už pátým rokem. Pocházela z chudé rodiny, tudíž motivem byl jednoznačně ekonomický zisk. Do podniku dojíždí z Prahy na víkendy. Před rodinou a přítelem prostituci zcela tají. To je typické u naprosté většiny vysokoškolských studentek, které si přivydělávají prostitucí. Vedou jakési dva od sebe oddělené životy. *„Všechno, co s klientama děláme, probíhá přes ochranu, a jak říkám, přijedu domů a jsem zase pořád ta Lída, kterou zná můj přítel. V práci jsem někdo jiný“* (Baierová, 2013, s. 51).

V posledních letech dochází k rozšíření tzv. **elektronické prostituce**, nebo obecněji online sexuální práce. U této specifické formy prostituce zpravidla nedochází k přímému tělesnému kontaktu mezi prostitutkou a klientem. Nehrozí tak možná nákaza pohlavně přenosnými chorobami jako je u jiných typů prostituce. Kontakt probíhá

přes telefon nebo kterékoliv zařízení s přístupem k internetu. Například společnost Sex.cz nabízí svým uživatelům mobilní aplikaci, která slouží k snadnému kontaktování prostitutky klientem. Princip aplikace spočívá ve službách GPS. Klient vidí polohu nejbližší prostitutky spolu s jejím profilem, kde nalezne fotografie a pracovní hodiny dané ženy. Do elektronické prostituce se řadí sexuálně explicitní obsah fotografií, filmů a videí. Dále se jedná o erotické telefonní linky, live chaty apod. Nabízený je web kamerový přenos bez možnosti interakce nebo web kamerový přenos s možností interakce. Web kamerový přenos s možností interakce nabízí divákovi možnosti, kde si sám určuje činnosti, které ženy před kamerou posléze vykonávají. Existuje široká škála takto zaměřených placených internetových služeb, ze kterých si zákazník může dle libosti vybírat právě to, co nejvíce uspokojuje jeho sexuální touhy. (Haeberle, 2007, online) Live chat spočívá především v komunikaci se zákazníky prostřednictvím chatu. Zákazník vidí dívku na monitoru svého počítače a flirtuje s ní. Ve většině případů je cílem klienta spatřit danou ženu nahou. Zpravidla čím více je žena schopna před zákazníky předvést, tím víc si vydělá. Záměrem modelky je dostat zákazníka do placeného chatu. Obvykle je využit komerční způsob, kdy si klient musí nejprve dobít tzv. kredity, aby mohl s modelkou nadále komunikovat. Modelky jsou placené od minuty. Cena za minutu se obvykle pohybuje od 10 do 50 Kč, přičemž dívky dostávají 60–80 % z celkové částky.

V erotických filmech a videích je sexuální styk simulovaný, de facto k němu nedochází. Jedná se spíše o vyobrazení intimních partií. Co se týče erotických telefonních linek, sexuální vzrušení je stimulováno prostřednictvím hlasu. Studia, která poskytují sex po telefonu, jsou velmi propracovaná. Zákazník, který vejde na jejich internetové stránky si může poslechnout bezplatnou nahrávku, ať už sexu mezi mužem a ženou, nebo ženy samotné. Posléze je nabádán k dalšímu poslechnutí nahrávky, kdy se musí zaregistrovat, aby nahrávku získal

zdarma. Následně zákazník může zavolat některé z dívek a vést s ní rozhovor. Cena hovoru se pohybuje od 60 Kč za minutu.

8.2 Výskyt prostituce mezi českými studentkami

V rámci našeho výzkumného šetření jsme se zaměřily právě na problematiku prostituce u vysokoškolských studentek. Za cíl jsme si přitom kladly popsat v obecné rovině zkušenosti s prostitucí mezi našimi respondentkami (prevalence daného jevu), názory na prostituci a míru tolerance a otevřenosti k prostitučnímu chování mezi vysokoškolskými studentkami.

Předpokládaly¹¹ jsme, že existuje **souvislost mezi počtem sexuálních partnerů**, které dívka v životě již měla, a **mírou tolerance vůči placenému sexu**. Čím více je dotazovaná respondentka sexuálně aktivní, nezávislá, řekněme až s tendencí k promiskuitě, tím vyšší předpokládáme její míru tolerance vůči dalším typům sexuálního chování, včetně sexu za úplatu.

Naše další předpoklady jsou čistě popisného rázu. Předpokládáme, že více jak 35 % respondentek bylo někdy osloveno s nabídkou poskytnutí sexu za úplatu, u zhruba 5 % dotázaných předpokládáme vlastní zkušenost s poskytnutím placeného sexu. Jedná se ovšem v posledním zmíněném případě o velmi hrubý odhad založený na malé evidenci jevu u cílové skupiny na našem území. Počítáme samozřejmě opět s latencí daného jevu, která se může projevit v podobě zapření případné zkušenosti i v anonymním dotazníku.

Tím se dostáváme k **metodologii sběru dat**. Kvantitativní šetření technikou dotazníku¹² se nám jeví jako vhodná volba vzhledem k jis-

11 Pozn.: Naše výchozí tvrzení, hypotézy, stojí na základech dostupných výzkumů z této oblasti (např. Sagar, Jones, Symons, Tyrie, Roberts, 2016).

12 Pozn.: „Hlavní výhodou dotazníku je rychlý a ekonomický nenáročný sběr dat velkého množství respondentů. V případě využití uzavřených dotazníkových položek je další výhodou možnost kvantifikovat získaná data a podrobit je detailní statistické

té citlivosti daného tématu. Jelikož se ptáme na osobní zkušenost s prostitucí, tedy s chováním společností stále hodnoceným spíše negativně, mohla by jiná forma dotazování ještě více výsledky zkreslit. Dotazník¹³ obsahuje 4 otázky týkající se informací o respondentkách, na něž navazuje 12 číslovaných otázek, z nichž je většina uzavřených s jednou možnou odpovědí. Pouze u jedné je možnost zvolit odpověď více. Čtyři otázky otevřené jsou určené pro sběr základních informačních dat (věk, fakulta, věk prvního pohlavního styku, počet dosavadních sexuálních partnerů). Pro šíření dotazníku byla využita metoda sněhové koule – snow-ball sampling (Hendl, 2016), tudíž respondentky si dotazník mezi sebou přeposílaly. Celkem bylo rozesláno 758 dotazníků, přičemž návratnost činila 56 %. Předpokládáme, že menší návratnost dotazníku byla zapříčiněna velmi osobními otázkami, které na respondentky byly kladeny. Ze sesbíraných 425 dotazníků žádný nemusel být vyřazen. Dotazník byl šířen elektronicky zejména pro časovou i finanční nenáročnost, anonymitu respondentek, rychlost šíření a dosažení oslovení velkého počtu respondentek z různých vysokých škol.

Cílovou skupinou respondentů výzkumného šetření jsou tedy vysokoškolské studentky prezenční formy studia v České republice. Mužské respondenty jsme vyloučily s vědomím vyšší míry výskytu žen v sexbyznysu v roli poskytovatelek. Respondentky byly osloveny formou elektronického dotazníku, který byl šířen na internetu. Osloveno bylo 758 vysokoškolských studentek. Návratnost dotazníku činila 56 %. Celkem se výzkumného šetření zúčastnilo 425 respondentek.

analýze, která v určité míře umožňuje získané výsledky zobecnit a využít pro predikci jejich budoucího stavu“ (Chráška, Kočvarová, 2015, s. 41).

13 Pozn.: Dotazník byl vytvořen na internetové stránce Vyplňto.cz. Nejdříve byl proveden předvýzkum na 10 respondentkách z důvodu ověření, zda otázkám plně rozumí a nevyskytují se jakékoliv problémy při vyplňování dotazníku. Sběr dat probíhal od 25. 1. 2018 do 15. 2. 2018. Dotazník byl šířen zejména na Facebooku ve skupinách, které slouží pro vysokoškolské studenty, či dostupných e-mailech různých studijních oborů vysokých škol.

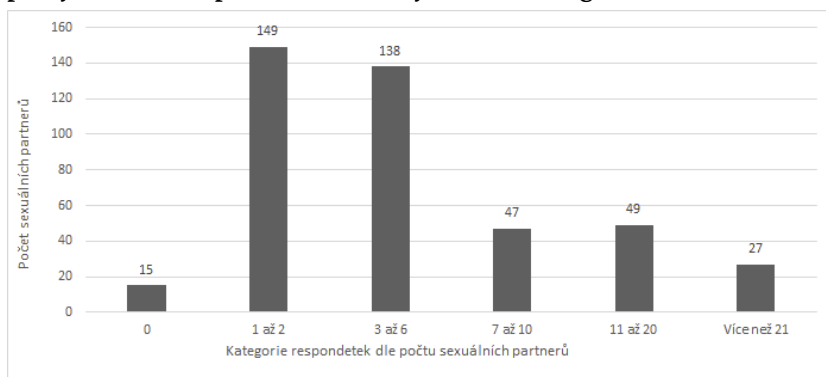
Jejich věkové rozmezí se pohybuje od 18 do 33 let. Z hlediska studovaných oborů se jednalo o širokou škálu studijního zaměření přes obory pedagogické, sociální a humanitní, přírodovědné a zdravotně zaměřené až po technické a umělecké. Již z hlediska návratnosti můžeme uvažovat o lehké kontroverznosti tématu, jak jsme již naznačily, ale reálně též výsledek návratnosti připisujeme též přesycenosti různých skupin potenciálních respondentů množstvím různých dotazníků. Pokud ovšem o návratnosti uvažujeme v pozitivním slova smyslu, připisujeme zásluhy metodě sněhové koule, prostřednictvím které máme zpětnou vazbu, že část respondentek opravdu dotazník šířila dále svým známým a přátelům z cílové skupiny. Výběr výzkumného souboru byl záměrný. Relevantními znaky pro výzkumné šetření byly pohlaví (žena), status (studentka vysoké školy prezenčního typu studia) a místo studia (Česká republika).

K **vyhodnocení** první uvedené hypotézy byl využit chí-kvadrát test, jež je statistickou metodou pro analýzu nominálních dat, která umožňuje ověřit, zda má náhodná veličina určité dopředu dané rozdělení pravděpodobnosti. Zjišťuje, jestli se četnosti získané měřením ve zkoumané realitě odlišují od teoretických četností, které odpovídají dané nulové hypotéze. Test dobré shody začíná formulováním nulové a alternativní hypotézy, přičemž platí, že nulová hypotéza je předpokladem pro to, že mezi sledovanými jevy není vztah. Alternativní hypotéza předpokládá, že mezi sledovanými jevy vztah, souvislost je. V případech, kdy je zkoumána závislost mezi dvěma jevy či které byly zachyceny při získávání dat dotazníkovým šetřením (Chráska, 2007, s. 71). Výsledky dotazníkového šetření byly zapsány do tzv. kontingenční tabulky. Čísla v kontingenční tabulce vyjadřují četnosti respondentek, které odpověděly určitým způsobem na otázku, která se týkala počtu dosavadních sexuálních partnerů, a současně na otázky, které se týkaly názoru na vysokoškolské studentky, které prostituci provozují. Dále jsme zkoumaly, jestli by respondent-

kám vadilo, kdyby si jejich nejlepší kamarádka přidělávala prostituci, zda by si respondenty dokázaly představit, že by za určitých okolností poskytly placené sexuální služby, a jestli někdy přemýšlely o prostituci jako o možném přivýdělku ke studiu na vysoké škole. Pomocí chí-kvadrát testu byla zkoumána shoda očekávaných a skutečných četností, které vypovídaly o tom, zda má náhodná veličina určité pravděpodobnostní rozdělení. Tedy zda existuje statisticky významná souvislost mezi počtem sexuálních partnerů respondentek a jejich názorem na placené sexuální služby. K testování naší první hypotézy byla určena hladina významnosti testu $p < 0,05$.

8.3 Výsledky šetření postojů k prostituci a zkušeností se sexuální prací

Počet dosavadních sexuálních partnerů, které respondenty v dotazníku uváděly, zobrazuje následující graf. Pro lepší přehlednost byly počty sexuálních partnerů utříděny do šesti kategorií.

Graf 2 Kategorie respondentek dle počtu sexuálních partnerů

Tab. 3 *Názor respondentek na vysokoškolačky, které provozují prostituci dle kategorie počtu sexuálních partnerů*

Počet sexuálních partnerů		Nevadí mi, co si ve volném čase dělají, neodsuzuji je	Nemám vyhraněný názor, je mi to jedno	Odsuzuji takové studentky	Celkem
0	N	5	4	6	15
	%	33,3 %	26,7 %	40 %	100 %
1–2	N	35	63	51	149
	%	23,5 %	42,3 %	34,2 %	100 %
3–6	N	36	60	42	138
	%	26,1 %	43,5 %	30,4 %	100 %
7–10	N	16	20	11	47
	%	34 %	42,6 %	23,4 %	100 %
11–20	N	25	15	9	49
	%	51 %	30,6 %	18,4 %	100 %
21 +	N	14	5	8	27
	%	51,9 %	18,5 %	29,6 %	100 %
Celkem	N	131	167	127	425
	%	30,8 %	39,3 %	29,9 %	100 %

$p < 0,05$; Pearson Chi-Square= 0,007; Kendall's tau-c= 0,001

Tabulka 1 zobrazuje vzájemný vztah mezi položkami:

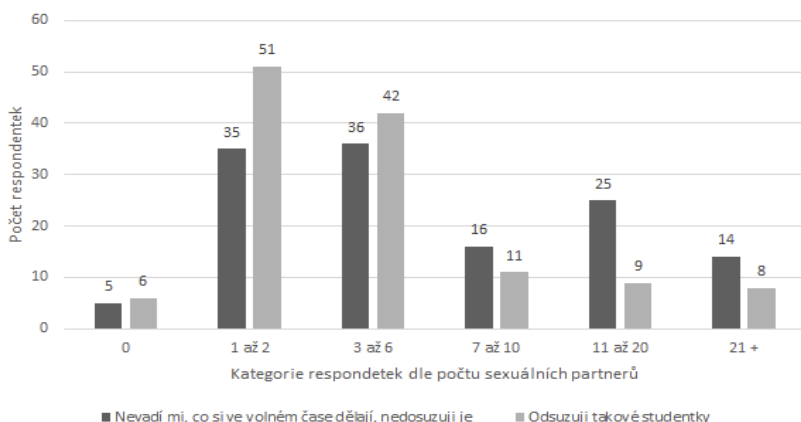
1. *Dosavadní počet Vašich sexuálních partnerů.*
2. *Jaký je Váš názor na vysokoškolačky, které provozují prostituci?*
 - a) *Nevadí mi, co si ve volném čase dělají, neodsuzuji je.*
 - b) *Nemám vyhraněný názor, je mi to jedno.*
 - c) *Takové chování u vysokoškoláček není správné, odsuzuji takové studentky.*

Pro lepší přehlednost jsou udávané počty sexuálních partnerů utříděny do 6 kategorií, kdy je zkoumáno, zda existuje souvislost mezi po-

čtem sexuálních partnerů a názorem, který se týká prostitučního chování u jiné studentky vysoké školy.

Vztah mezi počtem sexuálních partnerů a názorem respondentek je signifikantní. Z tabulky vyplývá, že nejvíce prostituci u jiné studentky odsuzují respondentky, které uvedly, že doposud neměly sexuálního partnera 40 %. Zlom, který se týká názorové odlišnosti v dané otázce, je patrný u respondentek nacházejících se v kategorii od 11 a více sexuálních partnerů. Respondentky, které uvedly, že měly 11 až 20 sexuálních partnerů vykazují nejmenší míru odsouzení 18,4 %.

Co se týče otevřenosti a tolerance v názoru na studentky vysokých škol provozujících prostituci, nejvíce tolerantními jsou respondentky, které uvedly více než 20 sexuálních partnerů 51,9 %. Z tabulky výše lze vyčíst, že na otázku: *Jaký je Váš názor na studentky, které provozují prostituci? zaškrtno odpověď „Nevadí mi, co si ve volném čase dělají, neodsuzuji je.“* 34 % respondentek v kategorii do 10 sexuálních partnerů. Kategorie čítající více než 10 sexuálních partnerů svou toleranci vykazují v nadpoloviční většině.

Graf 3 Tolerance respondentek k prostituci u studentek VŠ dle kategorií počtu sexuálních partnerů

Rozdíl, co se týče převažující názorové odlišnosti respondentek, je patrný již u kategorie respondentek s více jak 7 sexuálními partnery (viz graf 2).

Tab. 4 Souvislost mezi počtem sexuálních partnerů respondentek a jejich postojem v otázce představy o prostitučním chování nejbližší kamarádky¹⁴

Kategorie počtu sexuálních partnerů		Přátelství by skončilo	Vadilo by mi to, ale naše přátelství by to významně nepoškodilo	Nevadilo by mi to, nic by se mezi námi nezměnilo	Celkem odpovědí v kategorii
0	N	1	8	6	15
	%	6,7 %	53,3 %	40 %	100 %
1–2	N	7	106	36	149
	%	4,7 %	71,1 %	24,2 %	100 %
3–6	N	5	101	32	138
	%	3,6 %	73,2 %	23,2 %	100 %
7–10	N	3	28	16	47
	%	6,4 %	59,6 %	34 %	100 %
11–20	N	1	25	23	49
	%	2 %	51 %	46,9 %	100 %
21 +	N	5	10	12	27
	%	18,5 %	37 %	44,4 %	100 %
Celkem	N	22	278	125	425
	%	5,2 %	65,4 %	29,4 %	100 %

$p < 0,05$; Pearson Chi-Square 0,001; Kendall's tau-c 0,062

Tabulka výše znázorňuje souvislost mezi počtem sexuálních partnerů a postojem respondentek, který by zaujímaly v případě, že by se

¹⁴ Pozn: S vědomím porušení základních předpokladů Chí-kvadrát testu uvádíme tabulku jako orientační a na výsledcích nestavíme ověření příslušné hypotézy z hlediska statistického testování.

jim jejich nejbližší kamarádka svěřila, že si přivydělává prostitucí. Vztah mezi počtem sexuálních partnerů a postojem respondentek je signifikantní.

V případě, že by se respondentky dozvěděly o prostitučním chování nejbližší kamarádky, celkově ze všech kategorií 65,4 % uvedlo, že by jim to vadilo, ale přátelství by to významně nepoškodilo. **Jako nejvíce tolerantní skupinou se jeví kategorie respondentek od 11 do 20 sexuálních partnerů.** V této kategorii respondentky uvedly, že přátelství by skončilo pouze ve 2 % a zároveň to nevádí 49,6 % respondentkám v téže kategorii. Paradoxně nejvíce razantní skupinou, která by ukončila přátelství s takovou kamarádkou 18,7 % jsou respondentky v kategorii více než 20 sexuálních partnerů. Tato kategorie respondentek oproti ostatním nejméně volila odpověď: „*Vadilo by mi to, ale naše přátelství by to významně nepoškodilo.*“ 37 %. Zároveň je druhou nejpočetnější skupinou, která uváděla odpověď: „*Nevadilo by mi to, nic by se mezi námi nezměnilo.*“ 44,4 %. Zajímavé je, že respondentky, které uváděly, že neměly doposud sexuálního partnera, v 40 % odpovídaly, že by jim prostituce kamarádky nevadila. Kategorie respondentek udávající od 1 do 10 sexuálních partnerů jsou pak těmi, které nejčastěji volily střední cestu a udávaly, že by jim prostituce kamarádky vadila, ale jejich vztah by se nezměnil a jsou zároveň nejméně početnými skupinami, které volily odpověď: „*Nevadilo by mi to.*“. Z výsledků vyplynulo, že změny v toleranci u prostituce nejbližší kamarádky lze zaznamenat u respondentek, které uvedly více jak 10 sexuálních partnerů, kdy dochází k větší snášenlivosti situace oproti respondentkám, které uváděly sexuálních partnerů méně.

Tab. 5 *Vztah mezi počtem sexuálních partnerů respondentek a jejich otevřeností k poskytnutí sexuálních služeb za odměnu*

Kategorie počtu sexuálních partnerů		Poskytla by	Neposkytla by	Celkem Odpovědí
0	Počet	2	13	15
	%	13,3 %	86,7 %	100 %
1–2	Počet	15	134	149
	%	10,1 %	89,9 %	100 %
3–6	Počet	26	112	138
	%	18,8 %	81,2 %	100 %
7–10	Počet	14	33	47
	%	29,8 %	79,2 %	100 %
11–20	Počet	26	23	49
	%	53,1 %	46,9 %	100 %
21 +	Počet	16	11	27
	%	59,3 %	40,7 %	100 %
Celkem	Počet	99	326	425
	%	23,3 %	76,7 %	100 %

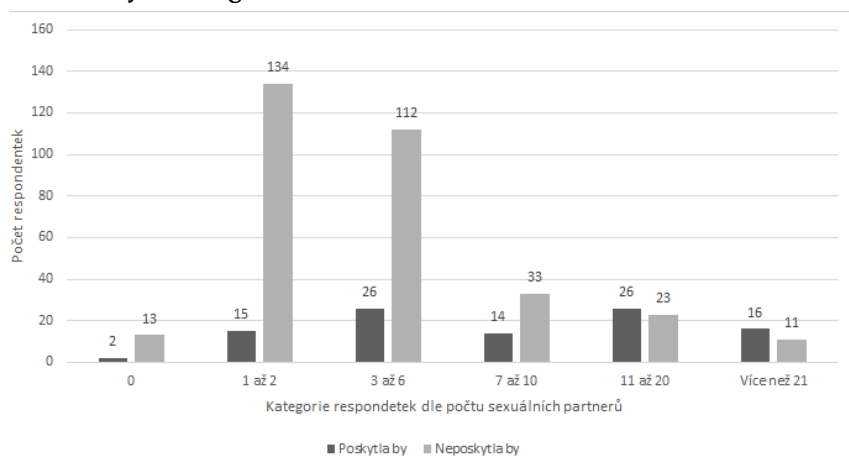
$p < 0,05$; Pearson Chi-Square 0,000; Kendall's tau-c 0,000

Další otázka, která slouží k ověření našich hypotetických předpokladů, zjišťovala, jestli existuje souvislost ve vztahu počtu sexuálních partnerů a otevřeností respondentek vůči poskytování sexuálních služeb za odměnu. Tabulka 5 znázorňuje vztah mezi otázkami:

1. *Dosavadní počet Vašich sexuálních partnerů.*
2. *Dokážete si představit, že byste za určitých okolností poskytla placené sexuální služby?*

Vztah mezi počtem sexuálních partnerů a otevřeností respondentek vůči poskytování sexuálních služeb za odměnu je signifikantní.

U respondentek, které uvedly více jak 10 sexuálních partnerů, vyplývá, že jejich otevřenost vůči poskytování placených sexuálních služeb je mnohem vyšší než u kategorií, které uvedly sexuálních partnerů méně (viz graf 3). Celkem 59,3 % respondentek v kategorii nad 21 sexuálních partnerů uvedlo, že si dokáží představit, že by poskytly placené sexuální služby, a pouze 40,7 % z nich by placenou sexuální službu neposkytlo. Též kladně odpovídala nadpoloviční většina 53,1 % respondentek v kategorii od 11 do 20 sexuálních partnerů. V porovnání s tím 89,2 % respondentek, které uvedly 1–2 sexuální partnery, by neposkytlo placenou sexuální službu. Jedná se tak o zřetelný rozdíl mezi tím, zda by respondentky poskytly, či nikoliv placenou sexuální aktivitu napříč zmiňovanými kategoriemi.

Graf 4 Otevřenost respondentek k poskytnutí placených sexuálních služeb dle kategorií počtu sexuálních partnerů

Z celkového počtu respondentek (425) 23,3 % uvedlo, že by si dokázalo představit, že by za určitých okolností poskytlo placenou sexuální službu.

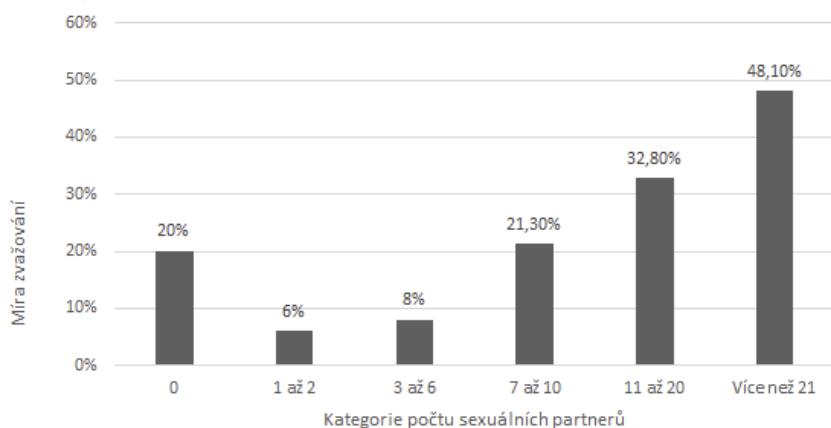
Tab. 6 *Postoj respondentek k přivýdělku prostitucí dle kategorií počtu sexuálních partnerů*

Kategorie počtu sexuálních partnerů		Zvažovala prostituci jako možný přivýdělek	Nepřemýšlela o přivýdělku prostitucí	Celkem Odpovědí
0	Počet	3	12	15
	%	20 %	80 %	100 %
1–2	Počet	9	140	149
	%	6 %	94 %	100 %
3–6	Počet	11	127	138
	%	8 %	92 %	100 %
7–10	Počet	10	37	47
	%	21,3 %	78,7 %	100 %
11–20	Počet	16	33	49
	%	32,7 %	67,3 %	100 %
21 +	Počet	13	14	27
	%	48,1 %	52,9 %	100 %
Celkem	Počet	62	363	425
	%	14,6 %	85,4 %	100 %

$p < 0,05$; Pearson Chi-Square 0,000; Kendall's tau-c 0,000

Poslední otázkou, která sloužila pro ověření H1, bylo zkoumáno, zda mezi počtem sexuálních partnerů a postojem respondentek k problematice prostituce jako přivýdělku ke studiu na vysoké škole existuje statisticky významná souvislost. Předpokladem bylo, že skupiny respondentek, které uváděly více sexuálních partnerů, budou ve větší míře na otázku č. 12: „*Přemýšlela jste někdy o prostituci jako o možném přivýdělku při studiu na vysoké škole?*“ častěji odpovídat, že ano.

Vztah mezi počtem sexuálních partnerů a postojem respondentek k prostituci jako přivýdělku při studiu na vysoké škole je signifikantní. Podíváme-li se na rozlišení odpovědí v této otázce dle kategorií počtu sexuálních partnerů, nejvíce o prostituci jako o přivýdělku ke studiu uvažovala skupina respondentek v kategorii 21 a více sexuálních partnerů 48,1 %. Nejméně pak o prostituci jako přivýdělku ke studiu přemýšlely respondentky v kategorii s 1–2 sexuálními partnery 6 %. Stoupající tendence, co se týče kladných odpovědí na to, zda respondentky přemýšlely o prostituci jako o přivýdělku při studiu na vysoké škole, jsou rozpoznatelné již od kategorie 7–10 sexuálních partnerů 21,3 %. V kategorii 11–20 sexuálních partnerů prostituci jako možný přivýdělek zvažovalo už 32,7 % respondentek. Pro lepší vizualizaci slouží graf 4.

Graf 5 Respondentky, které přemýšlely o prostituci jako přivýdělku ke studiu, dle kategorií počtu sexuálních partnerů

Tab. 7 Respondentky oslovené nabídkou k poskytování sexuálních služeb za odměnu

Výrok	Počet respondentů	Procenta
Jednou	76	17,9 %
Vícekrát	77	18,1 %
Nikdy	272	64 %
Celkem	425	100 %

Z výsledků vyplývá, že z počtu 425 odpovídajících respondentek bylo osloveno k poskytování sexuálních služeb za odměnu celkem 153 respondentek. Alarmující je, že **poptávka po sexuálních službách na respondentkách činila 36 %**. Celkem 76 respondentek bylo osloveno pouze jednou, v 77 případech byla respondentkám učiněna nabídka k poskytnutí sexuálních služeb za odměnu vícekrát, což vypovídá o tom, že zhruba každá čtvrtá respondentka dostala možnost poskytnout některou ze sexuálních služeb za odměnu.

1. Dokážete si představit, že byste za určitých okolností poskytla placené sexuální služby?
2. Přemýšlela jste někdy o prostituci jako o možném přivýdělku při studiu na vysoké škole?
3. Využila jste takovéto nabídky?

Ve výše vyjmenovaných otázkách je zkoumána souvislost mezi obdrženou nabídkou respondentkám k placeným sexuálním službám a tím, zda by si dokázaly představit, že by poskytly placené sexuální služby, a nabídky využily.

Respondentky, kterým byla vícekrát učiněna nabídka k placeným sexuálním službám, ve 43 % odpovídaly, že by si dokázaly představit, že by za určitých okolností poskytly placené služby. Respondentky, kterým učiněna nabídka nebyla, v 83 % na otázku č. 5 odpověděly, že by si nedokázaly představit, že by sexuální služby po-

skytly. Z otázky č. 12 vyplynulo, že z respondentek, které obdržely pouze jednu nabídku poskytnout placené sexuální služby, zvažovalo prostituci jako přivýdělek ke studiu 17,8 %. Nad touto možností uvažovalo 25 % respondentek, které nabídku získaly vícekrát. Též tak uvažovalo 11 % respondentek, které v otázce č. 9 uváděly, že nikdy nabídku k placeným sexuálním službám za odměnu neobdržely. Respondentky, které odpověděly kladně v otázce č. 9, měly přejít na otázku č. 10, kde bylo zjišťováno, zda takové nabídky následně využily.

Tab. 8 *Respondentky, které přijaly nabídku k sexuálním službám za odměnu*

Výrok	Počet respondentek	%
Neodpovídaly	232	54,6 %
Ano, pouze jednou	6	1,4 %
Ano, vícekrát	15	3,5 %
Ne, nikdy	172	40,5 %
Celkem	425	100 %

Z úhrnného vzorku respondentek (425) **4,9 % někdy využilo nabídku k sexuálním službám za odměnu**. Na otázku č. 10 pak odpovídalo pouze 193 respondentek, které nejspíše dostaly zmiňovanou nabídku. Ze součtu odpovídajících respondentek 21 z nich využilo nabídky, kterou dostaly, což činí téměř **11 %**. Přičemž přibližně třetina poskytla sexuální službu za odměnu vícekrát. Je tak evidentní, že poptávka nejspíše určuje nabídku a vytváří nátlak či příležitost proto, aby studentky vysokých škol některou z nabídek týkající se sexuálních aktivit přijaly.

K lepšímu zmapování pole nabídky sloužily dvě otázky, týkající se eskortních služeb, které patří mezi typické formy prostituce u vysokoškolských studentek.

1. Setkala jste se někdy s nabídkou různých agentur, které nabízí práci v eskortních službách či s nabídkou agentur na pozici nápojových hostesek v zahraničí?

2. Využila byste nabídky práce v eskortních službách?

Celkem 43,29 % respondentek v otázce č. 7 uvedlo, že se někdy setkalo s nabídkou agentur, které se zaměřují na eskortní služby či práce tzv. nápojových hostesek v zahraničí. Též je u kladně odpovídajících respondentek 2,1× vyšší pravděpodobnost, že v otázce č. 11: „Provozovala jste někdy určitou formu z následujících služeb, která byla ohodnocena penězi, formou dárků, či některou protislužbou aj.?” respondentky volily možnost doprovod na společenské akce bez sexuálního styku. Je zřejmé, že jsou mladé dívky zmiňovanými agenturami zřetelně obklopovány a „masírovány“ k přivýdělkům, které se v maskované podobě týkají sexuálních aktivit za úplatu. 3,53 % respondentek v otázce č. 8 uvedlo, že by využilo nabídky práce v eskortních službách a 17,65 % si není jistých.

• Provozovala jste někdy určitou formu z následujících služeb, která byla ohodnocena penězi, formou dárků či některou protislužbou aj.?
(možnost více odpovědí)

Tab. 9 Poskytované sexuální služby za odměnu respondentkami

	Počet respondentek	%
Doprovod na společenské akce bez sexuálního styku	14	3,3
Erotická komunikace/sex přes internet	5	1,2
Erotická komunikace/sex po telefonu	2	0,5
Poskytování intimních fotografií/videí	11	2,6
Nic z uvedené nabídky (jiné)	33	7,2
Celkem	425	100

Doprovod na společenské akce bez sexuálního styku

Z celkového počtu respondentek 14 uvedlo, že poskytly doprovod na společenskou akci bez sexuálního styku, což činí 3,3 %. Zajímavým faktem však je, že 4 z nich v otázce č. 8: *„Využila byste někdy nabídky práce v eskortních službách?“* uvedlo, že ne. Je tak dobré uvážit, zda, doprovod na společenské akce tyto respondentky měly pod záštitou nějaké agentury, či si jej domluvily samy. Ze 14 respondentek, které odpověděly, že se věnovaly doprovodu na společenské akce, 9 uvedlo, že přemýšlelo o prostituci jako o možném přivýdělku při vysoké škole. Celkem 6 respondentek v otázce č. 10: *„Využila jste někdy takové nabídky?“* označilo odpověď: *„Ano, vícekrát.“*

Erotická komunikace, sex přes internet za odměnu

Celkem 5 respondentek, tj. 1,2 % z celkového počtu dotazovaných, označilo, že poskytlo erotickou komunikaci/sex přes internet za odměnu. Respondentky, které zvolily tuto odpověď v otázce č. 10, označily odpověď: *„Ano, vícekrát.“* ve 4 případech.

Erotická komunikace, sex po telefonu za odměnu

Ze 425 respondentek pouze 2 uvedly, že někdy poskytly erotickou komunikaci po telefonu, což tvoří 0,5 %. V porovnání s předchozí možností je zjevné, že sex po telefonu opravdu upadá a placené sexuální aktivity se přesouvají do prostředí internetu.

Nabízení svých intimních fotografií, videí za odměnu

Své intimní fotografie, videa za odměnu poskytlo 11 respondentek. Jedná se o 2,4 % z celkového počtu dotazovaných.

Poskytování přímých sexuálních aktivit, sexuálního styku za odměnu

Dohromady 19 respondentek, tj. 4,5 % uvedlo, že poskytlo přímou sexuální aktivitu, styk za odměnu. Tyto respondentky v následujících otázkách odpovídaly takto: V otázce č. 5: *„Dokážete si představit, že byste za určitých okolností poskytla placené sexuální služby?“* 18 z nich odpovědělo kladně, přičemž pouze 1 respondentka

odpověděla záporně. 99 % respondentek nevykazuje rozpor mezi tím, zda si dokáží představit, že by poskytly placené sexuální služby a vlastním udávaným jednáním. Na otázku č. 7: „Setkala jste se někdy s nabídkou různých agentur, které nabízí práci v eskortních službách či s nabídkou agentur na pozici nápojových hostesek v zahraničí?“ odpovědělo 12 respondentek „ano“ a 7 respondentek „ne“. Co se týče toho, zda někdy odpovídající respondentky byly kontaktovány nabídkou k poskytování placených sexuálních služeb, 12 (63 %) odpovědělo, že se jim to stalo vícekrát. 4 (21 %) z nich uvedly, že obdržely nabídku pouze jednou a 3 (16 %) vůbec. Dalo by se tak uvažovat o tom, že poptávka „klientů“ vytváří jakousi příležitost a má vliv na to, zda respondentky placenou sexuální službu poskytnou.

Pro přehlednější a podrobnější informace o respondentkách, které uvedly, že poskytly přímou sexuální aktivitu/sexuální styk za odměnu, slouží následující tabulka 10.

Tab. 10 Respondentky, které poskytly placenou sexuální aktivitu/styk za odměnu

Věk	Počet sexuálních partnerů	Motivace	Fakulta
18	29	přivýdělek při studiu VŠ	ekonomická
15	13	přivýdělek při studiu VŠ	ekonomická
12	25	kariérní růst	ekonomická
15	6	žádné	ekonomická
12	8	„I like it deep.“	ekonomická
15	15	zoufalá životní situace	ekonomická
16	50	touha zkusit něco nového	právnícká
13	70	touha zkusit něco nového	právnícká

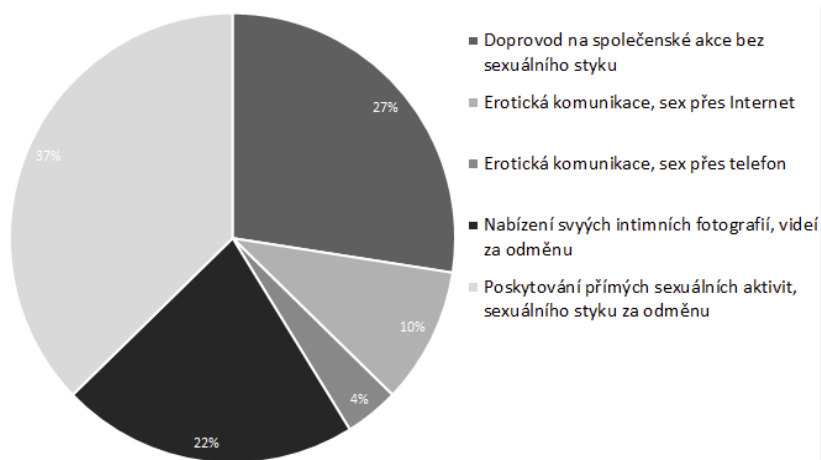
15	2	kariérní růst	právnícká
8	50	„Dělám to pořád.“	F. informačních technologií
14	30	přivýdělek při studiu VŠ	pedagogická
13	70	přivýdělek při studiu VŠ	pedagogická
17	7	zoufalá životní situace	pedagogická
14	100	kariérní růst	zdravotnická
17	12	přivýdělek při studiu VŠ	přírodovědecká
15	14	přivýdělek při studiu VŠ	Ústav sociální práce
15	2	kariérní růst	filozofická
16	50	touha zkusit něco nového	právnícká
8	26	přivýdělek při studiu VŠ	dopravní

Z odpovědí respondentek můžeme vyčíst, že zahájení sexuálního života lze zaznamenat od 8 let, maximálně do 18 let. Nejvíce označovaným věkem prvního sexuálního styku respondentkami, které poskytly placenou sexuální aktivitu/styk, je **15 let**, uvedlo tak celkem 31,6 %. Důležitým poznatkem je, že **respondentky, které zahájily sexuální život po 18. roce života již neuváděly, že poskytly placený sexuální styk.**

Počet sexuálních partnerů se u těchto respondentek pohyboval od 2 do 100. Pro lepší přehlednost 2 až 20 dosavadních sexuálních partnerů udávalo 9 (47,4 %) respondentek. Celkem 5 (26,32 %) respondentek označilo počet sexuálních partnerů od 21 do 49. Stejný počet 5 (26,32 %) vykazovala skupina respondentek, které uváděly více jak 50 sexuálních partnerů.

Největší počet respondentek, které poskytly sexuální aktivitu za odměnu, udával studium na **ekonomické fakultě 6 (31,6 %)**. Druhou nejpočetnější skupinou byly 4 respondentky zařazené do kategorie společenských věd, právnícké fakulty a fakulty informačních věd

(21,05 %). Třetí nejpočetnější skupinu (15,79 %) tvořily 3 respondentky z pedagogické fakulty. Dále 10,53 % respondentek bylo z fakulty přírodovědecké a zdravotnické. Obdobně 2 respondentky (10, 53 %) pocházely z fakulty filozofické a Ústavu sociálních věd. Z dopravní fakulty poskytla placenou sexuální aktivitu pouze 1 respondentka (5,26 %), též tak uvedla 1 respondentka (5,26 %) fakulty elektrotechnické. **Nejčastěji označovaným motivem k prostitučnímu chování je v 52,6 % přivýdělek při studiu na vysoké škole.**

Graf 6 Podíl provozovaných sexuálních služeb u respondentek

Nejčastěji se respondentky přiznávaly k poskytování přímých sexuálních aktivit/sexuálního styku za odměnu. Následoval doprovod na společenské akce bez sexuálního styku, nabízení intimních fotografií/videí, erotická komunikace přes internet. Nejméně poskytovanou placenou službou byla erotická komunikace/sex po telefonu.

Celkem 8 (24 %) z 33 respondentek se nevěnovalo poskytování pouze jedné z forem sexuálních služeb za odměnu. Dvě možnosti zaškrtnulo 5 respondentek. Ve dvou případech se jednalo o kombinaci poskytování erotické komunikace/sexu přes internet a poskytování přímých sexuálních aktivit/sexuálního styku za odměnu.

mých sexuálních aktivit za odměnu. V dalších dvou případech šlo o poskytnutí svých intimních fotografií/videí a poskytnutí placených sexuálních aktivit/styku. V posledním případě šlo o doprovod na společenskú akci bez sexuálního styku a poskytnutí přímých sexuálních aktivit/styku za odměnu. Respondentka, která v otázce č. 11 zaškrtnula tři odpovědi, poskytla doprovod na společenskou akci bez sexuálního styku, nabídla své intimní fotografie/video za odměnu a poskytla přímé sexuální aktivity za odměnu. Respondentka, která zvolila čtyři možnosti, poskytla jak doprovod, tak intimní komunikaci/sex přes internet a telefon včetně nabízení svých intimních fotografií a videí. Pouze jedna respondentka zaškrtnula všechny možné odpovědi.

Zajímavé je, že u 5 (62,5 %) z 8 respondentek, které poskytly více forem sexuálních služeb, je uvedená kombinace nabízení svých intimních fotografií/videí a sexuálních aktivit/sexuálního styku za odměnu. Je tak otázkou, zda výroba pornografie může souviset s placeným sexuálním stykem. Zde bychom pro úvahu uvedly problematiku různých castingů, kde jsou dívky placené buď pouze za pořizované fotografie, „sólo videa“ nebo za natáčení sexuálního styku s další osobou.

8.4 Shrnutí zjištění o českých vysokoškolačkách v kontextu sexuální práce

Snažily jsme se zmapovat postoje a míru otevřenosti respondentek k placeným sexuálním službám. Dílčími cíli je zjistit, zda někdy respondentky dostaly nabídku k poskytování placených sexuálních služeb a jestli poskytly sexuální službu za odměnu. Ověřovaly jsme, jestli existuje statisticky významná souvislost mezi počtem sexuálních partnerů respondentek a jejich názorem na placené sexuální služby.

Pro ověření hypotézy byly stanoveny čtyři otázky, u nichž bylo zkoumáno, zda respondentky, které udávaly více sexuálních partnerů vůči placeným sexuálním službám budou poněkud otevřenějšími,

méně odsuzujícími a benevolentnějšími vůči prostituci než respondentky s nižším počtem sexuálních partnerů, či se roztríděné kategorie budou od sebe navzájem ve svých názorech a postojích lišit.

Z tabulky 1 vyplývá, že se stoupajícím počtem sexuálních partnerů je názor respondentek na studentky, které prostituci provozují, shovívavějším a tolerantnějším. Z výsledků výzkumného šetření na otázku č. 4: *„Představte si, že by se Vám Vaše blízká kamarádka svěřila, že si přivydělává prostitucí. Změnil by se váš vztah k takové kamarádce?“* lze spatřovat odlišnost dle kategorií sexuálních partnerů a postojem, který v tomto případě respondentky zaujaly. Nejvíce tolerantními se jeví respondentky v kategoriích s více jak 10 sexuálními partnery (viz tabulka 2). U respondentek, které uvedly více jak 10 sexuálních partnerů, je značně vyšší otevřenost vůči poskytování placených sexuálních služeb, než u respondentek, které uvedly sexuálních partnerů méně (viz tabulky 3, 4).

Náš druhý předpoklad zněl, že více jak 35 % respondentek bylo někdy osloveno s nabídkou poskytovat sexuální služby. K ověření této jednoduché deskriptivní hypotézy sloužila otázka č. 9: *„Byla jste někdy kontaktována s nabídkou provozování sexuálních služeb za odměnu?“* Celkem 36 % respondentek odpovědělo kladně. Téměř každé čtvrté respondentce výzkumného šetření byla učiněna nabídka poskytnout sexuální službu za odměnu.

Poslední tvrzení předpokládá, že více jak 5 % respondentek poskytlo kteroukoliv sexuální službu za odměnu. Pro ověření sloužila otázka č. 11: *„Provozovala ještě někdy určitou formu z následujících služeb, která byla ohodnocena penězi, formou dárků, či některou protislužbou aj.?“* 92,2 % respondentek zaškrtnulo odpověď *„Nic z uvedeného“*. Zbývajících 7,2 % respondentek tak někdy poskytlo kteroukoliv sexuální službu za odměnu.

Zajímalo nás také, kolik procent respondentek, které v otázce č. 9: *„Byla jste někdy kontaktována s nabídkou provozování sexuálních slu-*

žeb za odměnu?“ odpovědělo kladně a následně nabídky využilo. V tomto bodě jsme se ale dostaly do situace, kdy jsme nemohly určit přesný výsledek. Celkem 153 respondentek uvedlo, že někdy dostalo nabídku k poskytování placených služeb. Respondentky, které odpověděly kladně na otázku č. 9, měly přejít k otázce č. 10, a ty které odpověděly záporně, otázku č. 10 vyplňovat neměly a měly přejít až k otázce č. 11. Problém nastal u navazující otázky č. 10: *„Využila jste takovéto nabídky?“*, kdy místo 153 respondentek, které měly na otázku odpovídat, odpovídalo 193 respondentek, což čítalo 40 respondentek, které na otázku č. 10 odpovídat nemělo.

Zaměřily jsme se tedy na celkový vzorek výzkumného souboru, kdy z 425 respondentek celkem 4,9 % odpovědělo, že někdy využilo nabídku k sexuálním službám za odměnu.

Pokud se vrátíme k původní myšlence, vyhodnotily jsme všechny respondentky, které odpovídaly na otázku č. 10. Zajímaly jsme se tedy o 193 respondentek¹⁵, které nejspíše dostaly nabídku k placeným sexuálním službám. Celkem 10,9 % odpovědělo kladně, tedy že nějaké nabídky využilo. Popřípadě by se dalo pracovat s možností, že některé ze 40 respondentek, které odpovídaly navíc, zareagovaly na nabídku, kterou někde viděly, ale nebyla jim přímo učiněna, např. inzerce agentur na Facebookových stránkách k eskortním službám, reakce na Hledamsponzora.cz atd.

Při vyhodnocování výsledků výzkumného šetření nás napadaly další otázky a varianty, které by mohly být užitečné pro další výzkumné šetření obdobného typu. Zejména bychom vyzvedly následující možnosti:

- Velice zajímavou skupinou byly respondentky, které uvedly, že doposud sexuálního partnera neměly. Oproti respondentkám v kategoriích,

¹⁵ Pozn.: V důsledku vyššího počtu odpovídajících jsme vzaly v potaz variantu možné nesrozumitelnosti zadání dotazníku. Uvážily jsme, že některé respondentky mohly odpovídat na to, zda někdy na nějakou nabídku zareagovaly, aniž by jí obdržely či došlo k nepřesnému pochopení instrukcí u otázky č. 9.

které čítaly 1–2, 3–6 sexuálních partnerů, byly tyto respondentky v problematice poskytování placených sexuálních služeb více benevolentní. Avšak nedosahovaly takové tolerance jako skupiny respondentek s více jak 10 sexuálními partnery.

- Zkoumána by mohla být i otázka souvislosti ekonomické situace, zabezpečení studentek vysokých škol a jejich postoji k prostituci.

- Z hlediska rozsahu práce jsme se zaměřily pouze na ženy-studentky vysokých škol. Zajímavý přínos a jisté obohacení v problematice vysokoškolské prostituce by mohlo přinést výzkumné šetření zaměřené na muže-studenty vysokých škol. Především ve vztahu ke studentům vysokých škol v roli pasáků.

U jevu jako je prostituce vykonávaná vysokoškolskými studentkami je zajisté obrovský prostor, co se týče variant a možností zkoumání. Pro zkvalitnění výzkumného šetření bychom navrhly vyšší počet respondentek a vyvážené rozložení poměru ve vzorku respondentek dle fakulty, kterou studují. Přičemž by výsledky výzkumného šetření dávaly co nejpřesnější a nejméně zkreslené informace o respondentkách.

9 Vliv výkonu sexuální práce na psychiku a sexualitu českých žen ze sexbyznysu

Následující část publikace se věnuje výzkumnému šetření, které vychází z teoretického základu této knihy a zjišťuje míru vlivu poskytování sexuálních služeb na osobní život ženy. Následující podkapitoly popisují metodologická východiska, tedy cíl práce, metody výzkumu a sběru dat a výběr informantek. Další části uvádí charakteristiky informantek a samotnou interpretaci získaných dat od sexuálních pracovníků.

9.1 Metodologická východiska šetření vlivu prostituce na život ženy

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, do jaké míry má poskytování sexuálních služeb vliv na osobní život ženy, která provozuje prostituci. Položily jsme si základní otázku: ***Jaký vliv má prostituce na osobní život ženy?***

Z hlediska tématu práce a zaměření výzkumného šetření byla zvolena kvalitativní forma výzkumu. Kvalitativní výzkum se podle Hendla (2012, s. 49) vyznačuje tím, že člověk, který provádí výzkumné šetření, navazuje delší a intenzivnější kontakt s výzkumným vzorkem a využívá při tom méně standardizované metody výzkumu. Důležité je pozorování, sběr dat z videonahrávek, audionahrávek, fotografie, deníky, komentáře apod. Výzkumník se tak snaží co nejvíce pochopit každodenní život zkoumaných osob. Cílem kvalitativního výzkumu je pochopit jednání zkoumaných osob, jejich vztahy a myšlení.

Pro tuto publikaci bylo zvoleno narativní interview. Narativní interview je podle Hendla (2012, s. 176) metoda, kdy dotazovaná osoba

neodpovídá na cílené otázky připravené od výzkumníka, nýbrž je vy-
zývána výzkumníkem k vyprávění svého příběhu nebo části své bio-
grafie. Tento typ výzkumu se využívá ve chvíli, kdy si není výzkum-
ník jistý, že by na důležité otázky dostal odpověď z důvodu citlivosti
tématu, proto dává dotazované osobě volnost s tím, že je větší pravděpo-
dobnost získat odpověď k určité situaci nebo období života. Švaříček
a Šedová (2007, s. 158–160) mimo jiné říkají, že mimo rozhovor je dů-
ležité všimnout si vnějších projevů výzkumného vzorku, tedy zapojit do
výzkumného šetření i pozorování, aby mohl výzkumník získat ucele-
ný pohled na danou problematiku a pochopit výpověď dotazované
osoby.

Abychom vystihly cíl výzkumu a zjistily potřebná data, již dopředu
jsme si vytyčily důležitá témata, která budou ve vyprávění sexuálních
pracovnic klíčová. Využily jsme metodu třídění dat podle Hendla (2012,
s. 211), který hovoří o kategoriálním systému. Hlavním úkolem kategori-
álního systému je snížení množství dat, které zjistíme z rozhovoru,
dokumentu nebo pozorování. Tyto systémy se mohou vytvářet až po
nasbírání potřebných dat, nebo se navrhuji předem s tím, že je mož-
né je upravovat podle zjištěných informací. Výsledkem je rozřazení
nasbíraných dat k určitým nadpisům vystihující obsah sdělení. Pro toto
výzkumné šetření jsme si tedy dopředu stanovily kategorie, ke kterým
byly připraveny návodné otázky, které pomohou informantkám s vy-
právěním svého příběhu. Také to jsou otázky, které mohou být pro
toto výzkumné šetření užitečné a nemusí u všech informantek zaznít
svévolně:

1. kategorie: vztah s rodinou a okolím

- *Jak vnímá okolí působení ženy v prostituci?*
- *Jaká byla reakce rodiny?*
- *Změnil se tím vztah s blízkým okolím a s rodinou?*

2. kategorie: prostituce a partnerství

- *Jaký je rozdíl mezi partnerskými vztahy před prostitucí a nyní?*
- *Jak vnímá partner/partnerka klientelu?*

3. kategorie: komunikace s úřady a pomáhajícími organizacemi

- *Jaké pomáhající organizace navštěvujete?*
- *S jakým přístupem sociálních pracovníků nebo úředníků zaměstnanců se setkává sexuální pracovnice?*

4. kategorie: volný čas

- *Co běžně děláte ve svém volném čase?*
- *Čím se liší volný čas před prostitucí a nyní?*
- *Je něco, co byste ve svém volném čase chtěla dělat více a něco, co byste naopak chtěla omezit?*

Výzkumný vzorek, instrukce a průběh rozhovorů

Výzkumného šetření se zúčastnily celkem čtyři informantky. Všechny informantky nebyly osloveny námi napřímo, ale blízkým člověkem, kterého znají a přes kterého jsme dostaly svolení se s nimi spojit. Výběr oslovených osob se řídil těmito kritérii: žena, aktuálně provozující jakýkoliv druh prostituce, ve věku 20 až 35 let, ochotná poskytnout nám náhled do jejího života formou vlastního vyprávění.

Aktuálním vybraným sexuálním pracovnícím v tomto výzkumném šetření předcházelo více pokusů spojit se s vhodnými potenciálními informantkami. Nakonec jsme se rozhodly kontaktovat nám blízkou osobu, která byla v kontaktu se ženou vykonávající sexuální služby. Nejprve nám byla nabídnuta možnost odeslat slečnám dotazníky z důvodu větší anonymity. Nakonec se nám povedlo přesvědčit oslovené ženy o stoprocentní anonymitě rozhovorů a bylo možné realizovat online setkání s každou oslovenou ženou. Pro online setkání jsme se rozhodly z důvodu přetrvávající pandemie a nouzového stavu.

S každou z vybraných informantek jsme se spojily zvlášť online přes videokomunikační službu Google Meet. Bohužel jsme nedostaly od informantek souhlas k zapnutí kamery ani k nahrávání rozhovoru. Po celý čas rozhovorů jsme si proto dělaly poznámky.

Samotný rozhovor měl několik částí. V první části jsme se představily, vysvětlily, z jakého důvodu bude uskutečněn rozhovor, a co zkoumá tato publikace. Důležité bylo navodit příjemnou atmosféru a získat si důvěru informantek, což nebylo jednoduché, protože jsme samotné ženy neviděly a nemohly jsme tedy sledovat jejich reakce na to, co říkáme. V další části rozhovoru jsme informantky požádaly o představení se a vysvětlení, jak se k prostituci dostaly – nebyly požadovány žádné konkrétní informace o jménech ani místech působení. Z těchto informací o informantkách jsme poté sestavily krátkou charakteristiku jednotlivých žen. Po představení jsme informantky vyzvaly k vyprávění větou: „*Teď nám můžete vyprávět o období Vašeho života, ve kterém se momentálně nacházíte. Budeme rády, když budete zmiňovat i detaily, ale to, co budete chtít říct, necháme na Vás.*“ V poslední části jsme se doptávaly informantek na skutečnosti, které byly v příběhu zmíněny a bylo potřeba je dovysvětlit. Zároveň jsme se snažily dojít k tématům, která jsme si stanovily na začátku výzkumného šetření. Limity tohoto výzkumného šetření vnímáme ve smyslu velmi citlivého tématu, kdy bylo těžké se spojit s potenciálními informantkami kvůli prozrazení jejich identity. S tím souvisí i nemožnost pozorovat vnější projevy informantek, protože nám informantky nedaly souhlas k zapnutí kamery, nebylo nám tedy umožněno pozorovat jejich projevy při vyprávění. Také jsme přesvědčeny, že v době mimo pandemii a nouzového stavu by bylo jednodušší oslovit ženy a realizovat s nimi plnohodnotný rozhovor tváří v tvář.

9.2 Prostituuující ženy jako informantky

Charakteristiky jednotlivých žen vznikaly z první fáze rozhovoru, kdy jsme informantky vyzvaly k představení se.

Tab. 11 *Základní charakteristiky informantek*

Označení informantky	Věk	Národnost	Místo/typ výkonu
R1 – Anna	23	ČR	privátní služba/privát
R2 – Petra	29	ČR	masážní salón
R3 – Zuzana	34	SR	erotický klub
R4 – Klára	24	ČR	Eskortní služba

Informantka č. 1 – Anna

Informantce č. 1 je 23 let, je české národnosti a nabízí sexuální služby v prostorách, kde se denně střídá s dalšími sexuálními pracovníci, tedy vykonává privátní prostituci. Zároveň je informantka č. 1 studentkou vysoké školy ekonomického zaměření. K prostituci se dostala skrz inzerát na Facebooku, který nabízel práci hostesky na automobilových závodech. Po odeslání údajů a svých fotek obdržela po pár dnech e-mail s odpovědí a zároveň nabídkou k poskytování sexuálních služeb. I když zpočátku nabídku odmítala, nakonec se rozhodla pro vstup do prostituce. Nikdo jí k tomu tedy nenutil, rozhodla se sama a jako hlavní důvod uvádí potřebu přivydělat si při studiu na vyšší standard. Eskortní služby nabízí teprve 9 měsíců a v nejbližší době se nechystá odejít.

Informantka č. 2 – Petra

Informantce č. 2 je 29 let, je české národnosti a čtvrtým rokem poskytuje sexuální služby v masážním salonu. V minulosti studovala vysokou školu, kterou nedokončila, a momentálně je prostituce jejím jediným příjmem. K prostituci se dostala přes kamarádku, která v současné době už sexuální služby neposkytuje. Ráda by v budoucnu s prostitucí

skončila, našla si přítele a založila rodinu, po které moc touží. Momentálně se stará o dva psy, kterým se ráda věnuje ve svém volném čase.

Informantka č. 3 – Zuzana

Informantce č. 3 je 34 let, je slovenské národnosti a momentálně nabízí sexuální služby v erotickém klubu. Dříve provozovala prostituci na ulici, kde ale sehnat práci kvůli městským vyhláškám bylo stále těžší a těžší a také se tam necítila příliš bezpečně. Prostituci tedy provozuje celkem tři roky. Informantka č. 3 žije sama se svým čtyřletým synem, kterému se snaží věnovat, ale skloubit práci a starost o syna je náročné. S otcem dítěte si prožila domácí násilí, které ji poznamenalo a ovlivňuje ji v jejím životě doteď. Ráda by si sehnala jinou práci, nemá ale dostatečné vzdělání a vydělat si peníze prostitucí na umoření dluhů je pro ni momentálně nejjednodušší cesta.

Informantka č. 4 – Klára

Informantce č. 4 je 24 let, je české národnosti a nabízí eskortní služby. Má zkušenosti s eskortními službami jak v zahraničí, tak v České republice. Většinou to probíhá tak, že si jí objednájí bohatí klienti, většinu času ze severských zemí. Poskytuje ale tyto služby i u nás v České republice, opět bohatším klientům, kteří ji berou na drahé dovolené apod. Hlavním důvodem provozování prostituce je záliba v cestování a poznávání nových lidí a kultur. Díky eskortu si může informantka dovolit drahé věci a dovolené, na které by si běžnou prací nevydělal. Tyto služby nabízí druhým rokem a zatím se nechystá práci měnit. Ve svém volném čase se ráda učí cizí jazyky a sportuje.

9.3 Výsledky šetření vlivu prostituce na život ženy

Tato podkapitola znázorňuje vyhodnocení zjištěných dat z narativních vyprávění vybraných sexuálních pracovníků.

Jak již bylo popsáno v předchozím textu, ve třetí fázi rozhovoru, kdy je čas na doptávání se informantek hlouběji, jsme se snažily soustředit na již vytyčené kategorie. O všech kategoriích se informantky samy zmínily, kromě kategorie třetí, tj. komunikace s úřady a pomáhajícími organizacemi. Zároveň se během vyprávění informantek objevovaly nové kategorie, které byly přínosné a důležité pro toto výzkumné šetření. Nakonec se v analýze neobjevila kategorie čtvrtá – volný čas, která neposkytla důležité informace pro toto výzkumné šetření. Pro větší přehlednost jsou informantky označeny náhodnými jmény: Anna (informantka č. 1), Petra (informantka č. 2), Zuzana (informantka č. 3) a Klára (informantka č. 4), viz charakteristiky informantek.

Začátky s prostitucí a první dojmy

„Vůbec jsem nevěděla, co mám dělat, bylo mi z toho na začátku špatně“, uvedla Anna. Zároveň ale dodává, že si to sama vybrala, tak nemůže nikomu vyčítat, jak hrozně se na začátku cítila. *„Měla jsem psychický problémy, bylo to těžký.“*

Podobné pocity popisovala i Petra, která uvedla *„To víte, že to není vysněná práce všech lidí, moje taky ne. Na druhou stranu, kde vám daj tolik peněz za tak krátkou dobu. Prostě zatnete zuby a časem si zvyknete, teď už to nevnímám jako dřív.“* Petra také popisovala myšlenky, které se jí honily v hlavě úplně poprvé. Uváděla pocity studu a hanby, které nikdy předtím nezažila. Zároveň ale dodala, že tento pocit po čase zmizel a ona začala brát svou práci za běžnou.

Zuzana popisovala vstup do prostituce jako jeden z nejtěžších momentů v jejím životě. Nikdy si svůj život takhle nepředstavovala, *„Bohužel dluhy se samy nezaplatí, a hlavně neživím jenom sebe, ale taky syna.“* Stejně jako Petra zmiňovala vysoké finanční ohodnocení za krátkou dobu, což pro ni bylo rozhodujícím faktorem vstupu do prostituce. Podobným důležitým prvkem pro vstup do prostituce byla pro Kláru nezávislost a peníze, *„Jasně, že to na začátku bylo divný. Styděla*

jsem se, byla jsem uzavřenější. Nikdo vám neřekne, co máte dělat a jak se máte chovat.“ Zároveň ale přiznala, že byla ochotná všechny negativní emoce ignorovat, vzhledem k pozitivům této práce (finanční ohodnocení).

Reakce rodiny a okolí

Anna uvedla, že její rodina neví o poskytování sexuálních služeb. *„Nedovedu si představit jim to říct. Máme spolu dobrou vztah, nechci to ničit. Navíc to nechci dělat navždycky, tak proč bych si tím měla zničit vztah s rodičema.“* Pro Annu je rodina velmi důležitá, a i když ví, že jí mají rádi, nemyslí si, že by to jejich vztah nezměnilo. Také doufá, že to po celou dobu provozování prostituce zůstane jejím tajemstvím, *„Sama před sebou si tu práci obhájím, ale bylo by mi fakt nepříjemný, kdyby to věděl někdo z mých kamarádů nebo lidí, který znám.“*

Petra měla téměř totožnou odpověď, i když se s rodiči už moc nestýká. *„Pořád mi zaleží na tom, co si o mně myslí, i když se vidíme málo. Asi bych se propadla do země, kdyby to o mně věděli.“*

Zuzana mluvila nejvíce o názorech a reakcích okolí, *„Strašně mě to štve. Někdo tu práci dělat musí, to ze mě ještě nedělá špatného člověka ne? Lidi z mého okolí na mě vždycky tak blbě koukají, tady se všechno rozkřikne hned, neutajíte nic.“* Také prozradila, že má pocit, že už se těchto pohledů okolí nikdy nezbaví. I v momentě, kdy by dělala jinou práci a prostituce by byla minulostí, tuto skutečnost už od sebe neoddělí. Co se týče její rodiny, svěřila se, že její rodiče o prostituci ví. *„Řekla jsem jim to, nechci jim lhát. A teď se nestýkáme. Vlastně mě to mrzí, ale co mám dělat.“*

Klára žije sama, rodiče se rozvedli, když jí bylo 5. S otcem se velmi dlouho neviděla, takže o prostituci neví a informantka nemá ani v plánu mu o tom povědět. S matkou má dobrý vztah, i když to na začátku bylo těžké, *„Řekla jsem jí to, už mě nebavilo mít tajnosti. Vždycky jsem jí říkala všechno, mám jenom jí, s tátou se nevidám. Nejdřív to*

pro ni bylo náročný, ale smířila se s tím.“ Pro matku informantky je hlavní, aby její dcera byla spokojená. Také je pro ni občas náročné vyrovnat se s tím, co si o ní myslí okolí. *„Já nevím jestli to věděj, s nikým o tom nemluvim. Teda kromě kamarádek, který na ty dovolený jezdí většinou se mnou a který sem teda poznala v týhle branži. Ale je mi jasný, že to musí lidem vrtat hlavou.“* Po krátkém zamyšlení dodala, že je jí vlastně jedno, co si o ní lidé myslí, i když má občas slabší chvíli a přemýšlí nad tím.

Vztahy a partnerství

Anna uvedla, že v minulosti před prostitucí pár vztahů měla, ale nejednalo se o nic vážného. Momentálně je svobodná, žádný vztah nehledá a ani si nemyslí, že to je při provozování prostituce možné. *„Nemám na vztahy čas, práce, škola, je toho hodně. A vlastně si ani nemyslím, že by se nějaký kluk byl schopnej vyrovnat s tím, že je jeho holka na privátu.“*

Petra se naopak o vztazích příliš nezmínila, *„Od té doby, co dělám tuhle práci, jsem měla pár krátkodobých vztahů, ale nic z toho nebylo vážný a nevyšlo to. Chtěla bych partnera, ale teď to pro mě nemá moc význam.“*

Zuzana se při rozhovoru otevřela o vztahu s otcem svého syna, se kterým si prožila domácí násilí. Od té doby vztah neměla a uvádí, že na to momentálně nemá ani čas, ani myšlenky. Domácí násilí jí velmi poznamenalo a změnil se i její vztah k mužům. *„Jsem opatrná, jak v soukromém životě, tak v tom pracovním. Nikoho si nenechám pustit moc blízko k tělu, to je moje pravidlo.“*

Klára mluvila o svých vztazích, které měla před provozováním prostituce, od té doby vážný vztah neměla. Naopak ale mluvila o specifických vztazích se svými klienty. *„Občas jsou to i celkem hezký chlapi, párkrát se mi stalo, že jsem do nich byla zakoukaná, ale ne zamilovaná.“* Klára ale také dodala, že určitě nehodlá tuto práci dělat navždy. Až přijde vhodný čas a správný člověk, s prostitucí určitě skončí. Zatím ale nepotkala nikoho, kvůli komu by byla ochotná zanechat své práce.

Klientela a pravidla

Informantky se nejvíce vyjadřovaly ke klientele a svým nastaveným pravidlům, která jsou pro ně při práci velmi důležitá. Například Anna, stejně tak jako všechny ostatní informantky, uvedla, že je pro ni rozhodující použít při pohlavním styku ochranu. *„Bez kondomu bych si fakt netroufla s někým jít. Je to riziko.“* Anna také dodala, že by nikdy nepřijala opilého nebo neupraveného klienta. *„Výhodou je, že my tady na privátu máme dole malou kameru, takže ho vidíme ještě dřív, než přijde. A taky je super, že vám nikdo nenařizuje, s kým budete a nebudete spát. Je to naše volba.“*

Petra mluvila o nastavených pravidlech jako o něčem, co je v této práci nutností. Žena musí přesně vědět, co chce a co nechce, na co je ochotná přistoupit a co za každé situace odmítá. *„Jakmile nemá holka svoje pravidla, tak je to špatný. Já třeba nikdy nedělám anál a prostě mě nikdo nepřemluví. Kondom je samozřejmost.“* Také dodává, že pokud se jí něco nelíbí a s něčím nesouhlasí, okamžitě se ozve a dá svůj názor najevo. Petřina klientela je převážně stálá, což je pro ni mnohem lepší, protože už ví, co má čekat a zároveň se snaží ke svým stálým klientům chovat mile. *„Když vim, že přijdou zase a zaplatěj mi, tak jsem na ně milá. Ale taky záleží, jak se ke mně chovaj. Jak oni na mě, tak já na ně.“*

Zuzanina minulost s bývalým partnerem značně ovlivňuje nyníšší vztah ke svým klientům. Obzvláště upozorňuje na časté nevhodné chování k jejím klientům jako například nepřiměřená hrubost a použití síly, praktiky nebo arogance. *„Oni sem snad choděj dělat věci, na který by jim žádná holka venku nekejvla, jinak nevím.“* V této době si Zuzana již umí hlídat svá pravidla a hranice, které jsou pro ni důležité, dřív tomu tak ale nebylo. *„Když byl na mě milej a netlačil, občas jsem povolila a nebyla jsem takovej pes.“* Toto mírnější chování Zuzana vysvětluje nízkým sebevědomím, se kterým stále bojuje.

Klára vnímá svoji klientelu ze všech informantek nejpozitivněji. *„Všichni nejsou tak špatný. Oni si tolik nedovolí, když viděj, že si nene-*

cháte nic líbit.“ Také ale dodala, že měla i dost špatných zkušeností s klienty, zejména z hlediska praktik, které klienti vyžadovali. „Ochrana je fakt nejvíc důležitá. I když to vždycky zkusej, netroufnu si. Dokonce mi za to nabízeli i víc peněz, ale to fakt ne.“

9.4 Shrnutí zjištění v otázkách vlivu prostituce na život ženy

Všechny čtyři informantky uvedly negativní zážitky při vstupu do prostituce. I když žádná informantka nebyla nucena k prostituci a tuto cestu si z různých důvodů sama vybrala, začít poskytovat sexuální služby bylo náročné a nerady na to vzpomínají. Nejčastěji informantky zmiňovaly pocity studu a hanby. Zároveň největším motivátorem k poskytování sexuálních služeb pro ně byla finanční odměna.

Dvě ze čtyř informantek se o působení v prostituci své rodině ani blízkým nezmínily vůbec. Jako hlavní důvod uvádějí strach z nepochopení a odsouzení. Také hraje opět velkou roli pocit studu. Tři ze čtyř informantek mají s rodinou dobrý vztah, z nich se ale pouze jedna informantka svěřila o prostituci matce. Podle vyprávění informantek se dá také říct, že je trápí odsouzení okolí. Jedna z informantek uvedla, že má pocit, že jí okolí bude brát jako prostitutku navždy.

Všechny informantky momentálně nemají žádný vážný nebo jiný vztah ve svém soukromém životě. Všechny se shodly, že v období nabízení sexuálních služeb pro ně z různých důvodů není možné vést smysluplný partnerský vztah. Zazněly důvody jako je netolerance ze strany partnera nebo málo času.

Všechny informantky hovořily o klientech ve vztahu k pravidlům, která mají nastavená a jsou pro jejich práci důležitá. Všechny informantky řekly, že při pohlavním styku je pro ně ochrana samozřejmostí. Také se ohlížejí na stav, ve kterém za nimi klient přijde a podle toho se rozhodnou, jestli ho přijmou nebo nikoli.

Závěr

Cílem této publikace bylo stanovit teoretická východiska související se sexuální prací s akcentem na český trh sexuální práce. Dále jsme zjišťovaly vliv prostituce na psychiku a sexualitu ženy, která aktuálně sexuální služby nabízí. Zároveň nás zajímal výskyt prostituce mezi vysokoškolačkami v České republice. První kapitolou jsme vymezily základní pojmy pro orientaci v tématu - „prostituce“, „sex work“ nebo „sexbyznys“ z pohledu různých autorů. Práce se v krátkosti věnovala i historickým kořenům tohoto fenoménu. Dále jsme pojednaly o možných přístupech k prostituci, se kterými se můžeme setkat v různých státech. V neposlední řadě se druhá kapitola soustředila na právní uchopení jevu v České republice a na trestné činy spojené právě s prostitucí. Následně jsme se věnovaly členění sexuální práce podle kritérií jako je forma poskytování či místo výkonu aktivity.

Publikace se snažila kromě offline podoby soustředit i na aktuální formu online světa pomocí komunikačních technologií, kam se pomalu přesouvá velké množství dění z oblasti nabízení sexuálních služeb. Akcentovaly jsme tedy i vybrané nové druhy sexuální práce na internetu. Soustředily jsme se i na samotná rizika, která se pojí se sexuální prací, a také na následky provozování prostituce, mezi které můžeme řadit například společenské stigma, pohlavně přenosné nemoci nebo další změny psychického a duševního rázu. Sedmá kapitola byla věnována sociální práci s touto specifickou skupinou klientek a klientů, která v sobě nese i mnoho zmíněných preventivních atributů. Čtenář se zde seznámil s nejdůležitějšími organizacemi působícími na poli sexuální práce jako je například Rozkoš bez rizika, Freya a další.

V posledních dvou kapitolách jsme představily výsledky dvou výzkumných šetření. Jako první jsme předestřely problematiku vysokoškolské prostituce. Zejména jsme se zabíraly formami vysokoškolské prostituce a ověřováním, zda existuje statisticky významná souvislost mezi počtem sexuálních partnerů respondentek a jejich názorem na placené sexuální služby. Nechybělo ani zmapování nabídky, kterou respondentky k poskytování placených sexuálních služeb obdržely.

Z výsledků výzkumného šetření vyšlo najevo, že existuje souvislost¹⁶ mezi počtem sexuálních partnerů a názorem respondentek na placené sexuální služby. Respondentky, které udávaly větší počet sexuálních partnerů, byly v dotazníkovém šetření vůči problematice prostituce více benevolentními než respondentky s nižším počtem sexuálních partnerů. Zejména je jistá otevřenost vůči placeným sexuálním službám viditelná u respondentek, které uváděly více jak 10 sexuálních partnerů. Dále z výsledků výzkumného šetření vyplynulo, že téměř každé čtvrté respondentce byla učiněna nabídka k poskytování placených sexuálních služeb. Celkem 7,2 % respondentek poskytlo kteroukoliv sexuální službu za odměnu. Nejčastěji respondentky uváděly, že byla poskytnuta přímá sexuální aktivita/styk za odměnu a nejméně erotická komunikace/sex po telefonu.

Poslední zmíněné výzkumné šetření kvalitativního rázu si kladlo za cíl zjistit vliv prostituce na osobní život ženy a propojit zjištěná data s teoretickou částí publikace. Šetření bylo provedeno formou narativního vyprávění sexuálních pracovníc. Čtyři sexuální pracovníce souhlasily s rozhovorem face to face. Z narativního vyprávění byly sestaveny čtyři kategorie, které se staly stěžejním zdrojem pro naplnění cílů výzkumného šetření. Ze zjištěných informací můžeme popsat, že prostituce ovlivňuje každou ze sexuálních pracovníc i v případě, že si tuto cestu samy zvolily. Největším zdrojem nerovnováh je společenské

16 Pozn.: S vědomím nereprezentativity výzkumu, kdy výsledky vztahujeme konkrétně k našemu vzorku, odhadujeme jen jakýsi podobný trend v cílové skupině.

stigma, které může hrát velkou roli v životě ženy i po ukončení poskytování sexuálních služeb, což značně ovlivňuje kvalitu života ženy. Zjistily jsme, že ovlivňujícím faktorem je také rodina, konkrétně strach svěřit se nejbližším o prostituci. Zajímavé bylo zjištění, že se ve většině případů svým rodinám o prostituci vůbec nesvěřily a mají s nimi dobrý vztah, což je důvodem pro zatajení této informace. Sexuální pracovnice se obávají narušení dobrého vztahu se svou rodinou a blízkými, což může být nevratné. V neposlední řadě je to klientela, která má velký podíl na psychickém stavu žen v sexbyznysu, zejména pak její chování, praktiky a nároky na ženy (nepoužití ochrany apod.). Nejtěžším se zdá být udržení si partnerského vztahu, kde je největší překážkou netolerance partnera k poskytování sexuálních služeb a málo volného času v životě ženy. Za pozitivní můžeme brát stanovené hranice sexuálních pracovníků, o kterých mluvily všechny informantky výzkumného šetření, což jim může zajistit aspoň částečnou ochranu při provozování prostituce.

Seznam literatury

- ALIZE, M. Experiences of a Pro-Domme. In: LANGDRIDGE, D., BARKER, M., eds. *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013, pp. 284–291. ISBN 978-1137338372.
- BARRY, K. *The Prostitution of Sexuality*. New York: NYU Press, 1995. ISBN 978-0814712771.
- BENOIT, C. et al. Prostitution Stigma and Its Effect on the Working Conditions, Personal Lives, and Health of Sex Workers. *The Journal of Sex Research* [online]. 2017, pp. 1–15 [cit. 2021-05-15]. ISSN 0022-4499. Available from: doi: 10.1080/00224499.2017.1393652.
- BĚHALOVÁ, M. *Sexuálně přenosné infekce v ČR – přehled a trend výskytu*. Praha, 2007. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, 3. lékařská fakulta. Vedoucí práce Alexander Čelko.
- BĚLÍK, V. Problematika prevence sociálně patologických jevů ve školním prostředí. In: HOFERKOVÁ, S., KRAUS, B., BĚLÍK, V. *Sociální patologie a prevence pro studenty učitelských oborů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2017, s. 129–138. ISBN 978-80-7435-686-5.
- BOELS, D. The Challenges of Belgian Prostitution Markets as Legal Informal Economies: An Empirical Look Behind the Scenes at the Oldest Profession in the World. *European Journal of Criminal Policy and Research*. 2015, vol. 21, pp. 485–507.
- CALIMACH, A. *Lovers' Legends: The Gay Greek Myths*. New Rochelle: Haiduk Press, 2002. ISBN 978-0-9714686-0-3.
- ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1998. ISBN 80-9026-14-1-8.
- DOVER, K. J. *Řecká homosexualita*. Cambridge, Massachusetts: Vintage Books, 1978. ISBN 0-394-74224-9.
- DUBSKÝ, J., URBAN, L. *Sociální deviace*. Praha: Policejní akademie ČR, 2005. ISBN 80-7251-202-1.
- GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. et al. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3.
- HARPER, K. *From Shame to Sin: The Christian Transformation of Sexual Morality in Late Antiquity*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2016. ISBN 978-0-674-66001-4.

- HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
- HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.
- HAVELKOVÁ, B., BELLAK-HANČILOVÁ, B., eds. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2014. ISBN 978-80-7419-149-7.
- HAVLÍČKOVÁ, L. *Prostituce z hlediska juristického a kriminologického*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Vedoucí práce Josef Kuchta.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- HORNEY, K. *Ženská psychologie*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-501-9.
- HRABÁLEK, M., SMOLÍK, J., ŠMÍD, T., VAŘURA, V., eds. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. ISBN 978-80-210-4438-8.
- HUGHES, D. M. Prostitution Online. *Journal of Trauma Practice*. 2003, vol. 2, no. 3–4, pp. 115–131.
- CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.
- CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- CHRÁSKA, M., KOČVAROVÁ, I. *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2015. ISBN 978-80-7454-553-5.
- JANDÁSKOVÁ, K. *Kvalita partnerského života žen pracujících ve sféře sex byznysu*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Kristýna Balátová.
- JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.
- JANIKOVÁ, H., BEZDÍČEK, M. *Vandalismus, kriminalita, delikvence, prostituce dětí a mládeže*. 2. vyd. Pardubice: Benepal, 2011.
- JANIŠ, K. *Toulky historií erotiky a sexu*. 2., rozš. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2007. ISBN 978-80-86845-83-8.

- JONES, A. Sex Work in Digital Era. *Sociology Compass*. 2015, vol. 9, no. 7, pp. 558–570.
- KELLER, J. *Až na dno blahobytu*. Praha: EarthSave, 2005. ISBN 80-903085-7-0.
- KRAUS, B. *Sociální deviace v transformaci společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-575-2.
- KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. *Sociální patologie*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-080-1.
- KALINA, K. *Základy klinické adiktologie*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1411-0.
- KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. 7. vyd. V SPN vyd. 2., rozš. a dopl. Praha: SPN –pedagogické nakladatelství, 2005. ISBN 80-7235-272-5.
- KOKEŠOVÁ, A. *Regulace prostituce a její trestněprávní aspekty*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Vedoucí práce Lukáš Bohuslav.
- KOVÁŘ, P. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Praha: Maxdorf, 2008. ISBN 978-80-7345-161-5.
- Kriminologické dny: sborník příspěvků z vědecké konference*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014-. ISBN 978-80-87472-65-1.
- KUTÁLKOVÁ, P. et al. *Tak tohle ne!: analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 978-80-260-9638-2.
- LIPOVETSKY, G. *Paradoxní štěstí: Esej o hyperkonzumní společnosti*. Praha: Prostor, 2007. ISBN 978-80-7260-184-4.
- LYNG, S. *Edgework: The Sociology of Risk-Taking*. New York: Routledge, 2005.
- MALINOVÁ, H. Sociální práce s ženami, které poskytují placené sexuální služby. In: MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J., eds. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2005, s. 251–266. ISBN 80-7367-002-X.
- MALINOVÁ, H., ŠÍDOVÁ, L. Ženy poskytující placené sexuální služby. In: NEDĚLNÍKOVÁ, D., ed. a kol. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008, s. 108–120.
- MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J., eds. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha:

- Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.
- MAY, T., HAROCOPOS, A., HOUGH, J. M. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. ISBN 80-7338-003-X.
- MCGINN, T. A. J. *The Economy of Prostitution in The Roman World: A Study of Social History and The Brothel*. Michigan: University of Michigan Press, 2004. ISBN 9780472113620.
- MIOVSKÝ, M., ed. *Příručka k provádění výběru metodou sněhové koule: snowball sampling*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-08-0.
- MÜHLPACHR, P. *Sociopatologie pro sociální pracovníky*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-069-2.
- ONDŘÁŠEK, S., ŘIMNÁČOVÁ, Z., KAJANOVÁ, A. *Životní styl žen v privátním sexbyznysu a jejich (sebe)reflexe*. Praha: NLN, 2018. ISBN 978-80-7422-672-4.
- PHETERSON, G. The Whore Stigma: Female Dishonor and Male Unworthiness. *Social Text*. Duke University Press. 1993, no. 37, pp. 39–64. ISSN 0164-2472.
- SAGAR, T., JONES, D., SYMONS, K., TYRIE, J., ROBERTS, R. Student Involvement in the UK Sex Industry: Motivations and Experiences. *The British Journal of Sociology*. 2016, vol. 67, no. 4, pp. 697–718. ISSN 1468-4446.
- SCOTT, G. R. *A History of Prostitution: From Antiquity to the Present Day*. London: Taylor and Francis, 2014. ISBN 9781315828091.
- SHAPIRO, M., HUGHES, D. M. Decriminalized Prostitution: Impunity for Violence and Exploitation. *Wake Forest Law Review*. 2017, vol. 52, no. 1, pp. 533–560. ISSN 0043-003X.
- SOCHŮREK, J. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie*. Liberec: Technická univerzita, 2001. ISBN 80-7083-495-1.
- Studentská Socialia: sborník příspěvků finalistů soutěže Studentská Socialia. Hradec Králové: Gaudeamus, ISBN 978-80-7041-022-6.
- ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J., MALINOVÁ, H. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013. ISBN 978-80-260-4963-0.
- ŠPRÁCHALOVÁ, L., KŘIVÁNEK, V. Legitimita konsensuálního sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti. In: VEČERKA, K., ed. *Vývojové změny sociálně patologických jevů v proměnách času. Kon-*

- ference sekce sociální patologie ČSS. Luhačovice, 28.–30. dubna 2018. Praha: Česká sociologická společnost, 2018, s. 53–59. ISBN 978-80-905443-5-2.
- ŠVARÍČEK, R. ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- TIBBALS, C. A. Sex Work. In: WORTHEN, M. *Sexual Deviance and Society: A sociological examination*. London: Routledge, 2016, pp. 307–328. ISBN 9781315744858.
- VÁLKOVÁ, T. *Prostituce z pohledu trestního práva a otázka její regulace*. Olomouc, 2015. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Právnická fakulta. Vedoucí práce Bronislava Coufalová.
- VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1138-9.
- VANWESENBEECK, I. Prostitution Push and Pull: Male and Female Perspectives. *Journal of Sex Research*. 2013, vol. 50, no. 1, pp. 11–16. ISSN 1559-8519.
- WEISS, P. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2492-8.
- WEITZER, R. Why we need more research on sex work. In: WEITZER, R. *Sex For Sale Prostitution, Pornography, and the Sex Industry*. Anon: Routledge, 2000, pp. 1–13. ISBN 9780415996051.
- WHO. MKN-10: *Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize*. Tabelární část. Aktualiz. vyd. k 1. 1. 2020. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2019.
- WORTHEN, M. *Sexual Deviance and Society: A sociological examination*. London: Routledge, 2016. ISBN 9781315744858.
- WILLIAMS, D. J., THOMAS, J. N., PRIOR, E. E., CHRISTENSEN, C. M. From „ssc“ and „rack“ to the „4cs“: Introducing a new framework for negotiating BDSM participation. *Electronic Journal of Human Sexuality*. 2014, no. 17, pp. 1–10. ISSN 1545-5556.
- ZIKMUNDOVÁ, M. Terénní sociální práce s osobami poskytujícími placené sexuální služby. In: KLÍMA, P., ed. *Kontaktní práce: antologie textů České asociace streetwork*. 2. vyd. Praha: Česká asociace streetwork, 2009, s. 121–126. ISBN 978-80-254-4001-8.

Webové zdroje

- ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA. Poradna Magdala. In: *Praha.charita.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-03-03]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/>.
- BBC. *We could have bought a woman*. In: *News.bbc.co.uk* [online]. BBC, 2010 [cit. 2017-12-05]. Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8457990.stm>.
- BAIEROVÁ, J. *Sociální dopady prostituce* [online]. České Budějovice, 2013 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: https://theses.cz/id/ouxd66/BP_Baierov.pdf?info=1;isshlret=sexism%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dsexism%26start%3D13. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce Martina Hrušková.
- BOHUSLAVOVÁ, R. Přehledně: Jak evropské státy přistupují k prostituci. In: *Novinky.cz* [online] 20. 6. 2020 [cit. 2021-10-05]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/prehledne-jak-evropske-staty-pristupuji-k-prostituci-40328284>.
- Centrum Jana* [online]. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.centrumjana.cz/>.
- CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA. Sexuálně rizikové chování. In: *Prevence-praha.cz* [online]. Praha: Centrum sociálních služeb Praha, oddělení Pražské centrum primární prevence [cit. 2017-10-24]. Dostupné z: <http://www.prevence-praha.cz/index.php/sexualne-rizikove-chovani>.
- CZECH PRESS GROUP. Koktejl: Prostituce v číslech. In: *Czechpress.cz* [online]. 1993 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: http://www.czechpress.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=7552:prostituce-v-islech-sp-338779287&catid=1512&Itemid=148.
- ČESKÁ TELEVIZE. *Pološero: Kněžky lásky*. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. Česká televize, 2013. [cit. 2017-12-06]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10318730018-polosero/213562222020003-polosero-s-hvezdickou-knezky-lasky/>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Nelegální ekonomika v ČR (09. 06.

- 2005). In: *Czso.cz* [online]. 2005 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/nelegalni_ekonomika_v_cr_09_06_2005.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 30. 9. 2017. In: *Czso.cz* [online]. ČSÚ, 2017 [cit. 2017-11-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>.
- ČTK. Prostituce v českém pohraničí stále vzkvétá, píše německý deník. In: *E15.cz* [online]. 8. 8. 2018 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/prostituce-v-ceskem-pohranici-stale-vzkveta-pise-nemecky-denik-1349781>.
- EURO. Reportáž: Chytré telefony mění nejstarší řemeslo. In: *Euro.cz* [online]. Praha: Mladá fronta, 2015 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/archiv/reportaz-chytre-telefony-meni-nejstarsi-remeslo-1167820>.
- Freya: kurzy, supervize, poradenství a koučink* [online]. 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.freya.live/cs>.
- HAEBERLE, E. Magnus Hirschfeld for sexology. In: *Hu-berlin.de* [online]. 2007 [cit. 2014-01-05]. Available from: http://www2.hu-berlin.de/sexology/ECT6/html/prohibited_sexual_behavior_and.html.
- HAVOCSCOPE. Prostitution statistic. In: *Havocscope* [online]. 2017 [cit. 2017-11-08]. Available from: <http://www.havocscope.com/prostitution-statistics/>.
- Kotec o.p.s.* [online]. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.kotec.cz/>.
- La Strada Česká republika, o.p.s.* [online]. La Strada Česká republika, 2015 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <http://www.strada.cz/cz/onas>.
- MALÝ, M., NĚMEČEK, V., ZÁKOUCKÁ, H. Výskyt a šíření HIV/AIDS v ČR v roce 2018. *Zprávy centra epidemiologie a mikrobiologie* [online]. Praha: SZÚ, 2019, roč. 28, č. 8, s. 314–327 [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/CeM/HIV_AIDS/rocní_zpravy/2018/Vyroční_zpráva_o_vyskytu_a_síření_HIV_AIDS_v_CR_v_roce_2018.pdf.
- MARCUS, L. Amsterdam to ban Red Light District tours. In: *CNN.com* [online]. March 27, 2019 [cit. 2021-10-05]. Available from: <https://edition.cnn.com/travel/article/amsterdam-ban-red-light-district-tours/index.html>.

- MARKUSOVÁ, R. Resocializace. In: *Encyklopedie.soc.cas.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Resocializace>.
- MLÍKOVÁ, B. *Prostituce jako sociální problém mladistvých* [online]. Brno, 2010 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/14487/ml%c3%adkov%c3%a1_2010_bp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií. Institut mezinárodních studií Brno. Vedoucí práce Zdeňka Vaňková.
- MVČR. Prostituce – prostituční scéna. In: *Mvcr.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-10-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-prostitutni-scena.aspx>.
- NaPrivát.cz* [online]. Olomouc: Erotickesluzby.cz, 2017 [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <https://www.napriat.cz/>.
- Národní informační centrum pro mládež* [online]. Praha: WebWorks, 2015 [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/prostituce-charakteristika>.
- OCISKOVÁ, M. et al. Stigmatizace a sebestigmatizace u pacientů se schizofrenií. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2014, roč. 5, č. 110, s. 250–258 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: http://www.cspsychiatr.eu/dwnld/CSP_2014_5_250_258.pdf.
- PECHOVÁ, E. *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování* [online]. La Strada Česká republika, o.p.s., 2007. 64 s. [cit. 2021-10-01]. Dostupné z: http://www.strada.cz/images/Publikace/Ohrozene/migrace_z_viet.pdf.
- POPEK, T. K čemu je vám vysokoškolský titul? In: *Casopislamour.cz* [online]. Praha: Redakce časopis Lamour, 2017 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://casopislamour.cz/duse/120-k-cemu-vam-je-vysokoskolsky-titul>.
- Rozkoš bez rizika* [online]. 2017 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/o-nas>.
- ŘEZÁČOVÁ, N. Sugar Dating aneb daddy's girl trochu jinak. In: *Markething.cz* [online]. 2. 5. 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <http://markething.cz/sugar-dating>.
- SEX.CZ. Sex Escort Prague. In: *Sex.cz* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.sex.cz/sexescortprague?Typ=4&Rnd=308762190&S=4>.

- SEX TOURISM.ORG. Sex Tourism. In: *Dir.sextourguidebook.org* [online]. 2017 [cit. 2017-12-05]. Available from: <http://dir.sextourguidebook.org/>.
- SPOLEK NA OCHRANU ŽEN. Resocializace prostitutek. In: *Spolekproochranuzen.cz* [online]. 2019 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://dragif.com/data/pdf/a/WYH.pdf>.
- Statistic Brain: Prostitution Statistic* [online]. Statistic Brain Research Institute, 2017 [cit. 2017-11-08]. Available from: <https://www.statisticbrain.com/prostitution-statistics/>.
- ŠPAŇÚROVÁ, K. *Genderová specifika sexuální turistiky* [online]. Jihlava, 2016 [cit. 2017-12-05]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/25ihas/>. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava.
- TAMPEP. Who we are. In: *Tampep.eu* [online]. [cit. 2021-03-20]. Available from: <https://tampep.eu/about-tampep/>.
- TÝDEN.CZ. Prostituce zažívá přelom. Ženy opouštějí ulice. In: *Tyden.cz* [online]. 2007 [cit. 2021-01-05]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/prostituce-zaziva-prelom-zeny-opousteji-ulice_15658.html.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. AION, s. r. o., 2010–2017 [cit. 2017-12-13]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/2009-40>.
- ZÍMOVÁ, J., ZÍMA, P. Kapavka – gonorrhoea, aktuálně a v přehledu (3. část). *Urologie pro praxi* [online]. 2013, roč. 14, č. 2, s. 72–76 [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <http://www.solen.cz/pdfs/uro/2013/02/07.pdf>.

Příloha A: Dotazník

Vážené studentky,
jmenuji se Aneta Ducháčová jsem studentkou 3. ročníku oboru sociální patologie a prevence. Prosím o vyplnění dotazníku pro účely mé bakalářské práce, jejímž cílem je zjistit postoj vysokoškolských studentek prezenční formy studia k poskytování placených sexuálních služeb. Dotazník je zcela anonymní, proto Vás prosím o co nejpravdivější odpovědi.

Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku.

Pokyny k vyplňování: U uzavřených otázek zatrhněte jednu odpověď se kterou se nejvíce ztotožňujete. Otevřené otázky doplňte dle vlastního uvážení.

Uveďte věk:

Fakulta:

Věk prvního pohlavního styku:

Dosavadní počet Vašich sexuálních partnerů:

1. Jaký je Váš názor na vysokoškolačky, které provozují prostituci?
 - a) Nevadí mi, co si ve volném čase dělají, neodsuzuji je
 - b) Nemám vyhraněný názor, je mi to jedno
 - c) Takové chování u vysokoškolaček není správné, odsuzuji takové studentky

2. Víte o nějaké vysokoškolské studentce, která si přivydělává prostitucí (například z jiné školy)?
 - a) Ano, jsem si jistá
 - b) Mám pouze podezření
 - c) Nemyslím si

3. Máte podezření, že nějaká studentka fakulty, kterou studujete poskytuje placené sexuální služby?
 - a) Ano, podezření mám
 - b) Ne, nemyslím si, že nějaká studentka mé fakulty, kterou znám, prostituuje

4. Představte si, že by se Vám vaše blízká kamarádka svěřila, že si přivydělává prostitutí. Změnil by se váš vztah k takové kamarádce?
- a) Ano, naše přátelství by tím skončilo
 - b) Vadilo by mi to, ale naše přátelství by to významně nepoškodilo
 - c) Nevadilo by mi to, nic by se mezi námi nezměnilo
5. Dokážete si představit, že byste za určitých okolností poskytla placené sexuální služby?
- a) Ano
 - b) Ne
6. Jaké důvody/ motivy, by Vás vedly k prostitučnímu chování?
- a) Zoufalá životní situace
 - b) Přivýdělek při studiu vysoké školy, přilepšení si ke studiu
 - c) Touha zkusit si jaké to je, dobrodružství
 - d) Prostituce jako prostředek k dosažení kariérního růstu
 - e) Jiné:
 - f) Žádné
7. Setkala jste se někdy s nabídkou různých agentur, které nabízí práci v eskortních službách či s nabídkou agentur na pozici nápojových hostesek v zahraničí ?
- a) Ano
 - b) Ne
8. Využila byste nabídky práce v eskortních službách?
- a) Ano
 - b) Nejsem si jistá
 - c) Rozhodně ne
9. Byla jste někdy kontaktována s nabídkou provozování sexuálních služeb za odměnu? (Včetně elektronických sexuálních aktivit)
- a) Ano, jednou se mi to stalo (Přejděte prosím na otázku č. 10.)
 - b) Ano, setkala jsem se s tím vícekrát (Přejděte prosím na otázku č. 10.)
 - c) Nikdy mi nikdo nic takového nenabídl (Přejděte prosím na otázku č. 11.)
10. Využila jste takové nabídky?
- a) Ano, pouze jednou
 - b) Ano, vícekrát
 - c) Ne, nikdy

11. Provozovala jste někdy určitou formu z následujících služeb, která byla ohodnocena penězi, formou dárků, či některou protislužbou aj.? (možnost více odpovědí)

- a) Doprovod na společenské akce bez sexuálního styku
- b) Erotická komunikace, sex přes internet za odměnu
- c) Erotická komunikace, sex po telefonu za odměnu
- d) Nabízení svých intimních fotografií, videí za odměnu
- e) Poskytování přímých sexuálních aktivit, sexuálního styku za odměnu
- f) Nic z uvedeného

12. Přemýšlela jste někdy o prostituci jako o možném přivýdělku při studiu na vysoké škole?

- a) Ano
- b) Ne

Sexuální práce v ČR: vývoj, trendy a výzvy

Křivánková Lucie, Špásová Linda, Ducháčková Aneta

Vydalo nakladatelství Univerzity Hradec Králové, Gaudeamus jako
svou 1777. publikaci, 1. vydání

Tisk: Petr Brázda, Břeclav

ISBN 978-80-7435-843-2 (on-line; pdf)

ISBN 978-80-7435-842-5 (brožováno)